nedeljski
Primorski dnevnik

Leto XIV - št. 23 (3868) TRST, nedelja 26. januarja 1958 Cena 30 lir

Luči in sence tržaškega gospodarstva

Trst ni obsojen na pogin; toda potrebna je vztrajna borba, da se javna uprava demokratizira in ustvarijo ugodni pogoji za razvoj gospodarstva

Petkovo zasedanje tržaške gospodarske konzulte predstavlja važen datum ne samo v tržaškem gospodarskem temveč javnem življenju na sploh. Prvikrat po vojni smo namreč bili priče jasni in odkriti besedi, ko smo čuli iz ust avtoritativnega javnega predstavnika dokumentirano poročilo o uspehih in težavah tržaškega gospodarstva in so bile izrečene tudi upoštevanja vredne smernice za bodočnost.

V tržaškem gospodarstvu so svetle in temne strani, je dejal na tem zasedanju predsednik trgovinske zbornice prof. Pier Paolo Luzzatto Fegiz in tudi dodal, da lahko med svetle strani

Na tretji strani objavljamo nekatere zaključke, predloge in ugotovitve, ki jih je pripravila trgovinska zbornica kot osnovni material za sestavo organskega načrta za okrepitev tržaškega gospodarstva.

prištejemo določen napredek, ki ga je mesto z velikimi žrtvami naredilo v zadnjem razdobju zahvaljujoč se sposobnosti in marljivosti prebivalstva, tradicionalnim vezem z zaledjem in izboljšanim mednarodnim odnosom.

Vendar pa je ta napredek kaj majhna stvar, če ga vzporedimo z drugimi mesti in drugimi deželami. Tedaj se vidi, da Trst pravzaprav — in to ne po svoji krivdi — caplja na istem mestu, oziroma v odnosu do drugih celo nazaduje. Prav v tej ugotovitvi pa leži bistvo in vsa tragika celotnega tržaškega življenja. Ostati na mestu pomeni zaostajati, izgubljati vero v bodočnost, konkurenčno sposobnost in s tem tudi stopiti na pot propadanja.

Seveda pa s tem še ni rečeno, da je tržaško gospodarstvo obsojeno na pogin. S predsedniškega mesta svečane dvorane tržaške trgovinske zbornice so se v tej zvezi čule optimistične besede, ki temelje na stvarnih dejstvih. Tržaško zaledje še vedno obstaja in mednarodni položaj se stalno boljša, počasi in s težavami, toda vztrajno se ustvarja skupno evropsko tržišče, padajo pregrade med narodi, prihajamo do splošnega pomirjenja. To so osnovni pogoji, da Trst lahko ponovno, v novih modernih oblikah, oživi svojo tradicionalno funkcijo posrednika med Vzhodom in Zahodom, Severom in Jugom.

Da pa lahko Trst te možnosti stvarno izkoristi, ne zadostuje samo dobra volja in sposobnost Tržačanov temveč mora mesto razpolagati s primernimi sredstvi. In prav to poglavje govora predsednika tržaške trgovinske zbornice je polno grenkih ugotovitev zlasti o nerazumevanju, če že ne o odkrito sovražnem odnosu centralnih oblasti.

V Trstu je že običajna praksa, da iz Rima poslani funkcionar sestavi conski proračun, gospodarske načrte, sprejema važne gospodarske in druge ukrepe in niti ne vpraša za mnenje tako avtoritativnega organa, kot je trgovinska zbornica, katere člane je povrh še sam imenoval. Kje neki, da bi dodeljevanju teh sredstev in pri reševanju važnih gospodarskih, socialnih in drugih vprašanj sodelovali izvoljeni predstavniki tržaškega prebivalstva.

Pa to še ni vse. Temu funkcionarju — ki vedri in oblači v Trstu — daje navodila podtajnik za Trst, ki je odkrito sovražen tržaškim interesom in je javno dokazal, da tržaških vprašanj ali ne more ali noče razumeti.

Prav v odnosu vlade do Trsta lahko iščemo razloge, da je bilo do sedaj v treh letih povratka italijanske uprave rešeno le izjemoma kakšno vprašanje v korist Trsta, drugače pa imamo opravka samo z «normalizacijo», ki v praksi pomeni, da Trst ne dobiva ugodnosti, ki jih uživajo druge pokrajine in izgublja tiste, s katerimi je razpolagal prej.

Te ugotovitve pa vodijo do jasnega zaključka, da je treba nadaljevati z odločno borbo, da se javno življenje demokratizira ne le v besedah, temveč v praksi in da se doseže večje razumevanje s strani centralnih rimskih krogov. S profesorjem Luzzattom Fegizom smo soglasni, da bodo Tržačani dobili v tej svoji pravični bitki podporo milijonov italijanskih prebivalcev in da ta bitka, pa kakor se obeta trda in dolgotrajna, ne more biti zaman.

S. B.

Velik odmev pomembnih uspehov v Harwellu

Izjave Johna Cockrofta o delu sovjetskih znanstvenikov - Švedski znanstvenik napoveduje v dveh tednih še večje uspehe od angleških

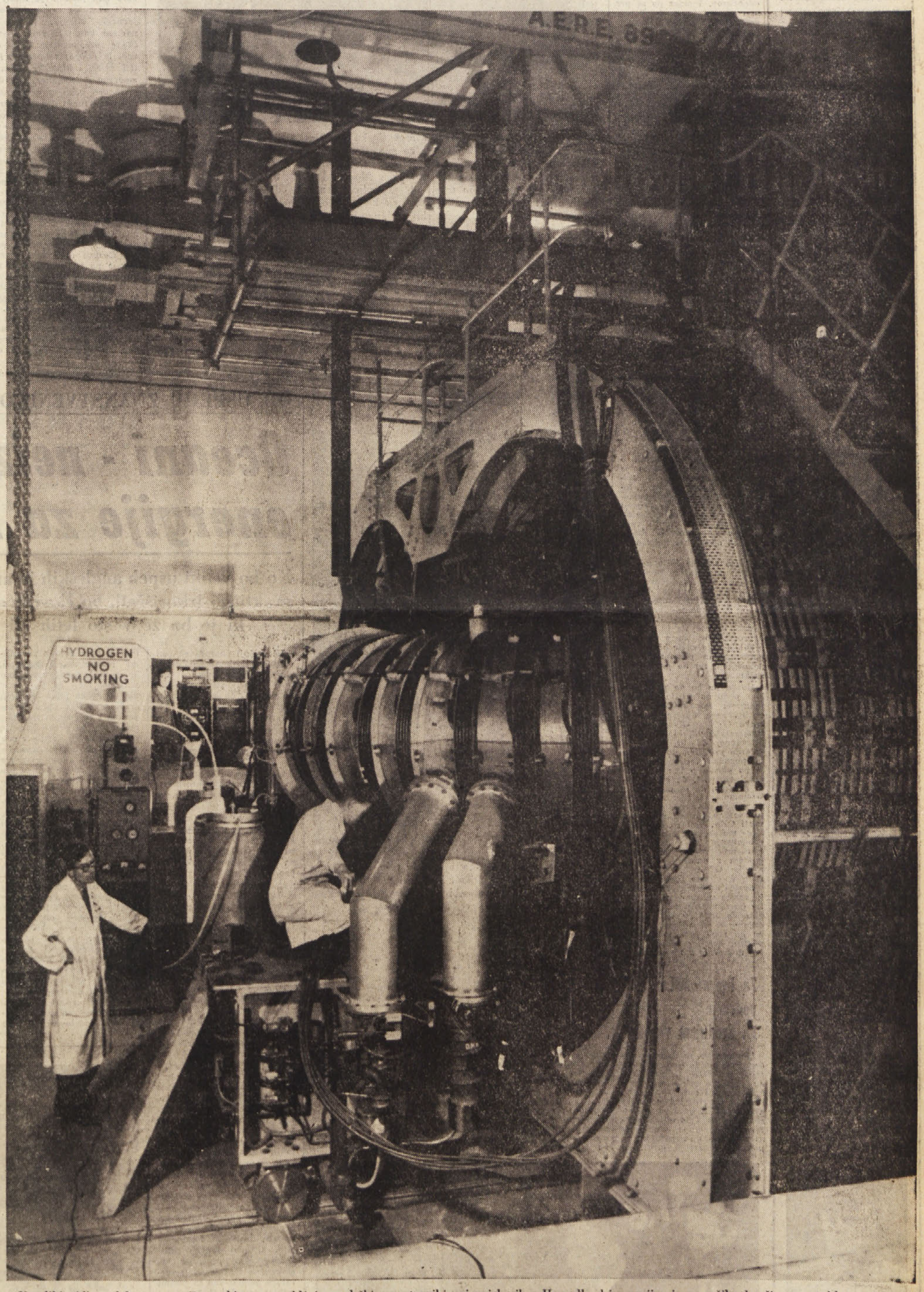

Na sliki vidimo del aparata «Zeta», ki ga uporabljajo angleški znanstveniki pri poizkusih v Harwellu, kjer se jim je posrečilo doseči termonuklearne reakcije s temperaturami, ki dosežejo pet milijonov stopinj Celzija, kar predstavlja približno eno tretjino temperature v središču Sonca. Poizkuse delajo na podlagi spajanja atomov težkega vodika (devterija) ob zelo visoki temperaturi. Angleški in ameriški znanstveniki upajo, da se jim bo še pred potekom enega leta posrečilo prekoračiti temperaturo Sonca. To je zelo važen in revolucionaren uspeh na področju znanosti in odpira pot za izkoriščanje vode iz oceanov za proizvajanje energije v industrijske namene.

LONDON, 25. — Ravnatelj britanskih atomskih raziskovanj sir John Cockroft, Nobelov nagrajenec za leto 1951, ki je včeraj poročal o zelo pomembnih rezultatih, ki so jih dosegli angleški znanstveniki v Harwellu, je sinoči izjavil po televiziji, da ima Sovjetska zveza morda atomski kotel, ki se lahko primerja napravi «Zeta» (Zero - Energy Thermonuclear Assembly). «Utegnili bi odkriti, ko se bodo Rusi odločili za objavo podatkov o svojem delu, je dejal Sir John, da imajo oni ogromen «Torus» enake vrste kakor «Zeta».»

Znanstvenik je dodal, da so ZDA začele svoja raziskovanja o termonuklearni reakciji leta 1952 toda po njegovem mnenju so Sovjeti ta raziskovanja začeli mnogo prej.

Ko je govoril o angleško-ameriških znanstvenih odnosih, je Sir John izjavil, da je bila ukinitev tajnosti med obema državama «koristna».

Na neko vprašanje je Sir John poudaril, da bi gorivo bilo izredno poceni, toda še ni znano, koliko bodo stale centrale pri odnosti, ki bodo delovale na podlagi spajanja atomov devterija (težkega vodika).

Kotel, ki bo lahko proizvajal temperaturo sto milijonov stopinj Celzija, bo nedvomno stal desetkrat več kakor «Zeta», t. j. trideset milijonov šterlingov. Kdaj bodo centrale delovale v industrijske namene, je sedaj težko predvidevati. «Morda čez dvajset let,» je zaključil angleški znanstvenik.

Značilno je, da skušajo ameriški uradni krogi zmanjšati važnost teh uspehov, čeprav poudarjajo, da je to skupen uspeh angleških in ameriških znanstvenikov. V Washingtonu izjavljajo, da ni še gotovosti, da so angleški ali ameriški znanstveniki uspeli povzročiti nadzorovano termonuklearno reakcijo. Admiral Strauss je na vprašanje, kakšen je točen znanstveni pomen proizvajanja nevtronov in temperature okoli pet do šest milijonov stopinj, ki so jih dosegli angleški in ameriški znanstveniki, izjavil, da ne gre za «važen začetek».

Eden anjvidnejših Straussovih sodelavcev dr. Willard Libby pa je izjavil, da pomeni ta dosežek «važen korak naprej».

(Nadaljevanje na 8. strani)

Aktualni portreti

KARDINAL OTTAVIANI je tajnik «Svetega oficija», to se pravi ene najvažnejših, če ne najvažnejše vatikanske ustanove. Pretekli torek je v glasilu Katoliške akcije «Quotidiano» napadel ministra Del Boja, ker je ta kritiziral Zolijev odgovor Bulganinu. Čeprav Del Boja osebno ni imenoval, ga je imenoval kot izdajalca.

ODILLE VILLARS je zasebna tajnica francoskega predstavnika pri Združenih narodih. 22. t. m. je sredi New Yorka to lepo 28-letno Francozinjo napadel neki 16-letni mladenič, ki ji je zadal v hrbet veliko rano z nožem. Zdravniki so ji morali napraviti na hrbtu kar 18 šivov.

JAMES COLE je po poklicu protestantski duhovnik in je pred dnevi vodil skupino kukluxklanovcev proti Indijancem plemena «Lumbes». Indijanci so te prenapeteže nagnali z lovskimi puškami. Na sliki James Cole, ko se pripravlja na «podvig». Na glavi ima značilno kapuco, ob sebi pa se ostalo «uniformo».

NELSON ROCKEFELLER je pred kratkim poročal pred ameriško senatno komisijo, ki se ukvarja s proučevanjem vojaške pripravljenosti ZDA. — Rockefeller je tej komisiji predlagal, naj ZDA store vse, kar se da storiti za obrambo, ker da je to za Združene države in Zapad «vprašanje obstoja».

GEN. FILIP GOLIKOV je bil pred dnevi imenovan za načelnika osrednjega političnega vodstva sovjetskega obrambnega ministrstva. To imenovanje, ki je v sovjetski vojski važno, je baje v zvezi z obdolžitvami proti Zukovu, ki da je oviral vpliv in dejavnost partije v sovjetski vojski.

Sedem dni v svetu

Skupna želja

V preteklem tednu je bilo še vedno v ospredju dopisovanje med Moskvo in zahodnimi državami; v sovjetsko prestolnico so prihajali novi odgovori. Čeprav se bo morda zdelo dolgočasno, vendar je treba poudariti, da je trenutno to še vedno najvažnejše vprašanje, ki zadeva vse človeštvo. Iz dosedanjih odgovorov se da razbrati, da v bistvu vsi soglašajo, da je potrebno s pogajanji iskati pot iz sedanjega napetega položaja. To je pozitivna stran odgovorov. Vendar pa se pri tem opaža, da se še mnogi državniki ne morejo otresti dosedanje miselnosti ter vidijo v vsaki pobudi nekakšno past. Sedaj gre predvsem za to, kako navezati prve potrebne stike. Na Zahodu še vedno vztrajajo, naj bi se razgovori začeli po diplomatski poti, sledila naj bi konferenca zunanjih ministrov in nato šele naj bi se sestali «najvišji». Toda po vesteh, ki prihajajo iz Londona, se zdi, da se je Mac Millan premislil in da je sedaj pripravljen pristati na sestanek med najvišjimi brez poprejšnje konference zunanjih ministrov. V spodnji zbornici je Butler, ki nadomešča odsotnega Mac Millana, napovedal v odgovoru na drugo Bulganinovo pismo «nove predloge», ki «ne bodo razočarali niti spodnje zbornice niti angleške javnosti».

V preteklem tednu je prišel tudi odgovor švicarske in avstrijske vlade, ki obe poudarjata, da sta pripravljeni nuditi svoje dobre usluge, če se s tem vse prizadete države strinjajo.

Nasprotno pa je Adenauer dokaj razočaral nemško javnost. Njegov odgovor je še bolj negativen in polemičen kakor njegov govor po radiu, o katerem smo pisali preteklo nedeljo. Kancler sicer poudarja nujnost obnovitve stikov, vendar pa v bistvu zavrača vse sovjetske predloge in se zavzema za povratek k tajni diplomaciji. «Zato, da ljudstvo ne bi vedelo, kaj se kuje za njegovim hrbtom,» so ta predlog komentirali v Moskvi. V Bundestagu je kancler, ki razpolaga z večino, sicer dobil zaupnico, toda liberalna in socialdemokratska opozicija je njegovo politiko ostro napadla. Socialdemokrati so postavili tudi zahteva za obnovitev diplomatskih odnosov s Poljsko in ČSR.

Spričo splošne želje po obnovitvi pogajanj so vsekakor potrebna najprej diplomatska pogajanja, da pride do sestanka na najvišji ravni. Tega pa bi se morale vsekakor udeležiti tudi male izvenblokovske države, da bi s svojo navzočnostjo in s svojimi predlogi ublaževale blokovska nasprotja in pripomogle do pomirjenja ter do prvih sporazumov.

Morda pa bo do prvih stikov ponovno prišlo ob morebitnem razpravljanju razorožitvenega vprašanja v okviru OZN. Glavni tajnik Hammarskjoeld, ki si močno prizadeva, da bi predvsem velesile pripravil do tega, da se ponovno lotijo pogajanj, je po obisku v Londonu nakazal možnost, da obišče tudi Moskvo, da se pogovori z Gromikom. Glede razorožitve pa je poudaril, da mora to vprašanje ostati v pristojnosti OZN, kjer so štiri različne možnosti za njegovo obravnavanje. Te možnosti so: 1. razorožitveni odbor; 2. pogajanja z dobrimi uslugami tajnika OZN; 3. Varnostni svet; 4. glavna skupščina.

Spričo vseh teh prizadevanj in spričo splošno izražene želje po obnovitvi stikov je upati, da bodo že tisti t-masti državniki, ki hočejo še vedno po stari poti, morali popustiti, ker jih bo sam razvoj dogodkov k temu prisilil.

V Moskvo je 22. t. m. prispela argentinska trgovinska delegacija, ki jo vodi pomočnik argentinskega minitra za zunanjo trgovino Onaris, ki ga vidimo na sliki. Poleg njega je pomočnik sovjetskega ministra za zunanjo trgovino Kuzmin, nadalje argentinski veleposlanik v Moskvi Donat. Slika je bila posneta na moskovskem letališču takoj ob prihodu argentinske delegacije, ki jo bo iz Moskve pot vodila še na Poljsko, v Češkoslovaško, Vzhodno Nemčijo, Madžarsko in Jugoslavijo.

Za brezatomsko področje na Srednjem vzhodu

Medtem ko se države bagdadskega pakta pod pokroviteljstvom ZDA pripravljajo na sestanke sveta ministrov bagdadskega pakta, ki se bo začel v ponedeljek v turški prestolnici Ankari, je sovjetska agencija Tass objavila izjavo, ki predlaga, naj bi se sporazumeli, da Srednji vzhod postane «področje miru, na katerem ne bi bilo jedrskega orožja in izstrelkov, to je področje dobrega sosedstva in prijateljskega sodelovanja med državami».

Izjava obsoja zatem politiko ZDA in Velike Britanije na tem področju ter načrte za povezavo bagdadskega pakta z NATO in SEATO ter poudarja, da ima navzočnost Dullesa na zasedanju namen poživiti delovanje bagdadskega vojaškega bloka pod vodstvom ZDA. Med drugim poudarja izjava tudi, da prihaja Dulles v Ankaro, da bi na zasedanju branil velikanske dobičke, ki jih «ameriški petrolejski kralji imajo v zvezi s pogodbami, ki so jih vsilili državam tega dela sveta», ter dodaja, da je gospodarska pomoč tem državam v bistvu sredstvo, ki služi predvsem v vojaške namene in ne za izboljšanje življenjske ravni tamkajšnjega prebivalstva.

Tudi ob tej izjavi se je pokazalo nesoglasje med Washingtonom in Londonom glede obravnavanja mednarodnih vprašanj. Dočim so v Washingtonu izjavo povsem polemično in odklonilno komentirali, češ da gre za novo propagando, ki ima namen onemogočiti uspeh ankarskega zasedanja, je predstavnik angleške vlade izjavil, da angleška vlada ne bi odklonila podrobne proučitve sovjetskega načrta o brezatomskem področju na Srednjem vzhodu. Tudi zunanji minister Selwyn Lloyd je pred svojim odhodom v Ankaro izjavil, da bodo o tem načrtu vsekakor govorili.

Venezuela

O dogodkih v Venezueli smo obširno pisali v nedeljo na drugi strani. Medtem pa so se dogodki naglo razvijali in ljudstvo je skupno z vojsko po hudi borbi vrglo diktatorja Jimeneza. Ta je skupno s svojo družino in svojimi glavnimi pajdaši pobegnil v dominikansko republiko. V Venezueli je prevzel oblast odbor vojakov in civilistov. Odbor je ukazal izpustiti vse politične jetnike in je dovolil vsem političnim izgnancem povratek v domovino. Ljudstvo je padec Jimeneza in njegovega režima pozdravilo z navdušenimi manifestacijami, pri čemer je obračunalo tudi s številnimi člani Jimenezove tajne policije.

Značilno je tudi, da je takoj po padcu Jimeneza bivši argentinski predsednik Peron, ki je bil njegov velik prijatelj, skušal zbežati, a mu ni uspelo in se je zaradi tega zatekel v dominikansko po-

M. B.

(Nadaljevanje na 8. strani)

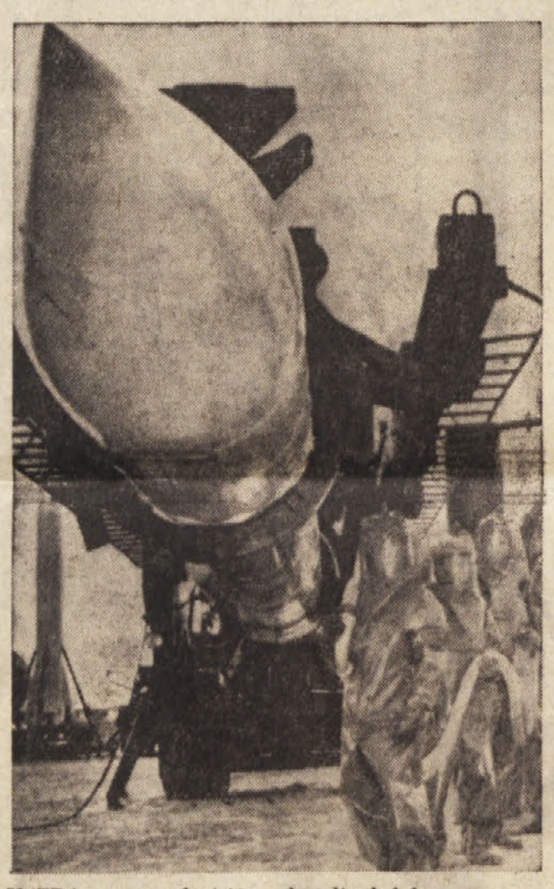

V ZDA so po televiziji pokazali gledalcem nove ameriške balistične izstrelke. Balistični izstrelki so kot orožje stroga vojaška tajnost in tako so se Američani ravnali vse do sedaj. Na sliki vidimo pomožno osebje, ki v posebnih oblekah napolnjuje rakete z gorivom.

Sovjetska letalska konstruktorja Musinjan in Sabinin sta pred dnevi govorila moskovskim srednješolcem o zgodovini letalstva. Na sliki ju vidimo v nekem moskovskem znanstvenem inštitutu obkrožena od srednješolcev.

Kardinal Ottaviani
ali: država mora služiti Cerkvi

O kardinalu Ottavianiju je te dni precej govora, kakor je v tem poslednjem času precej govora o raznih cerkvenih dostojanstvenikih in o Vatikanu sploh. In kakor je n. pr. že zadeva s škofom Fiordellijem iz Prata imela svoj odmev v parlamentu, tako bo tudi primer kardinala Ottavianija predmet bližnje debate v italijanskem parlamentu.

Občutljivost političnih strank in javnega mnenja za take primere je sicer razumljiva; gre namreč za odnose med državo in Cerkvijo — odnose, ki jih sicer ureja konkordat iz leta 1929. In prav v tem konkordatu izza fašizma je iskati vir sporov, ki se že od konca vojne vlečejo v italijanskem javnem življenju. V tem konkordatu je namreč katoliški veri priznan značaj državne vere, medtem ko so druge veroizpovedi le (slabo) tolerirane. In v tem grmuči zajec: italijanska država ni svobodna moderna država, ker taka država ne more priznavati privilegiranega položaja neki veroizpovedi pred drugimi veroizpovedmi. Za moderno državo so vse veroizpovedi enakovredne, in zato stoji trdno na stališču načelne ločitve Cerkve od države. Vsakršen kompromis v obliki konkordata pa ne sme mimo tega temeljnega načela.

Spričo okoliščine, da pri italijanski državi nimamo tega načela, je povsem naravno, da mora nujno prihajati do sporov. In pri takih sporih ima vedna prej prav Cerkev kot pa država. Cim država pristane na koncesijo, da je katoliška vera državna vera, ima Cerkev vso pravico zahtevati, da se država podredi zahtevam in ciljem katoliške Cerkve in s tem posredno Vatikana, ker je po stališču Cerkve posvetna oblast nujno podrejena cerkveni oblasti.

Primer kardinala Ottavianija nam more to najlepše pojasniti. Kardinal Ottaviani, ki je hkrati tajnik Sv. oficija, t. j. urada, ki skrbi za «pravovernost» na vseh področjih človeške dejavnosti, je v uradnem glasilu katoliške akcije «Quotidiano» napisal članek, v katerem je med drugim rečeno: «V našem taboru imamo celo katoličane, ki se v svojstvu politične oblasti drznejo braniti tiste, ki Cerkve ne le žalijo, ampak celo uničujejo.»

Kakšno zahtevo je kardinal Ottaviani s tem postavil italijanski državi? Zahtevo, da se italijanska država spre in vodi križarsko vojno proti vsem tistim državam, ki katoliški Cerkvi ne priznavajo takšnega privilegiranega položaja, kakršnega uživa v Italiji. In to ne le proti takim državam, ampak tudi proti Sovjetski zvezi, kjer katoliška Cerkev ni nikoli predstavljala nič! Torej: nobenega pomirjenja, nobenih razgovorov, nobenega pogajanja, ampak ameriška oborožitev in z bombami po glavi!

In zakaj ves ta hrup? Čemu je Vatikan smatral za potrebno, da vrže na tehtnico celo samega tajnika Sv. oficija? Samo zato, ker si je neki minister demokrščanske vlade drznil staviti neke pomirjevalne pripombe k odgovoru vlade na Bulganinovo pismo!

Hkrati je kardinal Ottaviani v svojem članku tudi grajal demokrščansko stranko, ki se poslužuje duhovščine za svoje posvetne cilje, in jo potegnil za ušesa, češ, tako se ne služi Cerkvi. Da bo stvar jasna: Cerkev je pripravljena pomagati Fanfaniju, demokrščanski stranki, demokrščanski vladi in njenim ministrom, samo če bodo le-ti zvesto in ponižno izpolnjevali zahteve in ukaze Cerkve tako v notranjem življenju kakor v zunanji politiki države. Vsaka država, ki ni pripravljena ravnati tako, kot zahteva Cerkev, ni vredna počenega groša in jo lahko pri priči vrag vzame.

To je bistvo opozorila kardinala Ottavianija, tajnika vrhovne institucije katoliške Cerkve. In to, seveda, ni nikakršno vmešavanje v zadeve države, ampak obravnavanje stvari, ki po nespornem in dokončnem mnenju spadajo v pristojnost Sv. Oficija. Zato je kardinal Ottaviani tudi smatral za potrebno, da o tej stvari izreče mnenje, ki mora biti tudi in predvsem za katoliške ministre povsem nedotakljivo.

OB USPEHU ZNANSTVENIKOV HARWELSKEGA INŠTITUTA

Oceani - neizčrpen rudnik energije za milijarde let

Ko bo veliki uspeh angleških in ameriških strokovnjakov možno tudi praktično izkoriščati, bo človeštvo rešeno skrbi za pogonsko energijo ki je bo že v sto letih ali še prej začelo primanjkovati

Včerajšnji časopisi so pod velikimi naslovi na prvih straneh prinesli vest o velikem znanstvenem dosežku britanskih in ameriških atomskih znanstvenikov. Kako tudi ne, saj se je tem znanstvenikom posrečilo v laboratorijih s pomočjo naprave «Zeta» proizvesti temperaturo, kakršna je na površini Sonca in zvezd. Uspelo jim je namreč proizvesti temperaturo petih milijonov stopinj C, kar je okoli tretjina temperature, kakršno ima Sonce. O zadevi smo na kratko pisali že lani ob koncu avgusta, ko so iz Londona prišle prve še dokaj nepopolne vesti. Predvčerajšnjim pa so ameriški in britanski znanstveniki obširno prikazali delovanje te naprave, principe, na katerih deluje, in tudi razvoj priprav za ta velik znanstveni dosežek.

Čeprav so se znanstveniki s tem ukvarjali že dolgo let, konkretno pa proučevali že 25 let, so s praktičnimi pripravami začeli pred dvema letoma, ko so v laboratorijih v Harvellu začeli graditi napravo «Zeta». Ta naprava je zelo velika, saj je visoka kot dvonadstropna hiša. Nemogoče bi bilo dati podrobno sliko naprave. Njeno bistvo pa je velikanska krožna cev, ki meri v notranjosti en meter, njen povprečni ptemer pa meri tri metre. Ta velikanska cev je iz aluminija in leži vodoravno. To je seveda le prostor, kjer se proces izvaja, «sodelujejo» pri tem pa še drugi zunanji veliki priključki. Prvi poizkus s to veliko napravo so napravili 2. avgusta lani in 30. avgusta dosegli že prve rezultate. Tedaj so devterijev plin, ki pod nizkim pritiskom napolnjuje krožno cev, električno segreli do temperature med dvemi in petimi milijoni stopinj C. In ob tej temperaturi je prišlo v cevi do jedrskih reakcij. Proces, ki se izvaja v tej napravi, temelji na sledečem načelu: skozi plin devterija v cevi se požene izredno močan električni tok. Ta tok povzroči v plinu električni sunek, ki plin segreje in okoli temočno segretega plina povzroči še močno magnetno polje. To magnetno polje ima nalogo električni sunek stlačiti ali zgostiti, kar nujno privede še do nadaljnjega povišanja temperature. Ker je bistvo tega procesa v visoki temperaturi, se skuša plin ohraniti v središču cevi, daleč od sten, pri čemer si pomagajo z zunanjimi magnetnimi napravami, ki so postavljene vzporedno s cevjo, tako da je steber devterijevega plina zgoščen sredi cevi. Cev sama je povezana z mogočnim transformatorjem, ki preko baterije kondenzatorjev dovaja v cev zelo močan tok in posamezni električni sunki povzroče enosmerne sunke tudi v plinu. Pri poizkusih so uporabljali električni tok s silo 200 tisoč amperov. Ker je tolikšno energijo težko dovajati, jim je uspelo pošiljati skozi joniziran plin sunke, ki so trajali do pet tisočink sekunde. Ves ta na videz enostaven proces povzroči temperaturo do pet milijonov stopinj C. Kako pa so zmerili to temperaturo? Tu so si pomagali z mešanico plina. Ker ostane devterij ob tolikšni temperaturi brez elektronov in ne more oddajati več svojega črtastega spektra, so devteriju dodali nekaj težjih plinov, verjetno kisik in na osnovi kisikovega spektra izračunali temperaturo.

Uspeh ameriških in angleških znanstvenikov, ki so pri tem sodelovali, je brez dvoma zelo velik, pa čeprav gre šele za poizkuse in to poizkuse, pri katerih jim je uspelo povzročiti tolikšno temperaturo le za tisočinko sekunde. Po samih njihovih izjavah je to šele začetek, kajti koristno izkoriščanje tega več ali manj še vedno teoretičnega uspeha bi bilo tedaj, če se ta temperatura 5 milijonov stopinj dvigne na 100 milijonov ali celo na 300 milijonov stopinj C. Nadalje je potrebno, da se ono kratko trajanje podaljša vsaj na nekaj sekund. Nadalje je za praktično vrednost potrebno še, da se proizvede več energije, kot je za poizkus rabimo, kajti pri poizkusih v Harwellu so porabili več energije kot so je dejansko proizvedli, ker so za segretje plina in ostalo potrošili več energije, kot bi je iz energije, ki nastane ob fuziji elementov, mogli praktično uporabiti.

Toda prvi in zelo važen korak je bil storjen in ta odpira človeštvu nova pota. 20 litrov morske vode namreč vsebuje okoli gram težkega vodika ali plinastega devterija, en gram težkega vodika ali devterija pa je po svoji energiji enakovreden 10 tonam premoga. To pomeni, da bi človeštvo v trenutku, ko bi bilo možno tudi praktično izkoriščanje tega za sedaj malone se vedno teoretičnega uspeha angleških in ameriških znanstvenikov, imelo v neizčrpnih količinah oceanskih voda prav tako neizčrpne zaloge surovin za pridobivanje pogonskih sil za svojo industrijo, promet in ostalo. Sami ameriški in angleški strokovnjaki, ki so po dolgoletnih naporih uspeli napraviti ta velikanski korak, pa vedo, da bo tudi nadaljnja pot težavna in predvčerajšnjim smo slišali mnenja, da bodo potrebna še dolga leta, preden bo ta veliki uspeh dal tudi praktične rezultate. Toda tudi to ne zmanjšuje velikanskega pomena tega dogodka, ki se uvršča med največje dosežke novejše znanosti in tehnike in hkrati človeštvu obeta, da mu ne bo treba več tako šteditі z energijami kot mora šteditі sedaj, ko so zaloge «naravnih» virov energije tako skromne.

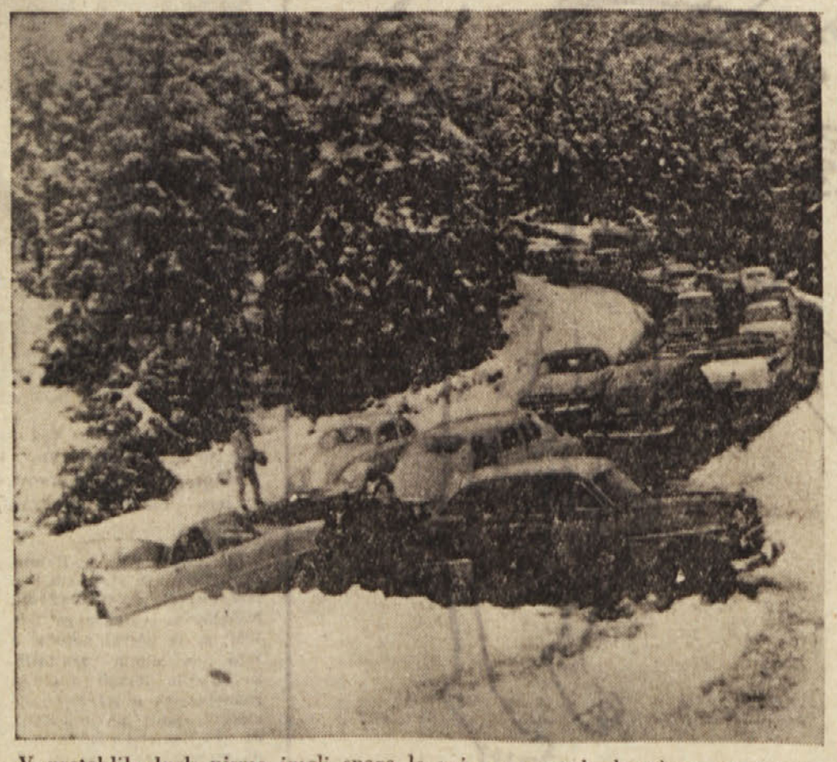

V preteklih dneh nismo imeli snega le pri nas, ampak skoraj po vsem svetu. Na sliki državna cesta, ki vodi iz Mexico Cityja v Toluco. Kot nam kaže slika, so snežni zameti močno zavrli promet, ki je na tej cesti zelo živ.

ALI VEŠ...

— da je angleška kraljica Elizabeta še novim 539 podjetjem podelila pravico, da se morejo imenovati «kraljičini dobavitelji», in da je med njimi tudi neko podjetje, ki se je specializiralo za borbo proti podganam, neki dimnikar in neki proizvajalec hrane za pse

* * *

— da so funkcionarji v Pakistanu zelo zaskrbljeni, ker je minister za javno zdravstvo odredil, da ima v deželi — kjer je dovoljena poligamija — pravico do zdravstvene oskrbe le ena od njihovih žena.

* * *

— da okrog 8 milijonov angleških delavcev zahteva povišanje plač in skrajšanje delovnega urnika

* * *

— da je neka newyorška galerija odkupila za okrog 8 milijonov lir dve sliki francoskega slikarja Ingresa (1780 do 1867).

* * *

— da so lastniki kinematografskih dvoran v Rimu in pokrajini v znak protesta proti prevelikim davčnim bremenom prenehali s predvajanjem filmov, da so se jim pridružili lastniki kinematografov v Piemontu in da se temu protestu utegnejo pridružiti tud. lastniki kinematografov v celi državi. Od vsake vstopnice gre precejšen odstotek državi, ob nedeljah in praznikih pa si država odtrga kar 47.35 odst. vstopnine!

* * *

— da je dr. Angelo De Martinis, strastni pristaš športne stave, zapravil na tej stavi lepo premoženje, vredno okrog 100 milijonov lir, in da si je zaradi tega vzel življenje. Igral je vedno «sistem», a ni imel nikoli sreče. Prejšnji teden ga je tak sistem stal poldrugi milijon, dosegel pa je le enajst točk!

* * *

— da so v pariškem gledališču «D'Aujourd'hui» predvajali Krleževo dramo «V agoniji», nedavno pa je v Parizu izšel francoski prevod njegovega romana «Vrnitev Filipa Latinovića». Ta prvi stik francoske kulture s Krležo je javnost ocenila kot odkritje.

* * *

— da so v Milanu, med 1200 vzorci prehrambenega blaga, ugotovili kar 576 primerov potvorb, to je da blago na trgu ni ustrezalo temu, za kar se je prodajalo. Tako so na pr. kmetice iz Brianze nosile kilogramske kose margarine v Milan, tam menjale ovitek in ga nadomestile z napisom «čisto maslo» in ga prodajale za maslo po 700 do 900 lir. (Proizvodna cena margarine je 230 do 280 lir kg!)

* * *

— da je jordanski kralj Husein pripravljen prodati Jordanijo Iraku za 5 milijonov funtov šterlingov. Iraški kralj pa je pripravljen dati le tri milijone. Pogajajo se že tedne in upajo, da se bodo sporazumeli. Ime nove kraljevine bo «Ben Hašem», novi kralj pa bo Huseinov bratranec Feisal

* * *

— da so v okraju Sremska Mitrovica lani pridelali toliko koruze in sladkorne pese, da bi z njo napolnili toliko železniških vagonov, da bi mogli z njimi sestaviti 468 km dolgo kompozicijo.

* * *

— da so ameriški škofje nagovorili svojega kolego, newyorškega pomožnega škofa Fultona Sheena, naj ne nastopa več na televiziji, ker bi radi, da bi se bolj posvetil verskim vprašanjem in si tako utrdil pot v višje cerkvene sfere, ker da bi baje ameriški verniki radi videli, da bi postal načelnik vatikanskega sekretariata.

* * *

— da je znani lastnik brodovja Onassis vzel v službo bivšega egiptovskega kralja Faruka, in sicer kot svetnika. Kaj mu bo Faruk svetoval, ni znano, ve se le, da bo za to dobival komaj 70 tisoč frankov na mesec.

* * *

— da nameravajo Rusi izkoriščati tako imenovani «rdeči premog», to je vire podzemeljske toplote, ki jo daje 60 aktivnih vulkanov.

* * *

— da se po statističnih podatkih UNESCO tiska letno na vsem svetu okrog pet milijard knjig, to je, da pride ta po dve knjigi na vsakega prebivalca naše Zemlje; žalostna okoliščina pa je, da polovica prebivalstva naše Zemlje sploh ne pride do knjige.

* * *

— da v ZSSR dokončujejo znanstveno podmornico, ki v precejšnji meri spominja na Vernovo podmornico «Nautilus». Tako poroča načelnik sovjetskega inštituta za znanstvene raziskave v Moskvi v moskovskem tedniku «Sovjetska flota». Ta podmornica bo imela na kljunu okroglo okno, ki bo opremljeno z močnimi žarometi, ki bodo osvetljevali morsko globino, do koder bo podmornica mogla pluti. Nadalje bodo tu nameščeni tudi fotografski aparati, ki bodo ob tej luči «flashev» fotografirali življenje pod vodo. V podmornici bosta nameščeni tudi radarska in televizijska naprava.

Tržaško gospodarstvo ni lokalno vprašanje

Sedem predlogov, da se zagotovi tržaški gospodarski razvoj

Tržaški gospodarski napredek ni samo lokalno vprasanje, temveč splošno nacionalno, saj pri tem ne gre samo za mednarodne interese velikega pristanišca, temveč predstavlja to pristanišče pomembno postavko v italijanski plačilni bilanci.

Trst ni zaostalo področje, temveč razpolaga z bogato gospodarsko opremo, trgovsko tradicijo, mednarodnimi vezmi, tehničnimi izkušnjami in sposobnostmi. Kriza je umetnega izvora in je nastala zaradi vojnih posledic, sprememb meje, vala ezulov in tarifne vojne, v kateri se lahko zmaga samo v nacionalnem okviru.

Zaradi svojega geopolitičnega položaja ima Trst bistveno drugačne naloge, kot jih imajo ostala italijanska pristanišca, ki služijo nacionalnemu zaledju, medtem ko služi Trst mednarodnemu zaledju. Zaradi tega so tržaške zahteve bistveno drugačne od normalnih potreb ostalih italijanskih pristanišč.

Zato, da se zagotovi tržaški gospodarski razvoj, je treba upoštevati zgoraj navedena dejstva in je treba predvsem rešiti naslednja vprašanja:

1. Politično-upravno je treba normalizirati položaj, tako da preneha psihološka negotovost. Na raznih mestih poročila je govora o uvedbi avtonomne deželne uprave, ki bi najbolje odgovarjala tržaškemu gospodarskemu položaju.

2. Država naj garantira privatnim podjetjem politični rizik zaradi bližine državne meje. Gre predvsem za psihološko vprašanje, ki pa ima realne negativne posledice. V tej zvezi je tudi utemeljena zahteva, da naj da vzgled kako veliko državno podjetje (IRI), ki naj postavi svoj obrat v žaveljskem industrijskem pristanišču.

3. Skrajšati je treba razdaljo — razumljivo v tarifnem smislu — med ostalimi pokrajinami in tržaškim pristaniscem, ker je Trst preveč oddaljen od nacionalnih pristanišč; za razvoj pa mora biti nujno čim bolj povezan s kompleksom italijanskega gospodarstva.

4. Stevilnejše in hitrejše pomorske in železniške zveze predstavljajo osnovni faktor za razvoj in napredek pristanišca ter s tem tudi za razvoj in napredek celotnega gospodarskega organizma.

5. Uveljaviti je treba davčne, carinske in valutne olajšave in uvesti pametno kreditno politiko.

6. Uvesti je treba ukrepe, ki bodo omogočili industrijski razvoj v zvezi z obmorskim položajem Trsta.

7. Izvajati je treba umno politiko pogajanj in sporazumov z različnimi državami, ki se poslužujejo tržaškega pristanišča kot tudi s konkurenčnimi državami.

Spomenica tržaške Zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo

Konkretni predlogi interesiranih kategorij da se rešimo neizbežnega gospodarskega propada

V današnji nedeljski številki «Primorskega dnevnika» smo posvetili izjemoma celo stran tržaškim gospodarskim vprašanjem. Vsi članki so napisani na osnovi 250 strani dolge spomenice Tržaške zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo ki ima naslov «Poročilo o gospodarskem položaju Trsta in o ukrepih, ki jih predlagajo gospodarske kategorije».

Ta spomenica ima svojevrstno in značilno zgodovino, ki je vredna nekaj besed. 27. novembra 1956. leta je bil prvi sestanek tržaške pokrajinske gospodarske konzulte. na katerem je predsednik trgovinske zbornice prof. Luzzatto Fegiz ostro protestiral proti vladnim krogom, ki v dveh letih niso pripravili nobenega organskega načrta za obnovo tržaškega gospodarstva. Predsednik je takrat tudi z zelo ostrimi izrazi obsodil brezbrižnost Rima, ki ni na pisma, brzojavke in osebne intervencije niti odgovoril. Ta protest je imel določen učinek in je takratni ministrski predsednik Segni sprejel tržaško gospodarsko delegacijo, kateri je zagotovil, da bodo vključili tržaški gospodarski organski načrt v splošni italijanski načrt, ki je znan kot načrt Vanoni.

Trgovinska zbornica je po tem zagotovilu takoj pričela z delom in so vse njene sekcije pričele z resnim proučevanjem stanja posameznih gospodarskih panog, kot tudi s sestavo predlogov, da se neugodno stanje izpremeni. Rezultat tega dolgotrajnega in obširnega dela, pri katerem niso sodelovali samo vsi člani tržaške pokrajinske gospodarske konzulte (okrog 170 gospodarskih predstavnikov in strokovnjakov) temveč tudi tehnični strokovnjaki uslužbeni v trgovinski zbornici, vidni znanstveniki tržaške univerze in drugi strokovnjaki, je omenjena spomenica, katero bi morali že poleti lanskega leta predložiti vladi.

Do tega — vsaj v uradni obliki — takrat ni prišlo, ker je Segnijevo vlado zamenjal Zoli in zato ni padel v pozabo samo načrt Vanoni, temveč tudi vsako razpravljanje o tržaškem organskem načrtu. Vladni generalni komisar Palamara pa je na svoji tiskovni konferenci jasno povedal, da vlada ni pripravila nobenega načrta in da ga tudi ne namerava pripraviti v bodoče.

Z vsemi trditvami in zaključki trgovinske zbornice, ki so izražene v tej spomenici, se ne moremo strinjati, ker zbornica zaradi svojega nedemokratičnega sestava ne more povsem odražati interesov celotnega prebivalstva in logično ščiti interese predvsem bogatejših gospodarskih krogov. V to vrsto spadajo zlasti predlogi za ukinitev imenskih akcij, kar po našem vodi samo do davčnih utaj brez realnih gospodarskih koristi za skupnost. Problematični so tudi predlogi za okrepitev kmetijstva (o katerih bomo podrobneje še poročali), predvsem zaradi tega, ker v zbornici niso zastopani predstavniki velike večine tržaških kmetovalcev. Končno se ne moremo strinjati s stališčem do integralne proste cone, ker je zbornica (verjetno zaradi stališča Rima) pristala, da se ta predlog pokoplje in zahteva kot nadomestilo druge pomembne olajšave, o katerih podrobno poročamo.

Kljub tem problematičnim poglavjem pa spomenica zasluži vso pozornost, ker je sestavljena z vso resnostjo, ker so vse trditve v njej bogato dokumentirane in podprte z mnenji strokovnjakov, ki v določeni panogi predstavljajo nedvomno priznano avtori teto.

Prav zaradi svoje resnosti in osebnosti avtorjev pa predstavlja ta spomenica najostrejšo kritiko vseh «uradnih» optimistov, ki bi hoteli z nekaj lepimi besedami prepričati javnost, da v Trstu tečeta mleko in med. Vsa poglavja namreč dokumentirano dokazujejo, da so vse tržaške gospodarske panoge v zelo resnem položaju in da je brez organskih ukrepov Trst obsojen na umiranje.

V tej številki «Primorskega dnevnika» nimamo dovolj prostora, da bi lahko vsaj okvirno proučili vsa vprašanja, ki jih navaja omenjena spomenica in se omejujemo samo na nekatere zanimive predloge in ugotovitve.

PREBIVALSTVO

Oglejmo si najprej strukturo prebivalstva. Prof. Bonifacio v tej zvezi ugotavlja, da bo tržaška občina dosegla do 1962. leta okrog 300.000 prebivalcev in celotno ozemlje 325-330.000 ljudi. Struktura prebivalstva pa se bo zaradi emigracije — katero Trst prvič beleži v svoji zgodovini — poslabšala in se bo povečalo število upokojencev, vdov, starejših delavcev ter znižalo število mladih kvalificiranih kadrov.

Pogoji za absorbiranje brezposelnih so v sedanjih okoliščinah zelo slabi, vendar pa bi se lahko izpremenili, če bi sprejeli potrebne ukrepe za okrepitev pomorstva, industrije, prometa itd.

CONSKI PRORAČUN

Zbornica meni, da je bila prva velika napaka italijanske uprave, da ni več objavljala conskega proračuna in da je ukinila tiskovne konference, na katerih so obrazložili osnovne podatke tega proračuna. Zbornica sicer meni, da ni mogoče delati točnih zaključkov, koliko področje zasluži in koliko porabi. Vendar pa je treba prenehati s trditvami, da predstavlja Trst s čisto finančnega stališča za Italijo čisto izgubo. Če se upošteva, da Trst s 300.000 prebivalci prinese na leto približno 36 milijard davčnih dohodkov, medtem ko bližnja videmska pokrajina z 800.000 prebivalci le 22 milijard, se lahko logično ugotovi, da je odgovor na vprašanje o izgubi ali dobičku v korist Trstu.

V tem poglavju se zaključuje, da je treba ne samo ohraniti, temveč okrepiti sistem avtonomnega proračuna, dokler ne bo ustanovljena avtonomna pokrajina, ki bo razpolagala z lastnimi sredstvi.

VLOGE IN NJIH IZKORIŠČANJE

Poročilo ugotavlja, da se je obseg vlog v zadnjem letu povečal, vendar pa da to nikakor ne more biti ugoden indeks in da številne okoliščine govore prav obratno. Predvsem do povečanja vlog ni prišlo samo na osnovi golih gospodarskih rezultatov, temveč je to povečanje odraz tudi drugih okoliščin, kot na primer dotoka ezulov. Povišanje obsega tekočih računov pa govori o sredstvih, ki so jih trgovci potegnili iz svojih obratov in jih uporabljajo za nekako «manevrsko maso», kar ponovno potrjuje kritično stanje tega sektorja.

Med negativnimi elementi je nedvomno na prvem mestu odtok kapitala v druge pokrajine, ki je dosegel v letu 1956 kar 40 milijard lir in ki skupno z neizkoriščenimi sredstvi rotacijskega sklada priča, da v sedanjih okoliščinah v Trstu ne obstajajo ugodni pogoji za produktivne investicije.

POMORSKE PROGE

To poglavje je izredno važno, saj poročilo ugotavlja, da predstavlja osnovni pogoj za obnovo tržaškega prometa zadostno število rednih pomorskih zvez, katere ustvarjajo konkurenčna pristanišča, medtem ko tudi na tem področju Trst stagnira. Povečati število rednih pomorskih zvez pa je v zadostni meri mogoče samo z izvršitvijo pogumnega programa pin kot tudi svobodnih brodarjev. V nadaljevanju so navedene nekatere posebne olajšave, podobne onim, kot so že v veljavi na Siciliji, in daljši dokumentiran seznam rednih pomorskih prog, katere bi morale družbe pin takoj ustanoviti.

JAVNA SKLADIŠČA

V posebnem poglavju je govora predvsem o proračunu te ustanove in se zahteva večja državna podpora, ker tržaška Javna skladišča delajo skoro izključno s tujim blagom in morajo nujno biti konkurenčna. Iz priloženih dokumentov je razvidno, da Javna skladišča v tržaški zgodovini nikoli niso mogla biti aktivna, če so hotela ohraniti svojo konkurenčno sposobnost. Naveden je program najnujnejših del in nekateri predlogi za razbremenitev proračuna tega podjetja (predvsem plačevanje železniških uslug, kar bi morala prevzeti železniška uprava).

VELIKA LADJEDELNIŠKA INDUSTRIJA

Poročilo posebej govori o stanju v podjetjih CRDA (vključeni so tudi obrati v Tržiču) in ugotavlja, da je mednarodna konkurenca zelo močna, obrati CRDA pa zastareli, tako da ne zmorejo nižjih mednarodnih cen. V ta namen je treba obnoviti zakon Tremeloni, ki predviđeva kritje stroškov, ki jih imajo italijanska podjetja, ker kupujejo dražje domače surovine za gradnjo ladij in je treba izvršiti korenito modernizacijo obratov, za kar bi porabili okrog 12 milijard lir. Podjetje zahteva, da se mu izplača v ta namen akontacija na vojno škodo (50 milijard lir), kot so to izplačali že nekaterim drugim podjetjem. Poleg tega predlaga tudi povečano gradnjo ladjevja pin, s čimer bi ponovno pričeli graditi potniške in mešane ladje in bi istočasno stvarno pričeli reševati vprašanje tržaškega pomorstva.

ZUNANJA TRGOVINA

Ta zelo važna panoga je v zadnjih desetletjih doživela naravnost grozljivo propast, katero številke zelo točno odražajo: 1913. leta se je ukvarjalo z zunanjo trgovino v Trstu okrog 600 podjetij. 1927. leta jih je bilo 480, 1937. leta 250 in sedaj se jih je z velikimi žrtvami in občudovanja vredno upornostjo ohranilo nekaj desetin. 1913. leta je predstavljalo 80 odst. tržaškega pomorskega prometa promet z raznim blagom, sedaj pa komaj 3 odst.

Za radikalno spremembo stanja predlagajo ti trgovci: okrepitev pomorskih prog, izboljšanje železniških tarif, tako da bi se Trst approbližal italijanskemu trgu in postal konkurenčen v zaledju, ukinitev plačevanja IGE in nekatere druge ukrepe.

Predvsem pa bi po njih mnenju moral v Trstu avtonomno poslovati urad za zunanjo trgovino, ki bi moral imeti primerno avtoriteto in bi lahko avtonomno takoj in gibčno rešil vsa sporna in kritična vprašanja. Ta urad naj bi nato zamenjal soroden urad avtonomne deželne uprave.

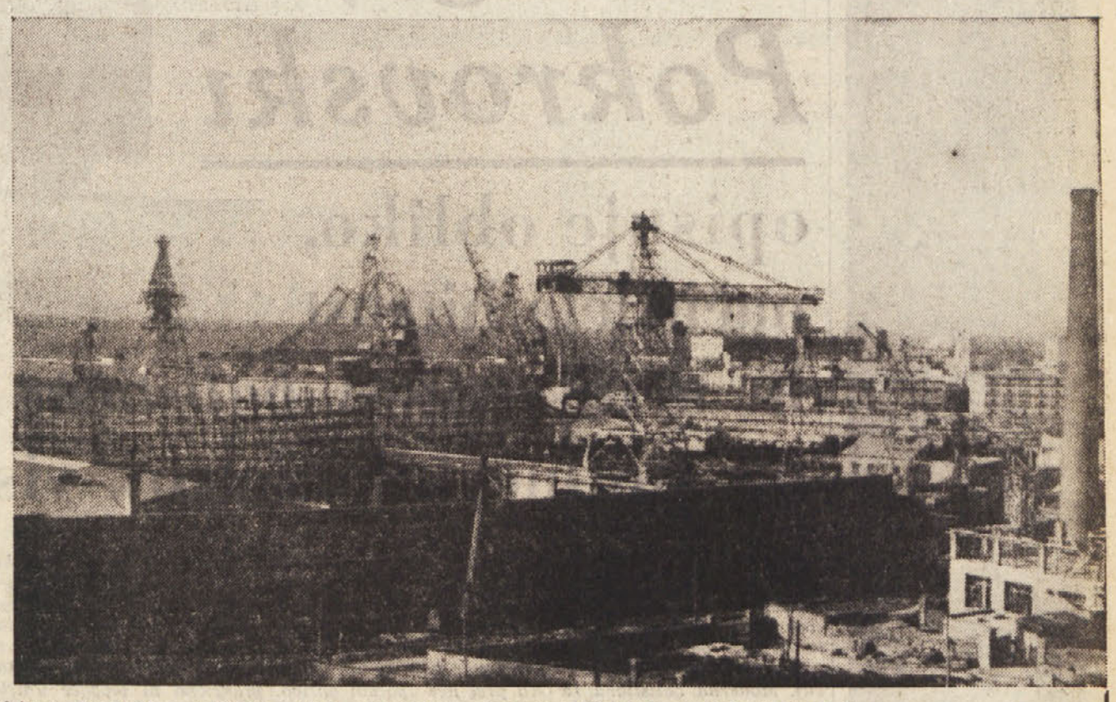

Pogled na Javna skladišča tržaškega pristanišča in na ladjedelnice. Pristanišče je lani sicer povečalo za 4 odst. svoj promet, istočasno pa ga je Genova povečala za 18 odst., Benetke za 21 odst., Savona za 13 odst., Livorno za 19 odst., Ancona za 10 odst., Reka za 15 odst. itd. Trzaške velike ladjedelnice imajo sicer dovolj naročil, ki pa se nanašajo izključno na petrolejske ladje, pri gradnji katerih niso zaposlene vse kategorije delavcev. Pa še ta naročila počasi zginevajo in za nova je bodočnost temačna, ker ladjedelnice niso najmoderneje opremljene.

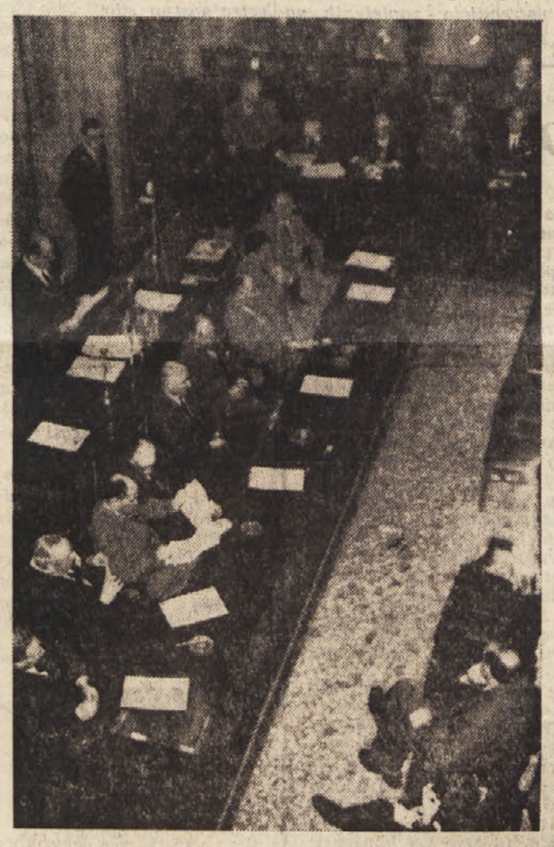

Pogled na svečano dvorano tržaške trgovinske zbornice med zasedanjem pokrajinske gospodarske konzulte.

Zahteve o davčnih olajšavah

Posebna medministrska komisija, ki je proučevala vprašanje ustanovitve proste cone, je prišla sicer do negativnega zaključka glede proste cone, vendar je predlagala vrsto nadomestnih ukrepov - Od takrat je minilo leto in pol, uresničen pa ni bil niti en predlog

V poročilu trgovinske zbornice o gospodarskem položaju Trsta in o ukrepih, ki so jih predlagale gospodarske kategorije, je tudi poglavje o «Splošnem vprašanju davčnih olajšava. V tem poglavju se ugotavlja, da je bilo že priznano, da je treba priznati Trstu izredne davčne olajšave in da jih je treba čimprej uresničiti. V obširnem uvodu je rečeno, da se je pozabilo na dejstvo, da je bil Trst toliko let v izrednem položaju, da je mesto zgubilo svoje najožje zaledje, da je njegovo gospodarstvo in pomorstvo propadlo bolj kot katere koli druge italijanske pokrajine. Zato je treba te izgube sorazmerno razdeliti in jih ne sme prenašati samo prizadeta stranka. V resnici pa se danes vse to ignorira in v splošnem obstoji težnja, da se gleda na tržaško področje tako, kot na katero koli drugo italijansko pokrajino.

Po teh ugotovitvah se poročilo sklicuje na medministrsko komisijo za tržaško vprašanje, ki je proučevala vprašanje ustanovitve proste cone za pospešitev gospodarskega napredka mesta. Nato ugotavlja, da je prišla omenjena komisija do negativnih ugotovitev glede proste cone, češ da prosta cona ni primerno sredstvo za rešitev hude krize tržaškega gospodarstva. Kljub temu pa so izvedenci te komisije prišli do zaključkov, da je treba storiti izredne ukrepe za rešitev tega vprašanja.

Od sprejetja teh zaključkov je poteklo že leto in pol. Do sedaj pa še niso ničesar ukrenili. Vlada se je glede na predloge komisije omejila samo na potrditev zavrnitve proste cone, ni pa sprejela nobenih nadomestnih ukrepov.

Iz gornjega je razvidno, da trgovinska zbornica vztraja na svojem starem negativnem stališču do proste cone, ki ga ne moremo sprejeti. To vprašanje, ki življenjsko zanima veliko večino prebivalstva in zlasti mnoge gospodarske kroge, bi morala trgovinska zbornica obravnavati z večjo resnostjo, saj bi ustanovitev proste cone pospešila zlasti razvoj vseh proizvajalnih sredstev in razvoj notranje in zunanje trgovine mesta. Razvidno je torej, da je trgovinska zbornica glede proste cone pod vplivom male skupine veleindustrijcev in nekaterih političnih krogov, ki ne marajo, da bi postala tržaška pokrajina carine prosto področje. Zato se tudi sklicujejo na ugotovitve posebne komisije, ki je obravnavala vprašanje proste cone in ugotovila, da je treba dati Trstu druge olajšave v zameno proste cone.

Te olajšave si trgovinska zbornica zamišlja v obliki davčnih olajšav. Zato bi bila po njenem mnenju raztegnitev davčnih olajšav, ki veljajo za podjetja v industrijskem pristanišču, korak naprej predvsem za obrtništvo in za malo industrijo. Za razvoj industrije in investicij kapitala pa bi morali sedanje davčne olajšave na material in stroje novih naprav raztegniti na surovine in polizdelke, za proizvodnjo, za najmanj 10 let. Nato predlaga večje razumevanje pri določanju registracijskega davka na investicije itd. v vseh proizvodnih panogah.

Predsednik trgovinske zbornice prof. Pier Paolo Luzzatto Fegiz med čitanjem 70 strani dolgega obširno dokumentiranega poročila o tržaškem gospodarskem položaju.

Z oprostitvijo davka na poslovni promet (IGE) pa bi imeli razni gospodarski sektorji velike koristi. Po mnenju trgovinske zbornice ne bi nobena druga davčna olajšava tako enakomerno vplivala na koristi potrošnikov. Zato je treba način davčnih olajšav proučiti tako, da bodo doseženi sledeči glavni smotri:

1. Opogumiti investicije italijanskega in tujega kapitala in pospešiti zasebno iniciativo;

2. ustvariti nova delovna mesta za zaposlitev velikega števila brezposelnih;

3. omiliti izredni položaj splošnih gospodarskih težav z namenom, da se prepreči tudi nevarno izseljevanje visoko kvalificirane delovne sile.

V ta namen je bil poročilu priložen tudi predlog trgovinske zbornice za najmanj desetletno oprostitev davka na poslovni promet, ki je bil predložen «medministrski komisiji za Trst oktobra leta 1954. Trgovinska zbornica predlaga med drugim oprostitve IGE

1. za vse gospodarske listine, ki se nanašajo na uvoz blaga iz inozemstva, in sicer oprostitev obdavčevanja inozemskega blaga, ki ga carinarnica v Trstu nacionalizira;

2. za vse gospodarske listine, ki se nanašajo na zameno blaga med podjetji in med osebami v notranjosti področja, in sicer za blago, ki je bilo proizvedeno ali pa uvoženo na tržaško področje;

4. za vse gospodarske listine, ki se nanašajo na prodajo blaga potrošnikom, kar pomeni oprostitev IGE na dohodke trgovin na drobno, ki jih omenja člen 1 ministrskega odloka od 10. decembra leta 1953;

5. za vse ekonomske listine, ki se nanašajo na razne usluge v mejah tržaškega področja.

Poleg tega predlaga trgovinska zbornica ustanovitev carine prostega področja za industrijo. V tem poglavju je rečeno, da v sedanjem stanju ni mogoče rešiti tržaškega gospodarskega vprašanja brez resnega programa industrializacije. Prvi korak v tej smeri je bil napravljen z industrijskim pristaniščem in z rotacijskim skladom. Do sedaj pa oba omenjena ukrepa nista dala zadovoljivih rezultatov. Trgovinska zbornica ugotavlja, da čeprav obstajajo v industrijskem pristanišču možnosti za obratovanje v režimul področja prostega pristanišča, v resnici ni mogoče teh ugodnosti izkoristiti, ker bi se mogla posamezna podjetja na osnovi carinskih predpisov ograditi z visokim zidom, vzdrževati na svoje stroške celoten zbor carinskih straž in jim poskrbeti stanovanje ter vse ostale usluge, da zagotovijo predpisane varnosti. Zaradi teh razlogov so mnoga podjetja odklonila gradnjo svojih naprav v industrijskem pristanišču. Zato bi bilo treba dati Trstu zakonito zaščiteno industrijsko prosto cono.

To bi omogočilo gradnjo novih industrijskih podjetij, ki bi se ukvarjala v glavnem s predelavo inozemskih surovin in z izvozom svojih izdelkov v tujino. Industrijska prosta cona bi morala biti ograjena in strogo zavarovana. Stroški za varstvo ne bi smeli biti v breme podjetjem.

Sprejeti bi morali zakonski ukrep, ki naj omogoči svoboden uvoz surovin iz inozemstva na svobodno carinsko področje za njihovo predelavo in izvoz v inozemstvo. Za izdelke, ki bi bili prodani na italijanskem trgu bi pa plačali redno carino, kar velja za uvoz inozemskega blaga. Ta sistem ne bi smel prizadeti državnih dohodkov. Nasprotno, omogočil bi dotok novih velikih dohodkov in ugodno vplival na tržaško gospodarstvo. Poleg tega pa ne bi na noben način škodoval drugim italijanskim pristaniščem, obenem pa ne bi mogel biti resen konkurent drugim italijanskim industrijam, ker bi bilo delovanje področja usmerjeno zlasti v inozemstvo.

(Priredil S. Š.)

Železnice, avtomobilske ceste in letališče

ŽELEZNICE

Poročilo trgovinske zbornice vsebuje tudi predloge za preureditev in okrepitev železniških prog, cestnega omrežja in letalskih zvez.

Železniško omrežje tržaškega področja je zelo pomanjkljivo. Zato se predlagajo nujna dela, ki se ne smejo dalje odlagati, kajti v nasprotnem primeru bo močno oškodovana funkcionalnost in učinkovitost vsega pristanišča, tržaško gospodarstvo pa se ne bo moglo popraviti. Maksimalni program za obnovo železnic bi terjal 56 milijard kredita, za štiriletno obdobje načrta za razvoj gospodarstva pa bi zadostovalo 27,5 milijarde.

V ta namen bi porabili: za položitev drugega tira na progi Trst-Benetke 2250 milijonov (poleg že odobrenih kreditov); za razširitev in ureditev postaje Sv. Andreja za tovorni promet 2000 milijonov; za elektrifikacijo proge Sv. Andrej-Žavlje 250 milijonov; za zgraditev nove postaje v Žavljah (poleg že odobrenih kreditov) 1000 milijonov; za krožno progo, vso v predoru 6750 milijonov; za delno okrepitev pontebske (trbiške) proge 14 tisoč 500 milijonov, in sicer za razširitev in centralizacijo postaj na sedanji progi 1500 milijonov, za nov odsek proge Zagraj-Sv. Ivan ob Nadiži 3000 milijonov, za odsek proge Karnija-Ponteba 10 tisoč milijonov.

Omenjeni že odobreni krediti se nanašajo na izdatke, ki jih je določal zakon št. 173 od dne 26. 3. 1955, iz «posojila za Trst» 30 milijard iz leta 1954, in sicer 1.5 milijarde za obnovo tržaške postaje, 3 milijarde prispevka za elektrifikacijo in dvojni tir na progi Trst-Benetke ter 1.3 milijarde za razširitev in povezavo obeh openskih postaj. Razen tega je ustanova industrijskega pristanišča določila 250 milijonov prispevka za gradnjo nove postaje v Žavljah.

Pri tem je treba upoštevati, da ne gre le za načrt okrepitve tržaških železniških zvez, marveč da gre povečini za preureditev železniškega omrežja v vsedržavnem interesu in za prilagoditev položaju, ki je nastal na tem področju z novimi mejami. Kot ne služi na pr. Brennerski prelaz le Padski nižini, tako ne služi Trbiški prelaz le Trstu, marveč tudi Benetkam in ostalim predelom v državi. Trbiž je namreč glede prometa na tretjem mestu za Chiassom in Brennerjem.

Potrebne kredite bi morala prispevati železniško ravnateljstvo in generalno ravnateljstvo novih železniških gradenj ministrstva javnih del.

Od omenjenih del je gospodarsko najbolj važna okrepitev pontebske proge, kar sta priznali v svojem načrtu neodložljivih del tudi železniška uprava in uprava javnih del.

Tesno povezana s tem je preureditev železniških naprav v pristanišču. Zaman bi namreč bilo okrepiti pontebsko progo, če ne bi prilagodili železniških naprav v pristanišču okrepljenim možnostim pristaniških naprav za nakladanje in razkladanje blaga, kar se na primer dogaja sedaj. Treba je namreč predvsem povečati število voz in možnosti njihovega premikanja v novem pristanišču, kjer je največ prometa z blagom. V ta namen je treba okrepiti oziroma nadomestiti ranžirne postaje, ki so ostale onkraj meje. Razen nove ranžirne postaje in tirov, zgrajenih na Opčinah, je treba preurediti in razširiti ranžirno postajo pri Sv. Andreju ter čimprej zgraditi novo postajo v Žavljah.

Nujna je postala tudi zgraditev nove krožne podzemeljske proge ter prenovitev glavne postaje, ki je sicer že v teku, toda v premajhnem obsegu.

Končno je vprašanje boljše funkcionalnosti tržaškega pristanišča tesno povezano tudi z zgraditvijo mednarodne postaje na pontebski progi, za kar bi bila najbolj primerna Ponteba. To bi pripomoglo k hitrejšemu odpravljanju blaga in sicer pri uvozu iz Avstrije in izvozu v Avstrijo. Sedanja trbiška postaja je nezadostna za vse zadevne operacije in blago carinijo v Pontebi, Trbižu, stroje pa celo v Vidmu, medtem ko se opravlja vse računovodstvo, ki se tiče železniških prevozov, v Podkloštru (Arnoldstein), to je v Avstriji. Če bi vse to opravili na eni sami postaji, kot se na primer dogaja v Chiassu, bi se ves promet pospešil v veliko korist tržaškega pristanišča.

CESTE

Če hočemo spopolniti sliko prometnih zvez tržaškega pristanišča, ne moremo mimo perečega vprašanja avtostrad, kajti državni avtomobilski ceste, to je Benetke-Trst (št. 14) in pontebska cesta (št. 13) niti zdaleč ne zadostujeta za sedanji promet. Zato je treba za Tržaško, preosfali del Julijske krajine in Furlanijo čimprej zgraditi avtostrado Benetke-Trst z odcepkom Palmanova-Videm (142 km) in avtostrado Videm-Trbiž-avstrijska meja (102 km).

Avtostrada Benetke-Trst in Palmanova-Videm je vključena v načrt gradnje italijanskih avtostrad, ki ga določa zakon z dne 31. 3. 1955, in predstavlja podaljšek avtostrade Brescia-Padova-Mestre, katere gradnjo so že oddali «Družbi za avtostrade Brescia-Padova». Zato je treba, da pristojni medministrski odbor takoj poskrbi za finansiranje tega novega odseka avtostrade, ki je del predvidene transverzalne prometne žile Severne Italije, imenovane «Cesta trgovine in prometa».

Z zgraditvijo tega odseka avtoceste bi dosegli naslednje rezultate: tesnejšo povezavo z vso državo, od katere je Trst skoraj ločen zaradi svojega obrobnega položaja in pomanjkljivih prometnih zvez; okrepitev gospodarske integracije med julijskim in furlanskim področjem, ki se glede mnogih plati spopolnjujeta; okrepitev prometa s kamioni v korist pristanišča; večji razvoj avtobusnih prevozov, kar bi pospešilo turizem; povezavo z avstrijskimi avtostradami, kar bi bilo zelo važno za okrepitev turističnih tokov, namenjenih v Benetke, Trst in v Italijo sploh.

Stroški za gradnjo bi znašali 15.850 milijonov lir in bi jih pokrili 5 odst. z delniškim kapitalom, 38 odst. z državnim prispevkom, 57 odst. z obveznicami, za katere bi jamčile razne ustanove, ali pa z domačim ali z inozemskim posojilom. Stroške za vzdrževanje avtostrade pa bi krili s pobiranjem cestnine.

Avtostrada Videm-Trbiž-avstrijska meja je nujna povezava med omrežjem italijanskih avtostrad (1700 km) ter z avstrijskimi in evropskimi avtostradami sploh (2500 km). To povezavo predvideva tudi načrt evropskega cestnega omrežja OZN. V Avstriji se že izvaja načrt gradnje avtostrade Dunaj-Beljak-italijanska meja in v kratkem bodo začeli graditi odsek Celovec-Beljak. Zato bi morala pohiteti tudi Italija in poskrbeti za potrebne kredite. Ta cesta bo velike važnosti za Italijo zlasti za mednarodni turizem, za Trst in Benetke pa bo imela še poseben pomen v zvezi s povezavo s podonavskim zaledjem.

Poročilo omenja tudi potrebo okrepitve cestnih zvez z Jugoslavijo (pa čeprav nekoliko kasneje), ki dokončuje avtostrado Zagreb-Ljubljana-Postojna, od katere ne bi smeli ostati ločeni.

LETALIŠČE

Končno se ukvarja poročilo tudi z letalskimi zvezami. Trst je bil svoj čas zelo važno pristanišče za potniški promet po morju, zlasti med Srednjo Evropo in Jutrovim. Z razvojem prometnih sredstev pa je bil potisnjen v ozadje. Temu bi lahko odpomogli z zgraditvijo letališča v bližini mesta, saj razpolagajo vsa večja italijanska pristanišča z letališči in je tudi znano, da se letalski promet najbolj razvija na področjih, ki razpolagajo s pristanišči v bližini.

Sedaj pa je tržaško in tudi furlansko področje ločeno od italijanskih in inozemskih letalskih zvez, ker ne razpolaga s primernimi letališči. Za sedaj bi lahko z malimi stroški razširili in modernzirali letališče v Ronkah, ki bi služilo bodisi Trstu bodisi Furlaniji.

Lahko bi tudi z zelo skromnimi izdatki preuredili tržaško hidroavionsko pristajališče za vzletišče za helikopterje. S tem bi vsaj povezali Trst s pomočjo helikopterjev z velikim bodočim letališčem pri Benetkah in tudi z letališčem v Ronkah.

MOČ PROTI NAPADU

General Georgij Pokrovski

opisuje obliko, način leta, hitrost in učinkovitost *balistične rakete*, ki je praktično neuničljiva, ko leti na stotine kilometrov visoko s hitrostjo šest kilometrov na sekundo

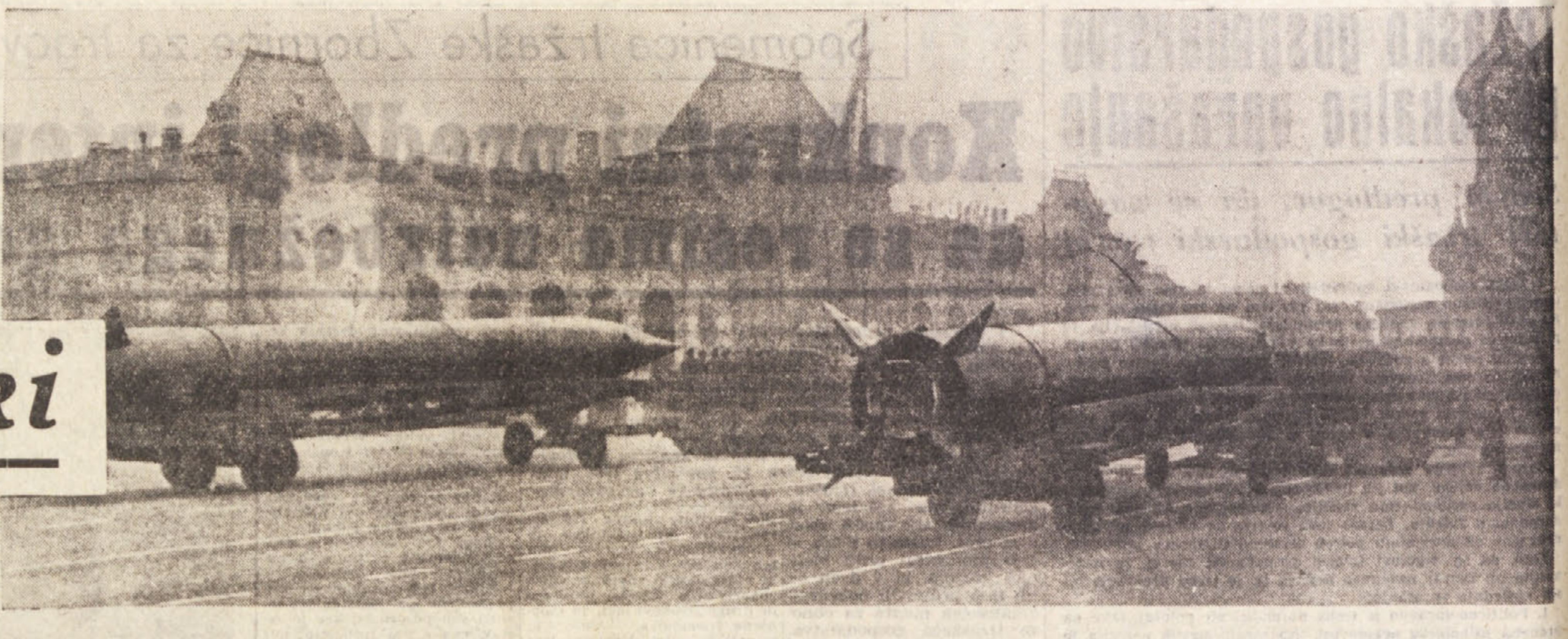

Medcelinska balistična raketa je raketa brez kril, vodena s tal, opremljena z reakcijskimi motorji, ki lahko leti od vzletišča na tisoče kilometrov oddaljeni cilj. Moderna balistična raketa ima cilindrsko obliko s koničasto aerodinamično glavo. V notranjosti ima nameščen atomski ali termonuklearni eksploziv, naprave za uravnavanje smeri, močne reakcijske motorje, rezervoarje za pogonsko gorivo (petrolej, alkohol), oksidul za sežiganje (tekoči kisik ohlajen na zelo nizko temperaturo, ali pa solitrovo kislino).

Kolikor daljša je pot, ki jo mora preleteti raketa, toliko večje morajo biti njene dimenzije in njena začetna teža. Za več tisoč kilometrov poleta je treba zgraditi rakete iz več delov. Ko prvi del uporabi gorivo, se avtomatično odcepi od rakete, hkrati pa stopijo v pogon motorji drugega dela. Po tej fazi seveda postane raketa lažja in se zato njena brzina še poveča. Če se v posamezne dele rakete vgradijo močni reakcijski motorji z uporabo goriva z visoko kalorično vrednostjo, je mogoče doseči velike brzine. Vzletišča raket ne potrebujejo zapletenih naprav: raketa potrebuje relativno majhno vzletišče, ki je lahko zgrajeno v najkrajšem času, kar pa ne moremo reči za navadna letališča. Ta vzletišča se z lahkoto mimetizirajo in jih praktično ni mogoče uničiti iz zraka. Iz vzletišča je raketa pognana navpično v zrak. V prvih sekundah leti raketa navpično, potem ko je prešla gostejše atmosferske plasti jo vodeni sistem uravna na določeni cilj. Ko je raketa dosegla največjo brzino, se vsi njeni motorji drug za drugim avtomatično izločijo in raketa nadaljuje svojo pot z vztrajnostno silo.

Raketa leti v višini 1000 kilometrov do neposredne bližine cilja. Ko je prišla do te točke, se začne spuščati v krivulji loka (balistična krivulja) z ogromno brzino proti cilju na zemlji. V tej fazi raketa lahko doseže od 20.000 do 25.000 kilometrov na uro. Da lahko pojasnimo to vrtoglavo brzino, je treba povedati, da medcelinska raketa leti skoraj ves čas izven ozračja, v višini sto in sto kilometrov, kjer je najmanjši zunanji odpor. Ko se raketa približuje cilju in pada proti zemlji, začne zemeljska atmosfera zavirati njeno gibanje.

Vprašanje trenja so znanstveniki, ki so gradili medcelinsko raketo, podrobno proučili. Zaradi trenja se zunanji del rakete močno segreje in je bilo zato za izdelavo rakete potrebno proučiti in izdelati zelo odporen material proti visokim temperaturam.

Medcelinska raketa leti skoraj ves čas svojega poleta v kozmičnem prostoru, kjer dejansko ni zraka, ki bi zaviral njeno gibanje in vplival na smer ter dolžino poleta. To dejstvo je osnovnega pomena, ker pomanjkanje atmosfere omogoči, da je raketa za dolge polete neskončno bolj točna od navadnih raket in topniških izstrelkov, ki se premikajo v atmosferi.

Kljub velikim razdaljam, ki jih mora preleteti, zagotovi balistična raketa z atomskim eksplozivom točen zadetek določenega cilja. Na osnovi točnih računov balistična raketa lahko zgreši osrednji cilj največ za 10 ali 20 kilometrov.

Poleg enostavnih vzletiščnih naprav, neomejene razdalje in točnosti zadetka še en činitelj daje medcelinski balistični raketi velikansko vojno moč: dejansko je ni mogoče uničiti.

Glede na njeno velikansko brzino in možnost, da leti na stotine kilometrov visoko, jo letalstvo in sedanje protiletalske naprave ne morejo niti prestreči niti uničiti. Če medcelinska raketa, ali bolje njen eksplozivni del, ki se je že osvobodil motorjev, leti na primer z brzino šest kilometrov na sekundo in če jo na primer radarske naprave opazijo 300 kilometrov daleč od cilja, ostane do trenutka eksplozije samo še pičlih 50 sekund, t. j. čas, ki ne zadostuje niti za letalski alarm. Zaradi tega je njena učinkovitost neomejena, ker je zadetek popolnoma nepričakovan.

S tem je sovjetska znanost dala svetu nov primer, kako tehnični napredek planskega gospodarstva in osredotočenje vseh ogromnih sredstev za rešitev najvažnejših tehničnih in znanstvenih vprašanj lahko dosežejo velike praktične rezultate.

Sovjetski narod, ki je na svoji koži izkusil vojne strahote, ne bo nikoli uporabil v napadalne namene tega novega strašnega orožja. Torej medcelinska balistična raketa, ki jo poseduje sovjetski narod, objektivno predstavlja moč proti kateremu koli napadu in sluzi za zmanjšanje možnosti nove vojne.

GEORGI POKROVSKI
generalni major
pionirskih čet

Medcelinske balistične rakete so na vojaški paradi v Moskvi ob proslavi 40. obletnice oktobrske revolucije vzbudile silno zanimanje ne samo tistih, ki so paradi prisostvovali ampak še zlasti tistih, ki se že leta ukvarjajo s problemom balističnih raket. Na veliki sliki zgoraj vidimo balistične rakete, ki jih peljejo čez moskovski Rdeči trg. Tu zgoraj je sovjetska stratosferska raketa, ki je dosegla 1000 km višine. Na spodnji sliki pa vidimo pot balistične rakete, ki se dvigne 1000 km visoko, nakar v krivulji pada s hitrostjo 25.000 km na uro. Praktično preleti v 40 minutah razdaljo 8000 kilometrov

Ficko piše

Dragi pri Morski!

Na svetu prav zares da ni nobene Pravice! Ondan ko so ble počitence ni blo nanka mrve snega in se nismo mogli nič šmučat, a zdaj ko ga je nasulo tolko, da je strah, pa niso počitence. Kadaj pa naj se pole mi drsamo, a? Zdaj bi mogli napravit počitence, magari če bible snežene počitence. Če smo imeli praznik od roš in anka od spomladi, naj bi nardili anka od snega. Ma imajo praznik ben tisti, kateri so bres dela in ki zdaj morejo z badilami spravlat sneh ses marčapij! To je anka prov.

Gušto mije povedal, da so bli anka ses njih razreda na izgletu v Rimu in da zastran tega grejo na izglete u Austrijo in anka v druge kraje samo ne u Jugo Slavjo, ko je to vele sumljivo, če se gre če gor in da se anka nazaj pride. In bi anka dijaki vele tam gori vidli, da ni u Jugo Slavji tako grozno, kokar pravjo kašni begunski učeniki in profesorji.

Toni Šapa pa je vele videl, da to ni prav dobro: «Za kašno strelo sepa glihajo ministri in vsi tisti Komišjoni, če so pa povsot še tašni ludje, ki za tisto nič ne bacilirajo in delajo naprej po soje, kokar tabat ko je še bil ranek Mušolini živ. Na to vižo ne bomo pršli nikamor! Take ludi bi jih blo treba scabat ven in pole bi ben vidli, kako bi blo vse prov!»

Gospa Adele, katera je anka ona v tistmu Komitatu od šolskih blagajn je rekla, da je forte fino, ko nimajo skoraj nič za delat. Ta glauno je plača! Za drugo ne dajo dnarja in tako ni treba nič bacilirat in si belit glave. «O, saj meni nič ni mari, če dajo kaj dnarja za drugo al ne! Je bil ono leto eden pri nas, kateri je začel nekaj pisat in naštevat, zakaj vse bi nucali dnar, ma soga vele spravli. In mi tako zdaj živimo v miru. In smo vsi kontenti: tisti kateri zdaj lahko rečejo, da oni bi vele in forte radi dali za vse, kar bi nucale slovenske šole, nečko prosit bi mogli, a mi zastran tistega, ko gledamo bol za sebe in se imamo fino fajn!»

Kako fina veselica je bla oni teden v borštu. Kolko luctva je blo in kako znajo fino igrat. Kako je bla pridna anka tista liljana, in vsi ta drugi!

Tako se jast forte veselim, ko bomo bli namaškarirani za Pusta. Bomo uganjali geto in se bomo lahko norčavali in anka plesali. Jast sem si vre zmislil, kako se bom namaškariral, ma ne povem nobenmu!

Te pozdravla

Ficko

ZA LEPOTO VSE TRPI...

Izračunali so, da porabijo Američanke za razna kozmetična sredstva več denarja v enem letu kot Italija za svojo armado. Ameriški časniki so polni reklam za vse mogoče pomade, kreme, shujševalne tablete, kozmetične salone itd.

Neverjetno je, na kakšne žrtve so pripravljene Američanke, samo da bi ostale vitke in mlade. Rade trpijo lakoto ali pa vse mučilne naprave v kozmetičnih salonih. Sicer vsem to ne pomaga, vendar se da z redno nego obraza in z raznimi shujševalnimi kurami marsikateri ženi res podaljšati mladost daleč čez trideseto leto.

Res pa je tudi, da ima ameriška žena sorazmerno več možnosti za ohranitev svoje mladosti in lepote kot njena evropska sovrstnica. Vse ni samo reklama. Kozmetične tovarne imajo svoje posebne zdravnike, ki pomagajo pri sestavi raznih vitaminskih ali hormonskih krem. Danes izdeluje ameriška kozmetična industrija pudre, ki jih ženske lahko brez škode za kožo obdržijo čez noč na obrazu, rdečila, ki so trajna, a vendar ne škodijo ustnicam, vse mogoče shujševalne tablete, pa tudi sredstva za glajenje las, ki jih zelo rade kupujejo črnke.

Mnoge ameriške restavracije že imajo jedilnike, ki natanko povedo tudi to, koliko kalorij vsebujejo posamezne jedi.

Pozabiti ne smemo tudi na razne plastične operacije, ki so v Ameriki zelo razširjene. S tako plastično operacijo odpravljajo gube na obrazu in vratu, popravljajo prsi in nos itd.

Sedaj pa so prišli na vrsto tudi ameriški moški. «Ob lepi ženski mora biti tudi lep moški,» trdi reklama in kozmetična industrija že pripravlja lepotilna sredstva za moške.

Harem pri lepi Gabrielli so odkrili sredi Pariza

Vse je šlo lepo gladko - za «malenkosten» strošek 25 do 50 tisoč frankov - dokler policija lokala ni odkrila in «ravnateljice» aretirala - V zapor se je «ravnateljica» odpeljala s taksijem, zavita v lep krznen šal in policistom je naročila, naj ji prinesejo lepo orhidejo

Pariz — mesto pregrehe in nedovoljenih užitkov. Tako si predstavljajo Pariz mnogi turisti, ki bi bili morda celo razočarani, če ne bi ob svojem obisku naleteli na vsaj nekaj zloglasnih lokalov s pikantnimi varietejskimi sporedi. In nekateri prebrisani Parižani izrabljajo naivnost teh turistov in jim za drag denar nudijo tudi takšnih prepovedanih zabav. Seveda to še zdaleč ni resnični Pariz in takšni tudi niso Parižani, toda tujec je zadovoljen, prebrisani «gostitelj» pa tudi.

V sklop takšnih atrakcij spada tudi obsežen «harem», ki ga je policija pred dnevi odkrila v eni najelegantnejših pariških četrti. Toda ta «harem» ni služil le bogatim turistom, temveč so se ga posluževali tudi petični domačini, željni novih zabav in užitkov.

Ta pariški «harem» je bil še mnogo bolje «organiziran» in opremljen od onega, ki so ga pred časom odkrili v Ameriki. «Odaliske», s katerimi je razpolagal, so pripadale tudi najvišji družbi. Med njimi je bilo največ manekenk, gledaliških igralk in celo nekaj filmskih igralk, ki so se baje že uveljavile v francoskem filmu.

Imena teh deklet so sicer zaenkrat še tajnost, ve se pa za ime «direktorice» harema, ki jo je policija tudi že aretirala. Gre za lepo in zelo elegantno damo po imenu Gabrielle Bellerot, ki je vzbujala s svojimi dragocenimi krznenimi plašči, izredno lepimi dragulji in najmodernejšimi oblekami že dolgo zavist mnogih Parižank. Bila je tako rekoč «duša» mnogih zabav, ki jih je prirejala visoka pariška družba ter je veljala za eno najuglednejših in najpoštenejših dam. In tudi tedaj, ko so jo aretirali, ni izgubila svojega «dostojanstva». Zahtevala je zase taksi, se ovila v prekrasen krznen šal in naročila policistom, da ji prinesejo v zapor lepo orhidejo. «Saj sem vendar dama,» jim je dejala. «Moj lokal je bil podoben angleškim klubom. Nihče ni imel vstopa vanj, če mi ga nista predstavila vsaj dva izmed mojih zvestih prijateljev. In vse sem spoštovala . . .»

Kako pa je harem «posloval»? Zelo preprosto! Tujec ali domačin — kdor je pač hotel preživeti nekaj uric v družbi lepe ženske in ki je seveda imel dovolj denarja — se je najprej zglasil pri «direktorici». Ta mu je pokazala poseben album s slikami kakih 250 lepih deklet. Ko si je izbral «svojo», je imel pravico pogledati še drugo knjigo, v kateri so bile opisane vse podrobnosti njenega značaja in njene navade. Tako «pripravljen» (prej je moral seveda plačati še predujem 5 tisoč frankov) je prišel klient do svoje izvoljenke. Tak užitek ga je stal seveda od 25 pa tudi do 50 tisoč frankov, a direktorica je že poskrbela.

Policija je prišla lokalu na sled, ker je baje eden izmed klientov spoznal med «nameščenkami» gospe Gabrielle tudi neko svojo znanko in je o tem obvestil policijo. Ta je v stanovanju Gabrielle našla knjigo z imeni deklet, od katerih je mnoge že zaslišala.

PAULINE SASSARD

GRAFOLOGIJA

Objavljamo prvo analizo

Odslej bomo objavljali analize v večjem številu

Delno iz tehničnih razlogov, delno pa zato, ker je proučevanje rokopisov zamudna stvar, objavljamo za začetek samo eno analizo. Prihodnji teden pa jih bomo gtovo več.

Se enkrat pripominjamo, da je nujno potrebno navesti geslo in da bomo v vseh primerih odgovarjali v listu (in morda je izjemoma poslali tudi kako daljšo analizo na dom; v tem primeru pa se bo odgovor nekoliko zakasnil).

1. analiza
geslo: Televizija

Pričnite z bolj umirjenim načinom življenja. Najdite s svojo okolico več prisrčnejšega, toplega kontakta. Naj vas okolica ne odteguje od zapo-

Ne želimo z poročila, pitje ter

četega dela, ampak vztrajno nadaljujte začrtano delo. Trenutna negativna situacija vam ne more škodovati, ker vam pomaga iznajdljivost. Bodite bolj premišljeni v svojih trditvah, kajti tudi drugi nekaj vedo. Opustite maščevalna nagnjenja, v kontaktih z žensko osebo bodite realnejši.

HOROSKOP

VELJAVEN OD 27. JANUARJA DO 1. FEBRUARJA

Oven (od 21. 3. do 20. 4.) V sredini tedna nova simpatična prijateljstva. Težave družinskega značaja, katere boste z dobro voljo premostili. Pomemben delovni uspeh.

Bik (od 21. 4. do 20. 5.) Ugodne zvezde, da rešite deli katno vprašanje. Neki cilj je zelo blizu. V soboto prijeten večer, poln presenečenj. Razgovori.

Dvojčka (od 21. 5. do 20. 6.) Zanimiva presenečenja. Prišlo bo do nekaterih težav, na katere pa se ni treba ozirati, ker so zvezde zelo ugodne.

Rak (od 21. 6. do 22. 7.) Dnevi nekoliko mračnejši. Kakšen neugoden prepir. V petek bo veselje prevzelo srce. Ne pozabite na zdravje. Novosti, potovanje.

Lev (od 23. 7. do 22. 8.) Mnogo se bo razpravljalo o vas in nevoščljivost vam bo hotela zahrbtno škoditi. Pozor, odprite oči! Domači spori zaradi denarja.

Devica (od 23. 8. do 22. 9.) Vaše delo bo doseglo upravičeno priznanje in uživali boste zaupanje vaše okolice. Ne bojte se, da ne ugajate.

Tehtnica (od 23. 9. do 22. 10.) Odločilni trenutki glede stvari, ki vam je zelo pri srcu. Na neko osebo boste napravili ugoden vtis. Darila in pisma.

Skorpijon (od 23. 10. do 21. 11.) Zelo živahni dnevi polni razburjenja in nepričakovanih ugodnih pa tudi manj ugodnih dogodkov in vesti. Potrpljenje, vse se bo dobro končalo.

Strelec (od 22. 11. do 21. 12.) Pozor na tretjega človeka. Muke zaradi neutemeljene ljubosumnosti. Temni oblaki bodo izginili. Dosegli boste pomemben uspeh.

Kozorog (od 22. 12. do 20. 1.) Obstaja nevarnost za spore z ljubljeno osebo. Pazite, da ne vzbudite v njej nasprotnih čustev. Slučajna srečanja bodo odprla nove poti.

Vodnar (od 21. 1. do 19. 2.) Vzbudili boste velike simpatije in zanimanje. Sobota bo zelo prijetna. Novi načrti. Včasih se je treba odpovedati nekaterim užitkom.

Ribe (od 20. 2. do 20. 3.) Zanimivi dogodki se lahko pripete v tednu. Prijateljske zvezde vam pomagajo. Nova važna prijateljstva. Pismo.

Tudi maščevanje

Neki tovarnar čevljev iz Detroita je zapustil v oporoki enemu svojih sinov 87.000 levih, drugemu pa prav toliko desnih čevljev pod pogojem, da jih ne smeta dati skupaj in zamenjati. S tem se je maščeval sinovoma, ki nista imela do očeta primernega odnosa.

MILENE DEMONGEOT ali: pri nas sneg, drugod pa sonce in kopanje

KRIŽANKA

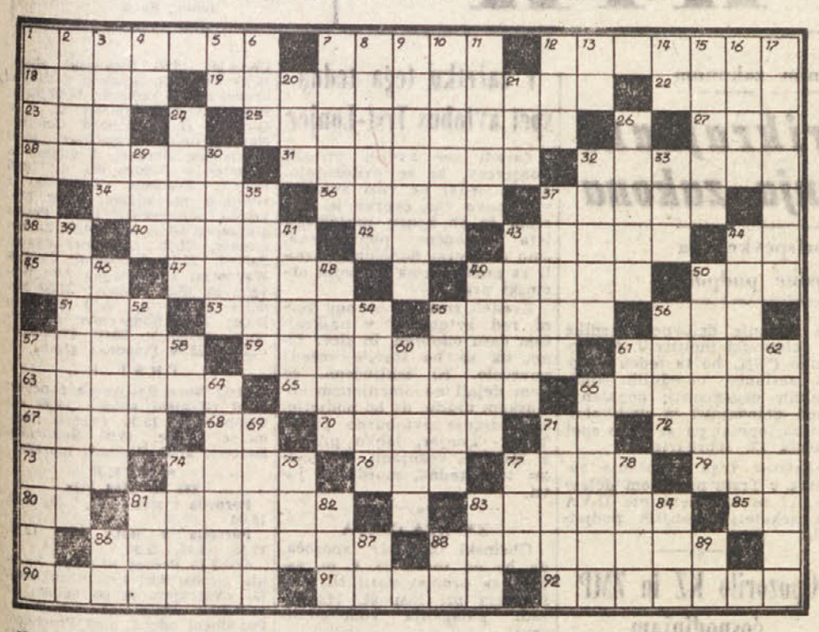

VODORAVNO: 1. tovariš v šoli; 7. pismeno obvestilo; 12. mršav, slok; 18. mesto v Romuniji; 19. Aristotelov učenec in pristaš; 22. telefonski klic; 23. eden izmed bajeslovnih ustanoviteljev Rima; 25. nagradni, plačilen; 27. rase na glavi; 28. madžarsko moško ime; 31. spajalen; 32. negovano, rejeno; 34. pretakam skozi sito ali rešeto; 36. drobilec, razkosovalec; 37. značenje, smisel; 38. začetek abecede; 40. rejen, košat; 42. kratica za Klagenfurter Athletik Club; 43. sovjetski diplomat; 44. oblika pomožnega glagola; 45. stopnjevalna predpona; 47. s svinčnikom upodobljen; 49. francoski revolucionar; 50. nagel umik; 51. lep; 53. pričakujem; 55. znan slap v slovenskih gorah; 56. vrednostni papir; 57. tuja valutna enota; 59. urejen in popravljen; 61. zrušenje, prevrnitev; 63. importiran; 65. žalosten; 66. ovni; 67. sledovi krojačevega dela; 68. kratica za jugozahod; 70. ozek, težko prehoden; 71. znak za galij; 72. nekdanji konjenik; 73. ljubkovalno ime za mlado kravico; 74. neudomačljive velike in močne živali; 76. poudarjena nikalnica; 77. z njo se ponaša nevesta; 79. osebni zaimek; 80. znak za tantal; 81. starogrške erinije, hude ženske; 83. ruvasti; 85. četrta in prva črka besede pod 92. vod.; 86. razgled; 88. pristaši protestantske reformacije v Franciji; 90. del telesa (množ.); 91. lakota; 92 bizantinski vojskovodja.

NAVPIČNO: 1. ruska ženska halja; 2. planinska ptica; 3. mesto v severni Bosni; 4. predlog; 5. pesem; 6. srednjeveška obrtniška organizacija; 7. jugoslovanska valutna enota; 8. pečica, trebušna mrena; 9. vrsta voza; 10. prebivalec Italije v starem veku; 11. vrsta konja (po barvi); 12. sorodnik; 13. učenje; 14. medmet; 15. južen, kopen; 16. vnema, zalet; 17. rinocerus; 20. podzemeljski hodnik; 21. barva kože; 24. mesto ob jadranski obali; 26. nekdanji borec za svobodo proti Turkom na Balkanu; 29. sorodnik; 30. živeči slovenski pisatelj; 32. topel; 33. japonska denarna enota; 35. obrtnik; 37. prva hrvatska opera; 39. vas v okolici Trsta; 41. del roke; 43. brez uspeha; 44. nekdaj mogočni gospodarji Jadranskega morja; 46. sterilna, neplodna; 48. ohol; 49. čriček; 50. orožje; 52. neresnice; 54. industrijski kraj v okolici Gorice; 55. ne močan; 56. največje pristanišče ob Kaspijskem morju; 57 nasilno preprečevanje dihanja; 58. kralj (it.); 60. slovensko podjetje, ki izvaža gozdne sadeže; 61. okrajšava za primer; 62. živosrebrna ruda rdeče barve; 64. svojilni zaimek; 66. vrsta sladkih jagod; 69. divje, neudomačljive živali; 71. obmorska ptica; 74. brez volje, vneme; 75. bajeslovna boginja jeze; 77. reka v Sovjetski zvezi; 78. koralni otok; 81. šahovski poraz; 82. reka v Zahodni Nemčiji; 83. ruska utežna enota; 84. hoditi; 86. veznik; 87. okrajšava za atmosfera; 88. medmet; 89. predlog.

RESITEV KRIZANKE IZ PREJSNJE STEVILKE

VODORAVNO: 1. drob, 5. palindromi, 15 .preval, 17. tolerirati, 18. krasitev, 20. pomagati, 22. zl., 23. genitiv, 25. vagoni, 26. NRS, 28. naz., 30. nenaden, 32. ralo, 33. Savo, 34. Aral, 36. kalitev, 37. Na, 38. Kanal, 39. minil, 41. nered, 43. mladiči, 45. enačim, 47. narazen, 50. prizid, 51. neširok, 53 vatel, 55. plata, 56. Itala, 57. R(ogaška) S(latina), 59. nemiren, 61. Avar, 62. Tito, 63. Java, 65. naroden, 67. ene, 68. asi, 69. zateze, 71. nadegan, 73. KN, 74. pomotoma, 76. menoreja, 78. poneveriti, 80. nedela, 81. demolirani, 82. lakt.

NAVPICNO: 1. drag, 2. resen, 3. ovinek, 4. batinan, 6. at, 7. lop, 8. ilov, 9. nemar, 10 Dragan, 11. rigolam, 12. orano, 13. mati, 14. iti, 15. pr., 16. letalen, 18. klarinetist, 19. vidiran, 21. prva čitanka, 22. znamenita, 24. veter, 26. nanizave, 27. solidaren, 29. zanašati, 31. nedaven, 33. sadila, 35. ličilo, 38. karp, 40. lira, 42. metiran, 44. L(judska) P(ravica), 46. Mo, 48. zaman, 49. neroden, 52. Kratovo, 54. ledenel, 58. svetel, 60. negoda, 63. jamem 64. Azori, 66. narek, 69. zone, 70. emir, 72. Neli, 74. pod, 75. ata, 77. ja, 79. in.

PREKLETA REKA

(Nadaljevanje sledi)

PO 49. LETNEM OBČNEM ZBORU GOZDNE ZADRUGE

Pomembna vloga Gozdne zadruge za Padriče in njene prebivalce

V okviru zadruge so vaščani razpravljali o vseh vaških problemih Kako je prišlo do njene ustanovitve - Zakaj se je gozd ohranil

V prejšnji nedeljski številki našega dnevnika smo v dopisu iz Padrič na kratko poročali o 49. občnem zboru domače Gozdne zadruge. Takoj naj poudarimo, da se zadruga ne ukvarja samo z gmajno in gozdom, kot bi sledilo iz uradnega naslova te vaške gospodarske ustanove, temveč se njeni člani in odbor ukvarjajo z vsemi problemi, ki zadevajo vas in vaščane. Nekoč, pred leti, tako rekoč ni bilo vprašanja, s katerim se ne bi zadruga ukvarjala, če je le bilo v kakršnikoli zvezi z vasjo. Danes je seveda nekoliko drugače, toda zadruga je še vedno važna ustanova in igra v življenju vasi veliko vlogo. Kako velikega pomena je bila zadruga v preteklosti in je še danes, nam bo pokazal kratek izvleček iz njene kronike.

Pred približno 55 leti so nekatere ustanove, predvsem občina, hotele samovoljno zagospodariti nad delom padriške gmajne in pašnikov. Padriški gospodarji so se temu naklepu odločno uprli, saj so njihovi očetje in dedje že desetletja gospodarili na gmajni, jo obdelovali in uživali njene sadove. Prav zaradi tega so se zmenili in sklenili ustanoviti «Zadrugo upravičenih posestnikov», katere pravila so bila potrjena 8. septembra 1907. leta s podpisom takratnega namestniškega svetnika Schaffgotscha. Da je prišlo do ustanovitve te zadruge, je predvsem zasluga agilnega vaščana Josipa Grgiča po domače Suštarja, ki so mu v Trstu zaradi njegove bistroumnosti in ostrega jezika nadeli ime «dr. Šilo». Žal je moral ta mož leta 1921 zapustiti svoj rodni kraj in se izseliti v Jugoslavijo, kjer je pred leti umrl.

Temi mozi ob strani so stali vsi gospodarji padriške komune, ki so se zmenili, da bodo vprašanje lastništva gmajne poverili odvetniku dr. Brnčiču. Ta se je za stvar zavzel z vsem sroem in je speljal zadevo tako, da je prišlo vse zemljišče z gozdom vred v last «Gozdne zadruge v Padričah», ki je bila ustanovljena leta 1909, njena pravila pa so bila potrjena 4. maja 1914. leta v Trstu.

Zadruga je štela takrat in šteje še danes 48 članov-gospodarjev. Da vidimo, s čim, oziroma s kakšnimi problemi se je zadruga v preteklosti ukvarjala, naj navedemo kratek izvleček iz zapisnika o občnem zboru zadruge leta 1920.

Na tem občnem zboru se je govorilo o prodaji starih in nakupu novih zvonov. Člani so sklenili, da je treba o cerkvenih rečeh razpravljati na splošno, ker se ne tičejo samo zadružnikov, temveč vseh vaščanov.

Kdor ni hotel iz zadružnega zemljišča odvažati kamen za zidanje ali pa gramoz, mora plačati zadrugi 2 liri letno. Enako vsoto mora plačati v zadružno blagajno tudi vsakdo, ki bi imel na zadružnem zemljišču prostor za drva, apnenico ali gnojišča.

Za popravilo zidu pri zadružni ogradi je bilo sklenjeno, da se dela po 1 liro meter. Polovico plača zadruga, drugo polovico pa gospodar-mejač.

V primeru nesreče zavarovane živine, če n. pr. živina pogine ali jo je treba zaklati, mora vsak član plačati oškodovancu 1 liro.

Kdor se ne udeležuje «runde» (nočna straža, ki so jo uvedli zato, ker so takrat ponoči kradli živino iz nlevov — op. ur.), se izključi iz zavarovalnice za govejo živino itd.

To so torej nekateri sklepi enega od 49 občnih zborov Gozdne zadruge, ki je vsa ta leta delovala v splošno gospodarsko korist vasi in vaščanov.

Toda omeniti je treba še gozd. Če pogledamo po tržaški okolici, kaj lahko ugotovimo, da so vsi gozdovi skoraj popolnoma uničeni ali pa vsaj v veliki meri. Po letu 1943, ko je nemški okupator zasedel to področje, so začeli ljudje iz mesta na debelo podirati drevje in odnašati drva. V glavnem to niso delali zato, da bi doma kurili oziroma segrevali stanovanja, temveč zato, ker so drva prodajali na črni borzi. Kar je bilo takrat moških doma in so upravljali zadrugo, so takoj organizirali stražo: dva moža sta bila na straži dopoldne, dva pa popoldne. Na ta način so preprečili krajo, tako da gozd še danes stoji in raste kot pred leti. Zasluga te straže je tudi ta, da se je ohranil državni gozd «Salcer», ki meji z zadružnim, saj je straža tudi iz njega zapodila ljudi, ki so hoteli podirati drevje.

Zadruga seveda tudi danes posveča gozdu največjo skrb. Skrbi za čiščenje drevja, za pogozdovanje, ureditev gozdnih poti itd. Poleg tega se ukvarja tudi s posli zavarovalnice za govejo živino s sedežem v Bazovici in pa seveda s številnimi drugimi vprašanji, ki spadajo v njeno pristojnost.

V nedeljo 2. februarja bo spet občni zbor, toda tokrat le formalnega značaja, da pridobi zadruga pravico oziroma značaj pravne osebnosti. Želimo, da bi zadruga še v bodoče uspevala tako kot doslej, v splošno korist in zadovoljstvo vseh Padričanov.

BORŠT

Zvedeli smo, da je občinska uprava dobila nakazanih 6 milijonov lir za asfaltiranje poti skozi našo vas. Končno bo torej tudi Boršt prišel na vrsto, saj je bil tako rekoč edina vas, ki še ni imela urejene poti. To pa ne bo koristilo samo vaščanom, ker bosta odpravljena prah in blato, temveč tudi tujskemu prometu. Mnogo tržaških izletnikov se je izogibalo naše vasi prav zaradi slabe ceste, vendar sedaj upamo, da jih bomo ob nedeljah in praznikih videli v veliko večjem številu.

VELIKI REPEN

Naši fantje letnika 1937 so bili na naboru. Po stari repenski navadi so ta dogodek slavnostno proslavili in so se na nabor odpeljali s taksijem in orkestrom. Potem so seveda priredili ples, tako da je bila slovesnost res kompletna, vas pa razgibana, kot le malokdaj.

BAZOVICA

Večkrat se je že zgodilo, da so po vasi hodili izletniki in spraševali ljudi, kdo ima v vasi avto. Ne zato, da bi ga kupili ali si ga sposodili, temveč zato, ker jim je zmanjkalo bencina in so iskali koga, ki bi jim prodal dva ali tri litre, toliko pač, da pridejo do črpalke na Opčinah ali v Trstu. Tudi v vasi je mnogo motornih vozil, menda čez sto in zato je res nerazumljivo, kako da v vasi nimamo bencinske črpalke. Nekoč, še pred vojno, je bila, zato je toliko bolj čudno, da je ni danes, ko se je promet tako močno razmahnil.

Pa še eno željo bi imeli. Prav bi bilo, da bi v vasi imeli vsaj majhno lekarno, kjer bi se dalo dobiti vsaj tiste stvari, ki so potrebne za nujno, oziroma prvo pomoč. Če se komu zgodi kaj ponoči, ne more v Trst in je treba čakati jutra. Ali se glede tega ne bi dalo kaj ukreniti?

I. C.

RUPA

Vaščani so po lanski poletni suši marsikdaj govorili o občinskem vodnjaku. Razmišljali so, zakaj je pričela voda nenekrat zmanjkovati. Nekateri so mnenja, da je do tega prišlo, ker so skopali dva vodnjaka pri vojašnici financarjev in pri sosedni hiši.

Občinska uprava se je takoj pozanimala, kaj bi bilo treba napraviti, da bi se čimprej odpravila ta nevšečnost. Posvetovala se je s tehničnimi izvedenci konzorcija CAFO, ki so predlagali, naj se vodnjak obzida in poglobi. To bi stalo preveč denarja, zato je občina poiskala izvedenca iz Ločnika, ki je pred tedni poglobil vodnjak za en meter, ta teden pa se je spet spustil v vodnjak in pregledal, če se voda čisti dovolj naglo. Od takrat vodnjak ni nikoli usahnil in tudi voda se vedno bolj čisti, tako da bo v kratkem tudi to vprašanje dokončno rešeno.

Zimski motiv s Cola *(Foto Magajna)*

PODGORA

Marsikdaj primerjamo, kot se v življenju često dogaja, sedanje razmere v naši vasi s tistimi, ki so bile pred kakšnim letom. Pri tem mislimo na smrad, ki ga oddaja novi oddelek za rayon v tekstilni tovarni. Zaradi modernizacije naprav je sedaj smrad v veliki meri odpravljen. Nekaj ga je še čutiti ponoči in zjutraj, toda s tistim, ki nam je še pred nekaj meseci kalil življenje, ga res ne moremo več primerjati. Upamo, da se bo Toniella, ki prejema od proste cone toliko olajšav, še malo potrudil, da bo smrad čim bolj odpravil.

Naša vas, ki je z mostom postala predmestje, v zadnjem času precej izpreminja svoj videz. Te dni delavci občinske elektrarne odstranjujejo v Ul. IV. novembra lesene električne drogove in jih zamenjujejo z betonskimi. Na nekaterih mestih so namestili tudi neonske svetilke, tako da je ulica ponoči zelo prijetno razsvetljena. Podgorci pa bi želeli, da bi skrbeli tudi za druge dele vasi. Med temi je morda na prvem mestu Klanec (Ul. Slataper), ki je ves razrit, poln blata, in skoraj neprehoden.

Pred dnevi smo pokopali Petra Kocjančiča, ki je bil dolga leta oskrbnik pri baronici Attems. Po smrti njenega drugega moža se je posestvo razdelilo in takrat je tudi Kocjančič izgubil svojo zaposlitev. Umrl je na svojem domu zaradi kapi. Zapustil je ženo in otroke.

SOVODNJE

Čeprav smo imeli v tem tednu pri nas pravo sibirsko zimo, saj je sneg ob spremljavi vetra naletaval s tolikšno silo, da je bilo skrajno neprijetno za vse tiste, ki so bili ob tistem času na prostem — smo dočakali tudi prvi pozdrav pomladi, ki je še ni, pa jo že slutimo: ob Vipavi so namreč pognali prvi zvončki. Otroci so jih nabrali v šopke in jih prinesli domov, da so jih matere postavile v vaze.

Občinska uprava se neprestano trudi, da bi čimprej «spravila izpod nog», kakor se po domače reče, vprašanja pošte, OMNI in urada za delo. Načrti so že odobreni, denar pa nakazan. Delo je bilo zaupano gradbeniku Makucu, ki bi moral že začeti s preurejanjem pritličnih prostorov županstva, kjer bodo te urade delno razmestili.

JAMLJE

Prejšnjo nedeljo je kakšnih 50 lovcev goriške pokrajine uprizorilo v okolici naše vasi lov na lisico. Z gonjo smo začeli pri bloku, potem pa so se usmerili proti Sabeljskemu, Laškemu in Doberdobskemu jezeru, kjer so «napravili račune». Ugotovili so, da so pregnali okoli deset lisic, da pa so vse srečno ušle smrti. Lovci so se vrnili s praznimi nahrbtniki. Danes se bodo zbrali v Doberdobu, kjer bodo poskusili srečo v doberdobskem lovišču. Želimo jim obilo sreče, da bi si oddahnile tudi kraške kokoši.

Občina je nekoliko popravila pot, ki pelje k bloku. Na tem odseku je precej velik promet z vozili. Prebivalci iz Tržiča in Ronk, ki imajo veliko sorodnikov na Krasu, so že večkrat izrazili željo, da bi se vzpostavila avtobusna proga med Tržičem, Jamljami, Brestovico in Sežano. Služila bi tudi prebivalstvu s spodnjega jugoslovanskega Krasa, ki v velikem številu nakupuje v Tržiču in Ronkah.

Za pospešitev tujskega prometa v devinsko-nabrežinski občini

Turistična ustanova je, kot smo čitali, predlagala pristojnim oblastem, da proglasijo devinsko-sesljansko območje za turistično področje. Za to je dovolj tehtnih razlogov. Osnovni razlog je v edinstveno izoblikovani obali, ki je čudovito privlačna in more zadovoljiti vsakega, še tako zahtevnega tujca. Zemlja in voda in nebo — vse je v svoji skladnosti, ki vkleše neizbrisen vtis.

To nam potrjuje vsakoletni porast števila tujcev.

Toda še tako lepa, bogata in privlačna narava ni dovolj in ne more v celoti zadovoljiti turistov, ki imajo svoje potrebe in zahteve in ki jim more ustreči le človekova dejavnost. S tem morajo računati vsi turistični kraji, če hočejo čimbolj ugoditi turistom. Tako tudi delajo. Kdo pride pri tem v poštev?

Vsakomur je jasno, da ima od tujskega prometa največjo korist turistično področje, torej gostinska obrt, trgovina, občina (v našem primeru devinsko-nabrežinska) in posamezni prebivalci.

Moramo odkrito priznati, da smo pri nas glede na tujski promet zelo slabo pripravljeni. Tej gospodarski veji smo posvečali premalo važnje in sicer iz dveh razlogov: prvič, ker smo v tem šele novinci in nismo še zadostno doumeli njenega gospodarskega pomena, drugič, ker je to zvezano z materialnimi žrtvami. Kolikor smo s tem v zastoju, toliko dela nas še čaka. Ni to tako lahka in enostavna naloga, ker zahteva denarna sredstva in še marsikaj.

Znaten del teh nalog spada v privatni sektor in jih more rešiti privatna iniciativa. Ker je s to dejavnostjo zvezan tudi interes države, je razumljivo, da mora ta dejavnost uživati tudi ustrezno državno pomoč. Glavno vlogo igra v privatnem sektorju gostinstvo. O njem smo že večkrat pisali in poudarili, da ni kos svojim nalogam in se mora čimprej in čimbolj modernizirati in — kultivirati. Gostinstvo more goste vezati ali pa jih odtujiti, odvezati. Eno in drugo je odvisno od tega, kako jim dotični gostinski obrat streže in jih zadovolji. To je odvisno od več pogojev. Odbor za tujski promet bo imel pri tem polno hvaležnega dela.

Nič manj hvaležna, bolje rečeno težka naloga, čaka tudi občino, ki stoji pred obveznim delovnim programom. Mnogo manjka na vseh področjih: glede preskrbe vode, luči, poti, stez, parkov, razgledišč, okraševanja itd., je znano, da se občina teh svojih nalog zavedа, a ima vezane roke. Ni sredstev. Od kod naj jih vzame? Izhod je le eden: zadostni državni prispevki za javna dela. Brez tega bi bilo zaman govoriti o pospeševanju tujskega prometa.

Mnogo lahko prispevajo k razvoju tega prometa posamezni občani, zlasti oni, ki pridejo pri tem kakor koli v poštev (n. pr. z oddajo prostorov v najem). Predvsem imamo v mislih notranjo in zunanjo ureditev stanovanj. O tem so v mnogih primerih napačni pojmi, ki se kažejo v dragi in predragi opremi prostorov. Tujec ne išče razkošja, ampak udobje, red in resnično snago ter solidne cene. Za snago ima naš človek zelo razvit čut. Okusno urejen dom, pa naj je še tako preprost in skromen, vabi tujce veliko bolj kot kinč ki ne predstavlja nobenega smisla.

Našemu okolju je treba čimveč zelenja in cvetja, ker je naša kraška narava v tem zelo siromašna. Zaradi tega toplo priporočamo, da naj ne bo hiše, ki je ne bi krasilo raznobarvno cvetje. Bogato zelenje, rdeča in rumena barva ter njih prelivi pridejo pri nas posebno do izraza. Naše že od davnine priljubljene cvetice, ki so krasile naše domove: nagelj, vrtnica, gorečnice, rožmarin i. dr. naj spet zavzamejo svoje mesto na oknih in pred hišo. Za okras in blagodejno senco so primerne glicinje, vrba žalujka, nekatere trte in tudi sadno drevje: poslednji dve kulturi vežeta prijetno s koristnim.

Vsi si moramo prizadevati, da storimo vse, kar le moremo, da tujce čim bolj navežemo na naše kraje in jim z dejanji izpričamo svojo civilizacijo in svojo narodno kulturo. To poslednje omenjamo zato, ker so nekateri — menda predvsem iz gospodarskih razlogov — že docela pozabili, kdo so in kje stoji njihov slovenski dom. Pošten tujec take odpadnike prezira.

J. F.

Latniki pod snegom *(Foto Magajna)*

DOBERDOB

V četrtek zvečer se je sestal občinski odbor. Razpravljal je o elektrifikaciji še preostalih zaselkov (Komarji in Dol), napeljavi vodovoda in o cestah. O teh vprašanjih bodo do neke mere govorili tudi na prihodnji seji občinskega sveta.

Vojaška oblast je poslala 48 kmetovalcem dekrete, s katerimi jih razlašča kot lastnike tistega dela njiv, pašnikov in vinogradov, ki so med Doberdobom in redipuljskim pokopališčem. Ni še znano, kako se bo stvar zaključila, predvsem kako bo s plačilom razlaščenega zemljišča, vendar vse kaže, da je pripravljena priti v posest omenjenega predela, da bi na njem vadili vojaške oddelke.

Županstvo je moralo v zadnjem času zamenjati več ključavnic pri vodovodnem rezervoarju, ker so jih neznanci pokvarili. Taka dejanja so znak pomanjkanja pravilnega odnosa do občinske lastnine. Občina bo storilce kaznovala.

V naši občini smo imeli v tem mesecu dve rojstvi. 6. januarja se je rodila Daria Peric, 14. januarja pa Viviana Berlot.

VRH

Z velikim zadovoljstvom smo izvedeli, da je vprašanje dostavljanja pošte v našo vas, ki je bilo dolgo let predmet spotike, sedaj na najboljši poti, da bo kmalu rešeno. Sovodenjska občinska uprava se je namreč obrnila na pošto v Doberdobu, če bi njen poštar, ki vsak dan obide vse doberdobske vasi, hotel priti tudi na Vrh, ki je zelo blizu poti, ki jo poštar napravi vsak dan iz Doberdoba v Dol. Vse kaže, da je doberdobska pošta pripravljena sprejeti to službo.

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 5, najnižja 0,2, zračni tlak 1030,4 raste, veter 5 km, vlaga 54 odst., nebo jasno, morje skoraj mirno, temperatura morja 8,7.
Vreme danes: Pretežno jasno.

Tržaški dnevnik

Danes, NEDELJA, 26. januarja
Polikarp, Vsevlad
Sonce vzide ob 7.34 in zatone ob 17.01. Dolžina dneva 9.27. Luna vzide ob 10.12 in zatone ob 23.52.
Jutri, PONEDELJEK, 27. januarja
Janez, Sava

Danes enotno zborovanje v kinu Arcobaleno

Dosedanje ponudbe delodajalcev ne morejo zadovoljiti delavcev

Člani obeh delegacij sindikatov bodo poročali delavcem o poteku rimskih pogajanj

Včeraj ni bilo napovedanega zborovanja delavcev CRDA in arzenala v Ljudskem domu, ker sta se obe sindikalni organizaciji dogovorili, da bosta danes ob 10. uri priredili enotno zborovanje v kino dvorani Arcobaleno. Na zborovanju bosta predstavnika dveh strokovnih zvez kovinarjev poročala prizadetim delavcem podrobno o pogajanjih v Rimu. Verjetno ne bodo na današnjem zborovanju sprejeli nobenih sklepov, pač pa bodo prav gotovo delavci izrazili svoje mnenje glede dosedanjega razvoja pogajanj in ponudb delodajalcev.

Kakor smo že poročali, se bosta sindikalni delegaciji vrnili v Rim za nadaljevanje pogajanj, ki se bo začelo v sredo. Kakor poročajo iz Rima, bo prihodnjim sestankom predsedoval podtajnik ministrstva za delo Delle Fave. Spričo tega je upati, da bo ministrstvo za delo nekoliko bolj pritisnilo na vodstvi podjetij CRDA in arzenala, naj bi bolj upoštevali zahteve sindikalnih organizacij.

Prve dni pogajanj, ki so se začela 21. t. m., je kazalo, da je sploh nemogoč razgovor med vodstvi obratov in sindikalnimi predstavniki, ker so industrialci trmasto vztrajali na svojem odklonilnem stališču. Šele na naslednjih sestankih so ponudili nekaj več kot lanskega septembra. Tako so na primer zvišali odstotke doklad za zdravju škodljiva dela od 25 do 40 odst. (sindikalni zastopniki zahtevajo 60 odst.); za akordno delo pa so ponudili na zadnjem sestanku povišek 3 lire na uro (lanskega septembra 1 liro); za delavce na odstotke pa so ponudili 3 točke.

Glavno vprašanje pa je še vedno ureditev akordnega dela in sestav tarif, ki bi jih morali delodajalci pokazati notranjim komisijam. To vprašanje bi morali urediti tako, kot je v Genovi, kar bi dovedlo do izenačenja prejemkov tržaških kovinarjev z mezdami delavcev v ladjedelnici Ansaldo v Genovi. To je glavna zahteva tržaških kovinarjev, je pa tudi glavna in najbolj resna sporna točka, ker se delodajalci temu upirajo.

Med sporom, ki se vleče že več kot osem mesecev, je bilo mnogo govora o zahtevah delavcev in sindikalni zastopniki so jih podrobno obrazložili ter utemeljili na številnih zborovanjih in v tisku; delodajalci pa so tu pa tam odgovorili in zvračali vso krivdo na sindikate ter delavce, obenem pa se skricevali na dozdevno krizo v ladjedelnicah, konkurenco tujih ladjedelnic itd. Vrh vsega tega pa so zavirali uspešen zaključek spora zasebni industrialci in njihova Confindustria. Sedaj so obrati CRDA in arzenal, ki spadajo v okvir IRI, ločeni od Confindustrie in so pod neposrednim nadzorstvom ministrstva za državne udeležbe. Zaradi tega je upati, da bo na zaključnih pogajanjih popolnoma odstranjen kakršen koli vpliv Confindustrie. Poleg tega pa je treba zdaj gledati na zadevo tudi s političnega stališča. Če bi se pogajanja razbila, in o tem so sindikati povedali odločno besedo in ne bodo popustili, bi se sindikalna borba močno zaostrila in bi prišlo prav gotovo do splošne stavke v Trstu. To pa pred vsedržavnimi političnimi volitvami, ki so na pragu, nikakor ne gre v račun vladni stranki. Morda bo tudi to dejstvo imelo svojo težo.

Za zaključek naj še omenimo, da so bili te dni v Rimu poleg sindikalnih delegacij zelo aktivni tudi predstavniki raznih strank, ki so posredovali v rešitvi spora pri poslancih in ministrih. Le ministrski predsednik ni sprejel na razgovor delegacije strank, češ da so v teku pogajanja na ministrstvu za delo.

—«»—

Izjava ravnatelja Javnih skladišč o prometu

Direktor tržaških Javnih skladišč dr. Rodolfo Bernardi je dal v petek po tržaškem radiu daljšo izjavo, v kateri ugotavlja nekatere podobnosti med Hamburgom in Trstom. Uvodoma pravi, da se je tržaški pristaniški promet le malo povečal, medtem ko je promet Hamburga celo padel. Vzroki imajo iste značilnosti in tiče v odrezanosti tradicionalnega hamburškega zaledja, ki je vključeno v sovjetski blok in se ne poslužuje v toliki meri, kot v preteklosti svojega prirodnega pristanišča. Isto lahko rečemo za Trst.

Na osnovi teh ugotovitev spontano pridemo do vprašanja, kakšne ukrepe je treba napraviti, da se ti dve — drugače konkurenčni — pristanišči okrepita?

Odgovor na to vprašanje prepušča dr. Bernardi generalnemu direktorju hamburških pristanišč senatorju Plateju, ki je na nedavni tiskovni konferenci izjavil sledeče:

Prvič. Moramo okrepiti naše naprave, zato da bomo razkladali in nakladali ladje hitreje kot konkurenčna pristanišča.

Drugič. Moramo izboljšati naše zveze z zaledjem.

Tretjič. Moramo okrepiti naše stike z deželami Vzhoda.

Očitno — je dodal Plate — teh vprašanj ne moremo rešiti sami, temveč je potrebna pomoč centralnih organov.

Pred Trstom stoje ista vprašanja — zaključuje dr. Bernardi — in Trst ne more zahtevati drugačnih ukrepov, kot so tisti, ki jih je predlagal Hamburg. Tudi naše pristanišče potrebuje modernejše naprave, izboljšanje železniških in pomorskih zvez in prisrčnejše stike s ČSR, Madžarsko in drugimi zalednimi državami.

—«»—

O Stari pekovski delavci, bolni in brezposelni, naj se zglasijo na sindikalnem sedežu v Ul. Zonta 2 v sredo, četrtek in petek, da bodo dobili pomoč od podpornega odbora pekovskih delavcev.

Nedopustne metode v rafineriji Aquila

Delavci čistilnice Aquila se ponovno razburjajo zaradi krivičnega ravnanja vodstva tega podjetja, ki je diskriminacijsko razdelilo te dni nagrade za prizadevnost pri delu. Kot običajno so pri razdeljevanju seveda gledali na sindikalno pripadnost delavcev in njihovo borbenost.

Poleg tega pa vodstvo čistilnice Aquila zdaj zahteva, da člani notranje komisije predložijo v pregled dnevni red delavskih sestankov. Delavci bi smeli razpravljati na svojih sestankih le o stvareh, ki bi prijale vodstvu podjetja. Take cenzure pa delavci ne bodo dopustili.

—«»—

Obvestilo imetnikom obmejnih propustnic

Kvestura v Trstu se je sporazumela z okrajnim odborom v Kopru, da se ukine vidiranje za propustnice starega tipa, katere se bodo lahko uporabljale urez slike do 31. avgusta 1958 in ki bodo torej veljavne osem mesecev namesto štirih.

Lastniki teh propustnic lahko torej prehajajo mejo in jim ni treba več v odgovornem policijskem uradu prositi za avtomatično obnovo veljavnosti njihove propustnice.

Odlok o pokojninah v nasprotju z osnovnim zakonom

Številni upokojenci prikrajšani zaradi napačnega tolmačenja zakona

Zaposleni upokojenci plačujejo tudi prispevke za brezposelnost, ne dobivajo pa brezposelnostne podpore

Vprašanje ureditve in zvišanja pokojnin Zavoda za socialno zavarovanje INPS je zelo pereče, ker bo v kratkem odobren zadevni zakon, ki pa ne ustreza zahtevam prizadetih upokojencev. Zadeva je še bolj kočljiva, ker je na dnevnem redu tudi odlok glede prekinitve pokojnine velikemu številu upokojencev. Vsekakor ni ta dekret od 26. aprila 1957 v skladu z duhom in namenom osnovnega zakona, ki ga je odobril parlament. Toda pustimo ob strani to vprašanje in poglejmo nekaj tehničnih podrobnosti.

Na podlagi tega odloka predsednika republike, upokojenci, ki še delajo pri kakšnem podjetju, ne bodo dobivali podpore za brezposelne ,če bodo odpuščeni z dela. To ni pravilno, saj morajo ti upokojenci - delavci plačevati vse dajatve za socialno zavarovanje, tudi za brezposelnost. Če pa ostanejo brez dela ne bi imeli pravice do ugodnosti, ki jim pritiče po vseh pravilih, čeprav so plačevali vse zadevne dajatve. Poleg tega omenjeni odlok prepoveduje kopičenje pokojnin, čeprav zavarovanec redno plačuje vse dajatve.

Vsak državljan ima pravico, da se zavaruje in poskrbi za svoja stara leta pri raznih ustanovah. Če plačuje redno svoje dajatve za socialno zavarovanje pri ustanovi, ki jo določajo zadevni predpisi, mu ne bi smel nihče oporekati pravice, da se zavaruje tudi nekje drugje. Prav tako bi moral imeti pravico, da prostovoljno nadaljuje svoje zavarovanje pri INPS, če je začasno zavarovan iz kakršnega koli razloga v drugi obliki. To je razumljivo, ker marsikateri delavec, ki je bil več let zavarovan pri INPS, ne mara zaradi daljšega ali krajšega presledka prekiniti svojo zavarovalno dobo in prostovoljno plačuje sam vse dajatve. Po omenjenem odloku pa to ne bi bilo več mogoče. Prizadeti zavarovanec bi bil v tem primeru oškodovan, ker ne bi imel pravice do ugodnosti, ki mu pritičejo zaradi njegovih dajatev. Ta zadeva je tembolj kočljiva, če pomislimo, kako revne so dosedanje pokojnine, ki nikomur ne zagotovijo mirne in koli kor toliko ugodne starosti.

In še nekaj. Člen 26 omenjenega odloka določa, da se prekine izplačevanje invalidnine zavarovancem, ki so zaposleni na podlagi zakonskih predpisov o zaposlitvi invalidov. Pri tem se zgodijo lahko velike krivice in razlike med invalidi, ki dobijo zaposlitev na podlagi omenjenih predpisov ter invalidi, ki dobijo delo izven teh predpisov. Tako se zgodi tudi, da invalid, ki zasluži nekaj sto lir, zgubi invalidnino od 10 do 12.000 lir. Upokojenec, ki še nekje dela pa lahko dobiva plačo za svoje delo in pokojnino. So pa tudi primeri, da vojni upokojenec izgubi 15.000 lir mesečne pokojnine, ker ima drugo pokojnino v znesku 1 tisoč 800 lir. Te nedostatke in krivice bi morali vsekakor odpraviti in pravilno urediti splošno vprašanje socialnega zavarovanja, pokojnin in invalidnin.

—«»—

Za znižanje urnika v železarski industriji

Iz Rima poročajo, da se je končal prvi del razgovorov za znižanje delovnega urnika v železarski industriji. Na pobudo CGIL bo ta teden skupni sestanek osrednjih sindikalnih organizacij; pogajanja med delodajalci in sindikalnimi zastopniki pa se bodo spet začela 13. februarja.

Rešitev tega vprašanja zanima v Trstu predvsem delavce, ki so zaposleni pri ILVA in nekaterih manjših podjetjih.

—«»—

Opozorilo KZ in ZMP gospodinjam na podeželju

Kmečka zveza in Zveza malih posestnikov sporočata:

Naše gospodinje na podeželju obiskujejo za sedaj še neznane osebe, ki ponujajo gospodinjam v podpis neki dokument in od njih izterjajo določeno vsoto denarja, češ da si s tem pridobijo pravico do starostne pokojnine.

Kmečka zveza in Zveza malih posestnikov v tej zvezi ugotavljata, da obstaja za sedaj samo predlog zakona za pokojnine gospodinjam, vendar bo treba še mnogo časa, preden bo zakonski načrt sprejet in postal zakon. Zatorej obe organizaciji opozarjata gospodinje, naj ne nasedajo takim izjavam, ker zakona o zavarovanju še ni in je potemtakem vsako podpisovanje dokumentov ter plačilo denarja le v korist sleparjev, ki skušajo izrabiti nevednost ali dobro vero prizadetih gospodinj.

Obe organizaciji končno pripominjata, da bosta v primeru izglasovanja zakona o pokojninah gospodinjam o tem takoj obvestili zainteresirane gospodinje.

—«»—

OBČNI ZBOR PODPORNEGA POGREBNEGA DRUŠTVA V BAZOVICI

Danes 26. t. m. ob 15.30 bo v gostilni «Na pošti» v Bazovici občni zbor Podpornega pogrebnega društva. Na občnem zboru bo prisoten tudi gospod notar. Ker se bo na občnem zboru obravnavala sestava novega pravilnika, so vsi člani vljudno vabljeni, da se občnega zbora udeleže točno in polnoštevilno.

Odbor

Akcija za razpis volitev se vedno bolj širi

Federacija KPI predlaga enoten nastop strank

Intervenirali naj bi tudi poslanci in senatorji
Tržaški liberalci za čimprejšnje občinske volitve

Tržaška avtonomna federacija KPI je poslala vsem demokratičnim strankam, ki zahtevajo takojšnje občinske volitve, pismo, v katerem poudarja, da pomeni odgovor podprefekta dr. Macciotte volivcem, ki so se pritožili proti nezakonitemu stanju na občini, namen državnih oblasti zavleči v nedogled razpis volitev v tržaški občini. KPI meni, da je odgovor podprefekta Macciotte zelo nevaren za naše mesto.

Po mnenju KPI protesti posameznih strank ali posameznih skupin ne morejo biti učinkoviti. Nedavne izkušnje glede spora v CRDA in arzenalu so pokazale, da obstaja možnost združitve vseh političnih sil, ki se zanimajo za rešitev tega resnega mestnega vprašanja, ne da bi bila omejena avtonomija in neodvisnost posameznih strank.

Zato KPI predlaga skupno akcijo vseh demokratičnih strank in gibanj tudi glede zahteve občinskih volitev. Po mnenju KPI bi bile nujne sledeče akcije: 1. enotna intervencija poslancev in senatorjev prizadetih strank v parlamentu, pri predsedniku vlade in pri notranjem ministru; 2. enotna manifestacija v Trstu in sestava delegacije skupin in strank, ki naj bi ji poverili, da se sestane z vladnim komisarjem, da protestira proti odlaganju volitev ter da zahteva, da se volitve takoj razpišejo.

Tudi tržaški liberalci se potegujejo za čimprejšnje občinske volitve v tržaški občini. Na zadnjem sestanku pokrajinskega vodstva PLI so proučili pobudo strank «demokratične levice» za čimprejšnji razpis novih volitev. Poleg tega pa so proučili tudi poziv, ki so ga te stranke poslale podprefektu Macciotti, od katerega so zahtevale razpis volitev do 14. t. m. ter mu sporočile, da bodo v nasprotnem primeru zakonito postopale proti vsem sklepom prefekturnega komisarja na občini. Na osnovi vsega tega je vodstvo PLI sklenilo pozvati vlado in vladni komisariat v Trstu, naj ne podcenjujeta napovedane akcije omenjenih strank in naj se zaradi tega razpišejo upravne volitve v Trstu v najkrajšem času. Obenem pa liberalci menijo, da je treba zaradi rednega delovanja in upravljanja pospešiti normalizacijo v tržaški občinski upravi.

To pomeni, da so se liberalci pridružili ne samo stališču štirih strank «demokratičnega centra», ampak tudi stališču NSZ in KPI, ki sta skupno z drugimi levičarskimi opozicijskimi strankami od dneva imenovanja prefekturnega komisarja na občini zahtevali nove volitve najkasneje v treh mesecih po imenovanju komisarja. Kot torej vidimo, se fronta političnih sil, ki zahtevajo čimprejšnje občinske volitve, širi. Hkrati pa ostajajo demokristjani vedno bolj izolirani v svoji kampanji za zavlačevanje občinskih volitev.

—«»—

Stališče PSDI do poročila prof. Fegiza

Včeraj je predstavnik PSDI orisal stališče stranke do poročila predsednika trgovinske zbornice Luzzatta Fegiza in do ravnanja vlade glede spora v ladjedelnicah.

Socialdemokrati ugotavljajo, da je prof. Luzzatto Fegiz, čeprav je liberist, točno orisal potrebe Trsta in brezbrižnost vlade. Po drugi strani pa je razumljivo, da je prof. Fegiz spričo svojih nazorov predvsem poudaril nujnost zasebne iniciative, čeprav je jasno, da mora prevzeti vlada največje breme za rešitev gospodarske krize v Trstu. Iz poročila prof. Fegiza pa se tudi vidi, da vlada ne razume tržaških potreb. PSDI tudi ugotavlja, da ni prof. Fegiz omenil glavnega sredstva za izboljšanje položaja, to je proste cone, v kateri vidi večina Tržačanov izhod iz krize.

Kar se tiče povratka delegacije sedmih strank iz Rima, izražajo socialdemokrati svojo zaskrbljenost, ker je vlada nedvoumno pokazala, da se s politične plati noče obvezati za rešitev spora v CRDA in arzenalu. Kljub temu pa je PSDI prepričana, da morajo stranke nadaljevati svojo akcijo in storiti vse, da minister za državne udeležbe sprejme njihove predstavnike.

—«»—

Uničevanje borovega prelca

Občinski komisar opozarja vse lastnike borovih gozdov, vrtov, parkov, zlasti pa jusarje, na točno izvajanje predpisov o uničevanju borovega prelca, ki je obvezno. Uničevanje se mora začeti takoj in se mora končati do 15. februarja. Od 16. februarja bo poskrbel za uničevanje sam Inšpektorat za gozdarstvo na stroške prizadetih. Vsekakor pa dobe prizadeti lahko vsa potrebna pojasnila na omenjenem inšpektoratu.

Prelec se uničuje tako, da se odrežejo vejice, na katerih so njegova gnezda. Prvič je treba gnezda pobirati v januarju, ko se mraz ustali; drugič pa v februarju. Gnezda se morajo sežgati, ali vreči v krop ali pa zakopati globoko v zemljo. Gosenice so pokrite z bodečimi dlakami, ki se z lahkoto odločijo. Če jih prenaša veter, povzročajo na vratu, rokah in obrazu obiralcev vnetje kože. Še slabše je, če prodrejo v dihala ali oči. Zato naj se gnezda pobirajo v vlažnih dneh. Vsekakor pa je priporočljivo, da se roke namažejo z oljem, da se usta pokrijejo s krpo ter da se uporabljajo šoferska očala. Če pa se vname koža, naj se močijo vnete površine z mlekom ali z raztopino salmiaka.

—«»—

Odloženo zborovanje KPI

Tajništvo avtonomne tržaške federacije KPI je zvedelo, da sta oba sindikata kovinarjev napovedala danes zjutraj enotno javno zborovanje v neki mestni kino dvorani, da poročata delavcem o pogajanjih, ki se vodijo v Rimu za CRDA in arzenal. Zaradi tega je sklenilo odložiti zborovanje poslanca Giancarla Pajette, ki bi moralo biti danes v kinu «Arcobaleno». Tajništvo vabi vse delavce in vse prebivalstvo, naj se udeležijo zborovanja sindikalnih organizacij.

Poslanec Pajetta bo zato govoril v Trstu in Križu v nedeljo 2. februarja in ne danes.

—«»—

Obvestilo Kmečke zveze in Zveze malih posestnikov

Obveščamo vse kmete, ki so dopolnili 65. leto starosti in tiste, ki še niso dosegli te starostne dobe, naj se zglase v uradih Kmečke zveze in Zveze malih posestnikov. V kolikor prizadeti še niso napravili prošnjo za pokojnino, bodo dobili v omenjenih uradih vse informacije glede rešitve tega problema. Uradi Kmečke zveze in Zveze malih posestnikov so v Trstu, Ulica Geppa 9, pritličje.

Tajništvo: KZ in ZMP

Ob dnevu vajenca

Za rešitev vprašanj vajencev ne zadostujejo ceremonije

V raznih podjetjih je treba predvsem zaposliti več mladincev

Danes je na pobudo ministrstva za delo in ministrstva za šolstvo po vsej državi «dan vajenca». V okviru tega dne bodo razne prireditve, javna zborovanja in konference, na katerih bodo govorili o vprašanju vajencev, njihovi strokovni izobrazbi in zaščiti. Zamisel je vsekakor dobra, toda vprašanja vajenstva in delovne mladine ne bo moč rešiti le s kampanjskimi prireditvami in ceremonijami enkrat v letu. Zadeva je namreč bolj resna in kočljiva ter zahteva stalne napore in budnost staršev, sindikalnih in mladinskih organizacij, socialnih ustanov in oblasti.

Gre predvsem za zadostno tehnično izobrazbo, ki je do sedaj pomanjkljiva zaradi pomanjkanja primernih šol in nerazumevanja delodajalcev, ter zaščito mlade delovne sile, ki jo brezvestni delodajalci izkoriščajo. Zakonski predpisi so v tem primeru jasni, toda boriti se je treba, da jih bodo delodajalci spoštovali.

Razen tega pa je tudi zelo važno vprašanje sprejema vajencev v industrijske obrate. Mnoga podjetja namreč ne marajo sprejeti vajencev, zaradi česar postaja povprečna starostna doba delavcev zelo visoka.

—«»—

Jutri seja pokrajinskega sveta

Pokrajinska uprava sporoča, da bo jutri, v ponedeljek ob 18. uri redna seja pokrajinskega sveta. Na seji bo odbornik za proračun dr. Delise prečital letošnji proračun, s čimer se bo dejansko začela razprava o proračunu. Sicer pa se predvideva, da na prihodnji seji ne bodo še prišli na vrsto posamezni svetovalci, ker mora pokrajinski svet izčrpati še druge nujne točke dnevnega reda. Zlasti je nujna izvolitev treh stalnih članov in treh namestnikov v posebni oddelek za krajevne davke pokrajinskega upravnega odbora. Poleg tega pa morajo izvoliti tudi pokrajinskega predstavnika v nadzornem odboru tehničnega navtičnega zavoda.

Na zadnji seji pokrajinskega odbora pa so dodali dnevnemu redu še nekaj točk. Med drugim mora pokrajinski svet nadomestiti svojega stalnega člana v okrajni volilni komisiji; razpravljati o odobritvi dopolnilne pokojnine za leto 1958 bivšim uslužbencem pokrajinske uprave ali vdovam bivših uslužbencev, ki uživajo starostno ali invalidninsko pokojnino; določiti svojega predstavnika v disciplinsko komisijo in imenovati svojega predstavnika v upravnem odboru pokrajinskega konzorcija za tehnično vzgojo.

Miroslavu Faturju v spomin

Stalni gostje male, domače gostilne pri Ninitu v Trstu so poznali vsi Faturja. Prihajal je opoldne, še bolj pa zvečer in vselej dobre volje voščil vsem dober večer in dober tek. Njegov nastop je bila prava slika njegovega temperamenta: bil je miren, skromen in dober.

V Trstu smo ga spoznali po vojni, ko je bil premeščen zaradi službe od Narodne banke v Ljubljani k nam. Med nami je živel nekaj let in o njem pač lahko rečemo, da ni nikomur skrivil lasu. Ni postavil sebi velik spomenik kdo ve na kakem področju javne dejavnosti, pač pa je v svojem življenju napisal zlato stran resnične in iskrene tovariške družabnosti, prijetnega, uglajenega vedenja in korektnosti v odnosih do prijateljev in znancev. Ena najlepših lastnosti njegovega značaja je bila njegova prikupljiva dobrodušnost in šegavost.

V mladosti je bil vnet Sokol. Kakor vsa njegova družina je bil tudi Fatur močno zaveden in kot aktivni član sokolskih vrst igral vidno vlogo v Ljubljani in na Rakeku. Kot bančni uradnik je bil vzoren, vesten in neutrudljiv delavec, ki ni poznal ne urnika ne meje. Bil je vzor delavca, ki mu je bil pri srcu vselej bolj interes skupnosti kot pa njegov lastni.

V Trstu je štel veliko prijateljev, ki so vsi visoko cenili njegove strokovne in osebne vrline. Ko nas je pred približno enim letom zapustil, smo vsi pogrešali njegove trezne presoje dogodkov in njegove prijetne družbe.

Faturja, ki smo ga prav zaradi njegovega temperamenta preimenovali v Faturčka, bomo ohranili vsi v lepem spominu. Njegovi soprogi pa izrekamo iskreno občuteno sožalje nad izgubo zvestega življenjskega tovariša.

Dr. R. H-a

Dogodki tedna

Delno neizkoriščen rotacijski sklad

Od junija 1956 pa do 31. decembra 1957 so odobrili iz rotacijskega sklada tržaškim in goriškim podjetjem 45 posojil v skupni vrednosti 3 milijard 596 milijonov lir. Ti podatki niso ugodni, ker je rotacijski sklad ob ustanovitvi razpolagal s 5 milijardami in 623 milijoni lir, katerim je treba prišteti vračila lanskega leta in predvidena letošnja vračila. Če odštejemo od tako dobljene vsote do sedaj odobrena posojila, vidimo, da rotacijski sklad še vedno razpolaga z okrog 9 milijardami lir neizkoriščenih sredstev. To pomeni, da obstaja v Trstu 9 milijard lir, za katere ni pravega zanimanja, ker pridobitniki ne verjamejo, da bi lahko v Trstu zgradili nova aktivna podjetja.

Proračun pokrajine

Pretekli ponedeljek je predsednik pokrajinske uprave prof. Gregoretti prečital svoje poročilo o letošnjem pokrajinskem proračunu, ki beleži 1.453.537.000 lir dohodkov in 2.133.537.000 lir izdatkov, ali 680 milijonov lir primanjkljaja, ki ga bo kril vladni komisariat.

Pokrajinski predsednik je v poročilu poudaril, da bodo letos dali več za kmetijstvo, saj so nakazali 10.900.000 lir. V gospodarskem načrtu pa je vključena tudi gradnja novega poslopja za slovensko gimnazijo. Vladni komisariat je že odobril 180 milijonov lir za gradnjo te šole. Pokrajina pa je že izdelala ustrezne načrte.

Neuspela dražba za gradnjo stanovanj

Tudi tretja dražba za zidanje prvega dela novega naselja «Sv. Sergija» v Žavljah je bila razveljavljena. Podjetja, ki so se prijavila, niso mogla sprejeti prenizkih ponudb. Zaradi tega se bo zidava 120 ljudskih stanovanj zavlekla najmanj za tri mesece. Pri tem pa je treba grajati pristojne oblasti, ki določajo prenizke cene za zidanje teh ljudskih stanovanj, s čimer zaostrujejo veliko stanovanjsko stisko.

Zadovoljivo pa je potekla zadnja dražba za zidanje 156 stanovanj INA-Casa pri Sv. Alojziju. Dela, ki so bila dodeljena tržiškemu podjetju «Tignano», bodo stala 404 milijone 500.000 lir. Pričakujejo, da se bodo dela začela naslednji mesec ali pa najkasneje v začetku marca.

—«»—

Obvestilo državljanom FLRJ

Državljani FLRJ, ki prebivajo stalno na konzularnem področju generalnega konzulata FLRJ v Trstu se lahko vpišejo v volilne imenike za volitve v Ljudsko skupščino FLRJ na generalnem konzulatu v Trstu do 8. februarja 1958 (dnevno od 8.30 do 14. ure). Po tem dnevu bo vpisovanje v imenike za volitve 23. marca 1958 zaključeno.

—«»—

Nesreča na delu

Med delom v opekarni pri Grehu se je 36-letni Franc Grahovič iz Zavelj včeraj ranil s transmisijskim jermenom za prevoz opek, zaradi česar je moral v bolnišnico.

Zaradi ran na dveh prstih leve roke so ga pridržali na I. kirurškem oddelku. Okreval bo v 30 dneh.

—«»—

Zastrupitev s plinom

S prognozo okrevanja v 5 ali 10 dneh so sprejeli na zdravniškem oddelku Antonietto Dagri por. Degrassi z Vrdelce Školjeta in Alojzijo Stakovac por. Forza iz Ul. Scalinata, katerima so ugotovili znake zastrupljenja s plinom. Ženski se nista zavedli, da je plin uhajal, potem ko je plamen ugasnil na plinskem štedilniku. Tako sta bili namreč zaverovani v pogovor in ko sta zavohali plin, je bilo že prepozno. Občutili sta namreč slabost, zaradi katere sta morali v bolnišnico.

—«»—

Samomor starčka

Včeraj popoldne so pripeljali v mrtvašnico truplo pokojnega 75-letnega Aristida Pollija iz Drevoreda XX. septembra, ki je v svojem stanovanju v odsotnosti žene izvršil samomor. Mož je najprej napeljal plinsko cev v sobo, kjer se je ulegel in čakal na smrt.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE V TRSTU

Dne 25. januarja 1958 se je v Trstu rodilo 11 otrok, umrlo je 14 oseb, poroke pa ni bilo nobene.

UMRLI SO: 85-letna Anna Premuda vd. Cosulich, 81-letna Teresa Denipoti por. Petronio, 60-letna Antonia Jacomini por. Checco, 60-letni Antonio Castelli, 82-letna Marija Cernigoj, 64-letni Vincenzo Piazzola, 72-letni Francesco Boero, 72-letna Elisabetta Germanis por. Stebell, 80-letna Angela De Linz, 79-letna Maria Veronese por. Cipriani, 77-letna Elena Runti vd. Fronza, 78-letna Teresa Fogar vd. Borsatti, 80-letni Benvenuto Sacconcini.

OKLICI: prodajalec Gino De Pieri in likarica Jolanda Ferialdi, ing. Egon Cegnar in prof. Maria Anna Gori, dijak Ezio Tommasini in dijakinja Enrica Cesaratto, kotlar Giuseppe Bosutti in prodajalka Clelia Ciani, uradnik Piero Girotti in gospodinja Irmina Makovec, električni varilec Vittorio Bercich in prodajalka Irene Zennaro, mizar Giovanni Finotti in gospodinja Renata Graniero, uradnik dr. Carlo Ventura in dijakinja Alma Rovelli, oficir trg. mornarice Sergio Ferrari in dijakinja Annamaria Crisafi, uradnik Raffaello Gatto in uradnica Elda Danesi, prodajalec Bruno Luciani in gospodinja Liliana Aurino, učitelj Giorgio Tamaro in šivilja Alma Luin vd. Sancin, uradnik Agostino Gallotti in gospodinja Nilla Canziani, mehanik Ermenegildo Visintin in snažilka Emilija Kavs, industrijski kemik Athos Sonnoli in gospodinja Maria Naglos, kurjač Aniello Fontanone in frizerka Lead Bianchetti, prodajalec Bruno Cherbassi in delavka Giorgina Skerlic, pomorščak Francesco Vendola in šivilja Vittoria Porcelli, učitelj Giorgio Lenovitz in gospodinja Nives Visintini, slikar Albino Germani in gospodinja Eleonora Ramani, telef. monter Giuseppe Sirotich in uradnica Antonia Bergoc, trgovski potnik Roberto Marzoli in gospodinja Anna Maria Milazzi, elektromehanik Giovanni Idilio Menetto in gospodinja Nives Lupieri, zidar Giulio Zeriali in gospodinja Luigia Alberi, pomorščak Dino Valentin in gospodinja Clara Michelato, Mario Cristini in Caterina Antonia Zotti, Enrico Guidi in Anna Maria Pasciuto, podoficir finance Giulio Falbo in gospodinja Anna Focarelli-Barone.

V DEVINU-NABREŽINI

ROJSTVA: 1 — Gaetana Diolosa.
POROKE: nobene.
SMRTI: 37-letna Palmira Balbi in 83-letni Anton Clarici.

V DOLINI

Rodil, umrl in poročil se ni nihče.
OKLICI: kmetovalec Milan Ražem in gospodinja Silvestra Rapotec.

—«»—

NOČNA SLUŽBA LEKARN

Cipolla, Ul. Belpoggio 4; Godina Enea, Ul. Ginnastica 6; Alla Maddalena, Istrska ulica 43; Pizzul Cignola, Korzo Italia 14; Croce Azzurra, Ul. Commerciale 26.

—«»—

NEDELJSKA SLUŽBA LEKARN

INAM Al Cedro, Trg Oberdan 2; Cipolla, Ul. Belpoggio 4; De Colle, Ul. P. Revoltella 42; Depangher, Ul. S. Giusto 1; Manzoni, Ul. Settefontane 2; Marchio, Ul. Ginnastica 44; Rovis, Trg Goldoni 8.

—«»—

LOTERIJA

BENETKE	84	85	20	46	57
BARI	73	57	2	8	20
CAGLIARI	39	31	68	4	35
FLORENCA	15	5	18	11	62
GENOVA	73	90	4	80	8
MILAN	74	22	75	43	6
NEAPELJ	68	87	62	90	52
PALERMO	80	76	48	12	20
RIM	43	64	75	79	46
TURIN	64	78	69	30	75

V začetku tega tedna spet avtobus Trst-Lonjer

Zaradi vse večjih pritožb Lonjercev, ki se pritožujejo, da še sedaj ne vozi avtobus v njihovo vas, čeprav je bila cesta že ob koncu preteklega leta dokončno popravljena, smo se včeraj dopoldne obrnili za pojasnila na pristojni občinski urad.

Zvedeli smo, da bo nov vozni red avtobusov v najkrajšem času odobren, in sicer tako, da se bo število voženj povečalo. Ni izključeno, so nam dejali na omenjenem občinskem uradu, da bo podjetje, ki vzdržuje avtobusno progo Trst - Lonjer, lahko pričelo z rednimi vožnjami v začetku tega tedna, morda že jutri.

—«»—

ZAPRTA CESTA

Občinski komisar sporoča, da bo od torka 28. t. m. zaprta za promet vozil Ul. Koštalunga pri hiši št. 143 zaradi polaganja vodovodnih cevi.

SNG v TRSTU

vljudno vabi na

III. GLEDALIŠKI PLES

ki bo v soboto 1. februarja 1958 v vseh prostorih Doma na stadionu «Prvi maj» pri Sv. Ivanu
Začetek ob 21. uri
IGRA ORKESTER «VESELI VETER»
Prodaja vstopnic in rezerviranje miz od četrtka 30.I. dalje v Tržaški knjigarni Ul. sv. Frančiška 20, tel. 37-3-38 in eno uro pred začetkom pri blagajni dvorane.

Danes 26. t. m. ob 16. in 20. uri **v Izoli**
v ponedeljek 27. t. m. ob 20. uri **v Kopru**
v torek 28. t. m. ob 16 in ob 20. uri **v Kopru**
NICOLA MANZARI
Naši ljubi otroci

GLASBENA MATICA TRST

V soboto, 8.II.1958 ob 21. uri v dvorani na stadionu «Prvi maj»

PLES

V nedeljo, 9.II.1958 ob 16. uri v Avditoriju v Trstu in ob 20. uri v Križu
nastop kvinteta Avsenik
s sodelovanjem Ježka (Frane Milčinski).
Kovića in pevskega dueta

SLOVENSKO DOBRODELNO DRUŠTVO V TRSTU
priredi v nedeljo 16. februarja ob 22. uri
VII. veliki dobrodelni ples v hotelu Excelsior Palace
Vstop izključno z vabili, ki jih lahko dobite na sedežu društva v Ul. Machiavelli 22/II. od 17. do 19. ure dnevno. Sprejemajo se tudi prenotacije za rezerviranje miz.

MALI OGLASI

KOLESA, znižana cena 7.000 lir Motorna kolesa 44.000 lir, pošiljа kolesa - darilne pakete brez faktorja MARCON, UL. PIETÀ 3, Trst.

SOBNI SLIKAR IN PLESKAR izvršuje kakršnokoli delo. Povprašati v baru CIN, Ul. Molino a vento 26.

SMOKING skoro nov, prodam, telefonirati 96-796.

TOVARNIŠKE CENE. Dobite najboljšo kvaliteto: «BUNDE», obleke, deke, «PEDULE» in drugo v trgovini BOTTEGA DEL RISPARMIO, Ulica Tarabocchia 4, Trst.

POSTREŽNICO pošteno za 3 jutranje ure, telefonirati 93-236.

POSREDNIK ZA NAKUP RAZNEGA BLAGA V TRSTU
Nylon nogavice, svilene in nylon rute, harmonike nove in rabljene, vespe in lambrete. Pošilja darilne pakete v Jugoslavijo po zelo ugodnih cenah. Pišite na sledeči naslov: **O Sefić, Trieste, via Giulia 5, tel. 41-275 — 33-927.**

«UNION»
Svetovno znana zavarovalnica od leta 1828 je v TRSTU. UL. GHEGA 8 - I., tel. 27512 - 35939
Prokurator RAVNIK

RADIO

NEDELJA, 26. januarja 1958
TRST POSTAJA A

8.00 Jutranja glasba; 8.30 Slovenski folklorni motivi; 9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Glasbena matineja; 11.15 Priljubljene melodije; 11.45 Čajkovski: Italijanski capriccio op. 45; 12.15 Za vsakogar nekaj; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... Kronika sedmih dni v Trstu; 13.30 Glasba po željah; 15.00 Popoldanski koncert; 15.40 Glasba Franza Leharja; 16.00 Slovenski zbori; 16.20 Armando Sciascia s svojim koncertnim orkestrom; 16.45 Bach: Brandenburški koncert št. 3 v G-duru; 17.00 Richard Connell: Najnevarnejša divjačina»; 18.00 Beethoven: Koncert za violino in orkester v D-duru op. 61; 18.40 Planist Francois Vermeille z ritmično spremljavo; 19.00 Slovenski samospevi; 19.30 Pestra glasba; 20.00 Šport; 20.30 Zvočni mozaik; 21.00 Ansambel Gianni Safred; 21.15 Toscanini dirigira Wagnerja; 21.45 Pojeta Rise Stevens in Bing Crosby; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 V svetu jazza; 22.35 Rodgersove in Kernove melodije; 23.00 Chopinovi valčki; 23.30 Polnočna glasba.

TRST I.

12.00 Nove italijanske popevke; 13.20 Glasbeni album; 14.30 «El Campanon»; 15.30 Prenos nogometne tekme; 18.00 Simfonični koncert; 21.00 Glasbeni mozaik.

KOPER
257 m, 1169 kHz

Poročila v slov.: 7.00, 7.30, 13.30, 15.00.
Poročila v ital.: 6.30, 12.30, 17.15, 19.15, 22.30.
6.00-7.15 Prenos RL; 7.15 Jutranja glasba; 8.00 Kmetijska oddaja: «Nagrajevanje po učinku na posestvih koprskega okraja — Pogodbeni odnosi med Fructalom in kmetijskimi zadrugami»; 8.30 Vesele melodije; 8.45-10.30 Prenos RL; 10.30 Sosedni kraji in ljudje; 11.00 Operni koncert; 12.10 Glasba po željah; 13.30-14.00 Prenos RL; 14.00 Pogovor s poslušalci; 14.05 Glasba po željah; 15.10 Lahka glasba; 15.30 Nedeljska reportaža: «Brkinski pogovori»; 15.50 Pantomima iz opere «Janko in Metka»; 16.00-19.00 Prenos RL; 19.00 Šport; 19.30-22.15 Prenos RL; 22.15 Plesna glasba.

SLOVENIJA
327.1 m, 202,1 m, 212,4 m

Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00.
6.00 Domač nedeljski jutranji pozdrav; 7.35 Za prijetno razvedrilo igra orkester Calvi Gerard; 8.00 Sportna reportaža; 8.15 Veseli intermezzo; 8.45 Mladinska radijska igra; 9.17 Zabavna matineja; 10.00 Se pomnite, tovariši... Andrej Pagon-Ogarev: «Ranjen»; 10.30 Pokaži, kaj znaš!; 12.00 Snored zabavne glasbe; 13.30 Za našo vas; 14.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 16.00 Vasja Predan: Šoštanjska termoelektrarna; 16.30 Glasbeni mozaik; 17.30 Radijska igra — Charles Dickens: «Oliver Twist», II.; 18.20 Mala melodija; 18.30 Slovenska pesem od romantike do danes; 20.00 Popevke in melodije smo izbrali za vas... 21.00 Klasiki sodobne glasbe o sebi — 3. oddaja: Dimitrij Šostakovič; 22.15 Zabavni ekspres.

TELEVIZIJA

10.15 Kmetijska oddaja; 15.30 Športni popoldan; 17.00 Spored za otroke; 18.30 Poročila; 18.45 Telematch; 20.00 Kinematografski bor; 20.30 Poročila; 20.50 «Carosello»; 21.00 «Potepuha»; 22.15 Telefilm; 22.45 Sportna nedelja in poročila.

GLEDALIŠČA

VERDI

Danes ob 16. uri nastop Baleta de Cuevas z naslednjim sporedom: Noir et blanc, La sonnambule, Le cygne noir in Le prisonnier du Caucase. Abonma C za vse rede.

TEATRO NUOVO

Danes ob 17. uri: Diego Fabbri: «Inkvizicija». Abonma DD.

KINO

Excelsior. 14.30: «Nasmeški poletne noči», Ulla Jacobsson, Eva Dahlbeck. Humorizem, pikantne scene. Strogo prepovedano mladoletnim.
Fenice. 15.00: «40 samokresov», B. Stanwyck, B. Sullivan. Cinemascope. Pohod, ki je izpremenil obličje imperija.
Nazionale. 15.00: «Prepovedano krasti zvezde», J. Russell, R. Wynn.
Supercinema. 14.00: «Nebo gori», A. Nazzari, A. Lualdi in F. Interenghi.
Filodrammatico. 13.30: «Skrivači ob meji», M. Ferrer, M. Morgan, technicolor.
Grattacielo. 14.30: «Čaj in simpatija», D. Kerr in J. Kerr. Cinemascope, technicolor.
Arcobaleno. 13.30: «Dvoboj na Atlantiku». Cinemascope. R. Mitchum in C. Jurgens.
Astra Rojan. 14.00: «Arrivederci Roma», M. Lanza, M. Allasio in R. Rascel, Cinemascope, technicolor.
Capitol. 13.00: «Sisi, mlada cesarica», R. Schneider, technicolor.
Cristallo. 13.30: «Poziv na dvoboj pri O.K.Corralu». Technicolor Paramount. Kirk Douglas, Burt Lancaster, Rhonda Fleming in glas poje Frankie Laine. Dovoljen mladoletnim.
Alabarda. 13.30: «Poziv na dvoboj pri O.K.Corralu». Technicolor Paramount. Kirk Douglas, Burt Lancaster, Rhonda Fleming in glas poje Frankie Laine. Dovoljen mladoletnim.
Aldebaran. 14.00: «Ljubimci v senjah», J. Jones in J. Cotten.
Ariston. 14.00: «Mož v sivi obleki», G. Peck, J. Jones in F. March. Ob 10. in 11.30 Disneyeva predstava «Čudovita zgodba».
Armonia. 14.00: «Davy Crockett in gusarji», F. Parker, B. Ebsen. Technicolor.
Aurora. 14.00: «Zidovi», Stan Laurel in Oliver Hardy.
Garibaldi. 14.00: «Trdnjava ob Amaconki», A. Murphy, K. Grant. Technicolor.
Ideale. 14.30: «Železni letnik». Cinemascope, technicolor. Zadnji dan.
Impero. 14.30: «Gospodov zakon» («Človek brez puške»), Gary Cooper, D. Mc. Guire, A. Perkins. Technicolor.
Italia. 14.30: «Velika ljubezen Elizabete Barrett», Y. Johns. Cinemascope, technicolor.
Moderno. 14.00: «Preko Mombasa», C. Wilde, D. Reed.
S. Marco. 14.00: «Guaglione», M. Girotti, G. Rubini in Tina Pica.
Savona. 14.00: «Souvenir d'Italie», V. De Sica, A. Sordi, I. Corey. Cinemascope, technicolor.
Viale. 14.00: «Canyon River», G. Montgomery, M. Henderson. Cinemascope, technicolor.
Vitt. Veneto. 14.30: «Še bo sijalo sonce», Tyrone Power, Ava Gardner, Mel Ferrer, Errol Flyn. Po romanu E. Hemingwaya.
Belvedere. 14.00: «Atena in 7 sester», E. Purdom, J. Powell.
Marconi. 14.30: «Postaja za 13 ur», J. Collins, J. Mansfield.
Massimo. 14.30: «Narednik iz lesa», J. Lewis, D. Martin. Zadnji dan.
Novo cine. 14.00: «Griči gorijo», N. Wood in Tab Hunter.
Odeon. 14.00: «Pokol 7. konjeniškega polka», Dale Robertson, M. Murphy.
Radio. 14.30: «Meč Robin Hooda», Technicolor. D. Taylor in E. Moore.

Goriško-beneški dnevnik

Preblaga obsodba listov «Arena di Pola» in «Friuli Liberale»

Tožil ju je zaradi obrekovanja že pred dvema letoma slovenski beneški župnik Kračina

Po dveh letih zavlačevanj se je včeraj v Vidmu zaključil proces proti trem šovinističnim novinarjem, ki jih je obtožil župnik Kracina iz St. Lenarda v Beneški Sloveniji, da so ga v tisku obrekovali. Po treh urah posvetovanja je sodišče izreklo obsodbo: Giorgio Provini, Arturo Manzano in Pasquale De Simone so krivi obrekovanja ter obsojeni vsak na 3 mesece zapora in 44.445 lir globe; plačati morajo sodne stroške, stroške zasebne stranke (90.000 lir) ter odskodnino prizadeti stranki v znesku 200 tisoč lir. Zaporna kazen je odgodena in se jim ne vpiše v kazenski list.

Obsojeni Arturo Manzano je 26. oktobra 1955 objavil v listu «Il Friuli liberale», kateremu odgovorni urednik je Giorgio Provini, strupen članek, v katerem je napadel in obrekoval župnika Kračino; De Simone pa je omenjeni članek ponatisnil v listu «Arena di Pola».

Kazen je zelo mila, ker je sodišče upoštevalo vse mogoče olajševalne okolnosti, češ da so obtoženci zakrivili to dejanje «zaradi izrednih moralnih in socialnih vzrokov».

Kakšni pa so bili ti «vzroki» zgovorno priča inkriminirani članek.

O tem pa bomo še obširneje poročali.

—«»—

Lepo uspela Trinkova proslava

Številni Goričani in delegacija beneških Slovencev so se sinoči odzvali vabilu ASK «S. Gregorčič» na spominsko svečanost ob priliki 95-letnice rojstva msgr. Ivana Trinka.

O liku največjega pesnika in buditelja najzapadnejšega dela slovenske zemlje je govoril beneški rojak srednješolec Viljem Černò. Trinkove lepe, včasih otožne, pa vendar vedno bodrilne pesmi so recitirali dijaki: Silva Berlot, Anka Leban, Ivan Tomazetič, Jože Jarc in Rosana Marinič.

Po izvedbi sporeda, o katerem bomo še poročali, so se prisotni oddolžili spominu velikega moža z denarnimi prispevki, ki bodo pripomogli, da bo nad njegovim grobom pod Matajurjem postavljen spomenik, ki si ga zasluži mož, kakršen je bil Ivan Trinko.

V nedeljo 2. februarja popoldne

Gostovanje pevskega zbora iz Dornberga v Gorici

Priznani primorski pevci bodo pod vodstvom pevovodje Matičiča izvedli tudi več pesmi drugih slovanskih narodov

Priznani primorski moški zbor iz Dornberga ni nepoznan goriškim Slovencem, zato se bodo toliko bolj razveselili ponovnega obiska priljubljenih pevcev prihodnjo nedeljo 2. februarja v Gorici.

Dornberški fantje, ki so pod vodstvom pevovodje prof. Ceneta Matičiča dosegli slavo širom po slovenski zemlji, nam bodo nudili prvovrsten program že priljubljenih pesmi, pa tudi nekaj nadvse originalnih pesmi drugih slovanskih narodov, katerih izvajanje bo za goriške Slovence, ki so vedno pokazali do pesmi veliko naklonjenost, izredno doživetje.

V izvedbi zbora Ceneta Matičiča bomo slišali Plevockojo «Pripovedko o razbojniku Kudejatu», nato Nješčunskina «Pesem ujetih kozakov», pa potem zopet prelepi pesmi Kraguljčki in Novikovo «Večerni zvon». Za nas bo prav gotovo tudi nekaj novega pesem Kozine «Obroč» in Franca Abta «Serenada». Slišali pa bomo še Prelovčevo «Poljane tožiJo», Maroltovo «Ribniško» in Hajdrihovo «Jadransko morje». In to še ni vse! Program je torej obilen in raznolik, pevci pa taksni, da jih je le težko najti.

Prihodnjo nedeljo bomo torej v Prosvetni dvorani v Gorici toplo pozdravili v naši sredi odlične pevce iz bližnjega Dornberga in njihovega obiska se že danes veselimo!

Poročila sta se
NADA VIZINTIN
in
MAKS NANUT
oba iz Štandreža. Vaščani jima ob tej priliki iz srca čestitajo in želijo vse najboljše v skupnem življenju. Pridružuje se jim tudi naše uredništvo.

—«»—

Rojstva, smrti in poroke

Od 19. do 25. januarja se je v goriški občini rodilo 16 otrok, umrlo je 11 oseb, oklici so bili 4, poroke tudi štiri.

Rojstva: Lorenzo Faganel, Daniela Zampar, Marzia Bressan, Flavio Rosig, Domenico Corbatto, Flavia Perazza, Orietta Altieri, Marina Venier, Franca Braidot, Anna Benardelli, Mario Claudi (rojen mrtev), Luciano Sivec, Sergio Burelli, Raffaele Gallarotti, Fabio Bavin, Laura Donati.

Smrti: 93-letna Teresa Zhernotta vdova Tabai, 72-letni trgovec Rudolf Saksida, 81-letna Paolina Buob vdova Lauri, 74-letna Amabile Medeot vdova Brumat, 60-letna Maria Grosso vdova Sambo, 89-letni upokojenec Domenico Zoff, 72-letna Amalia Leban vdova Veronese, 65-letni državni upokojenec Raffaele Malfatti, 78-letna Lucia Mattiazzi vdova Degiovanni, 93-letni upokojenec Luigi Petronio, 52-letna Clementina Donda por. Gasparut.

Oklici: tehnik Favretto Ranieri in uradnica Elsa Bilucaglia, mehanik Luigi Mascoli in delavka Alma Frizzi, uradnik Rolando Petrini in Maria Piussi, agent javne varnosti Armando Della Valle in gospodinja Amelia Ceschia.

Poroke: mizar Sante Bodigoj in Anna Berbardi, židar Ruggero Cian in Archelina Zorzenon, agent javne varnosti Raffaele Castaldo in tiskarka Maria Brumatti, mehanik Angelo Bazzo in delavka Elsa Zanetti.

—«»—

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj je bila v Gorici najnižja temperatura —7,6 stopinje C ob 6. uri zjutraj in najvišja 6,4 stopinje pa ob 15. uri.

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Cristofoletti na Travniku 14, tel. 29-72; do 12. ure pa je odprta lekarna Urbani - Albanese Ul. Rossini 1, tel. 24-43.

—«»—

- KINO -

CORSO. 14.00: «Jez na Pacifiku», S. Mangano, T. Perkins, v cinemascopu, v technicolorju.
VERDI. 14.30: «Čajnica ob luninem svitu», Marlon Brando, G. Ford, v cinemascopu in v technicolorju.
VITTORIA. 14.30: «Kraljice neba», G. Ralli, v cinemascopu.
CENTRALE. 14.30: «Zaklad gusarjev», V. Jori, v technicolorju.
MODERNO. 14.30: «Brooklyn kliče policijo».

Dogodki tedna

Sindikalni položaj

V tem tednu so bile volitve notranje komisije v tržiški kemični tovarni SOLVAY. Tudi tokrat je dobila strokovna zveza FILC-CGIL absolutno večino glasov, kar ji je dalo tudi štiri od sedmih mest v komisiji. Volitve so važne tudi zaradi tega, ker se je število glasov Delavske zbornice povečalo od 64 na 70 odstotkov.

Če k temu razveseljivemu dejstvu dodamo tudi velik uspeh kovinarske strokovne zveze v goriški livarni SAFOG, kjer ima večino prav tako Delavska zbornica, in uspeh kovinarjev v tržiški ladjedelnici, tedaj lahko s prepričanjem trdimo, da ima sindikalno življenje v naši pokrajini veliko vlogo in da se delavci vedno bolj zavedajo odločilne vloge enotne sindikalne organizacije Delavske zbornice pri borbi za gospodarske koristi delovnih ljudi z mezdnimi prejemki.

Tudi v kmetijstvu se opaža večje zanimanje ljudi za nekatera vprašanja, ki so za kmeta velike važnosti. Po naših vaseh se kmetovalci pričenjajo zanimati za delovanje vzajemnih bolniških blagajn. Primerjajo delovanje tistih blagajn, ki jih imajo v rokah bonomijanci, z blagajnami, ki jih vodijo predstavniki Federterre. Bonomijanci ne dovoljujejo svobodne izbire zdravnika; v Gradiški, pa, kjer vodijo vzajemno blagajno predstavniki Federterre, si lahko vsak včlanjeni kmetovalec sam izbere zdravnika.

V soboto 15. februarja bo v Prosvetni dvorani *pustni ples*

O teh in podobnih primerih, ki bodo osvetljeni med bližnjimi pripravami za izvolitev novih odborov vzajemnih bolniških blagajn, se bodo naši kmetovalci temeljito pogovorili, preden bodo oddali svoj glas temu ali onemu kandidatu.

Zapadel je sneg

Ko smo v torek zjutraj pogledali skozi okno, smo s presenečenjem ugotovili, da nam je nebo naklonilo zvrhano «merico belega.» Mesto in okoliški hribi so bili pokriti z debelo plastjo snega, ki se je v mestu hitro tanjšala, v više ležečih krajih pa se je obdržala. Zlasti velja to za Trnovsko planoto, kjer so lepa smučišča, ki so jih pričeli obiskovati goriški smučarji.

Sestanek KPI v Sovodnjah

V Sovodnjah je bi sestanek KPI, na katerem sta govorila pokrajinski tajnik Poletto in član CK KPI Šiškovič. Poletto je govoril o krivicah, ki so bile storjene kmetovalcem iz Sovodenj, Rupe, Peči, Štandreža in Sv. Roka, ker se je oddala košnja goriškega letališča v najem goriškemu izterjevalcu davkov Gioncchettiju. Gioncchetti je dobil dražbo za 700.000 lir, sedaj pa se govori, da ponuja košnjo za 3 milijone. Poletto je obljubil, da bo stranka napravila interpelacijo na parlament, da vprašanje pravično reši.

Šiškovič pa je najprej rekel, da morajo tudi Slovenci skupno z italijanskimi delovnimi ljudmi na bližnjih volitvah pomagati, da se bo spremenila dosedanja smer italijanske politike, potem pa je poudaril, da zahteva KPI, naj se veljavnost posebnega statuta, ki je bil priložen k londonski spomenici o soglasju, razširi tudi na Goriško in Beneško Slovenijo.

Delovanje Zelenega križa

V letu 1957 so bolničarji Zelenega križa opravili 7892 prevozov, kar je skoraj za tisoč več kot leta 1956. Prevozili so nad 79.000 km predvsem po Italiji, nekaj pa tudi po Jugoslaviji in Avstriji. Samo po mestu so opravili 682 prevozov. ZK je nudil 2896 osebam prvo pomoč. Njegovo delovanje je res zelo intenzivno in zelo koristno za goriško prebivalstvo, zato bi morale pristojne oblasti čimprej zgraditi tej ustanovi dostojnejši sedež.

Vodopivčeva proslava

Prejšnjo nedeljo je bila v Prosvetni dvorani v Gorici Vodopivčeva proslava, na kateri je visokošolec Filibert Benedetič govoril o liku ljudskega duhovnika in priljubljenega primorskega skladatelja Vinka Vodopivca, ki je imel kljub svojemu siromaštvu vedno na stežaj odprta vrata za ljubitelje slovenske pesmi in teptano slovensko ljudstvo na Goriškem.

Pevski zbor Kras s Poljan in Dola je pod vodstvom Pavline Komelove lepo zapel 11 Vodopivčevih skladb, ki so jih številni poslušalci z zanimanjem poslušali in pevce za njihovo petje nagradili s toplim ploskanjem.

Od Poncija do Pilata

Ker šofer in lastnik prevozniškega podjet. Grusovin nista hotela priznati svoje krivde pri nesreči, ki se je leta 1954 dogodila v bližini Cervignana, kjer sta bila tudi obsojena, sta se pritožila na okrožno sodišče v Videm, ki ju je oprostilo zaradi pomanjkanja dokazov. Videmski državni pravdnik pa se je pritožil na kasacijsko sodišče, češ da niso v zadostni meri upoštevali izjav prič. Kasacija je potrdila pravilnost razsodbe v Cervignanu in razveljavila razsodbo videmskega okrožnega sodišča ter poverila goriškemu prizivnemu sodišču pravico, da o stvari izreče končno sodbo. Goriško sodišče je potrdilo pravilnost razsodbe kasacije in ju obsodilo še na povračilo sodnih stroškov.

Zasedanje glavnega odbora PSI

Prejšnjo nedeljo je bil v Gradiški sestanek pokrajinskega odbora PSI. Govorili so o volilnem programu in o okrepitvi izvršnega odbora. Na predlog tajnika je bil v odbor kooptiran tov. Viljem Nanut. Odbor je predlog soglasno sprejel.

Razstava pohištva v Krminu

Krminski mizarji — izdelovalci pohištva so imeli pred dnevi sestanek, na katerem so se domenili, da bodo zgradili v mestnem središču paviljon, v katerem bodo razstavljali pohištvo vsi krminski mizarji brez razlike. Občina jim je obljubila, da jim bo zastonj dala zemljišče, goriška trgovinska zbornica pa jim namerava dati del finančnih sredstev. Stalna razstava pohištva bo popolnoma v skladu s tradicijami, ki jih ima mizarska obrt v Krminu.

—«»—

Izlet Štandrešcev na Lokve

Prosvetno društvo iz Štandreža organizira za nedeljo 2. februarja izlet v prijetno zimsko središče Lokve. Prijave sprejema tov. Alojz Tabaj v Štandrežu. Cena za prevoz z avtobusom za člane društva 350 lir, za nečlane 400 lir.

SNG IZ TRSTA gostuje danes 26. januarja ob 16.15 in ob 20. uri v Prosvetni dvorani v Gorici z dramo E. O'Neilla

STRAST POD BRESTI

Delo je režiral Jože Babič

Prodaja vstopnic na sedežu ZSPD v Ul. Ascoli 1 in v kavarni Bratuš. — Cena vstopnic: sedišča po 250 in 150 lir, stojišča 100 lir.

Za mladino pod 16. letom neprimerno!

ŠTANDREŽ

Razpis nagradnega natečaja pokrajinskega kmetijskega nadzorništva v Gorici za modernizacijo hlevov in gnojišč v letu 1958 je številne štandreške kmetovalce pripravil do tega, da so se odzvali povabilu. Kakor se govori, se bo natečaja udeležilo okoli 150 kmetovalcev iz najrazličnejših krajev. V tem tednu je prišla komisija nadzorništva v Štandrež in si ogledala hleve in gnojišča kmetovalcev, ki se bodo udeležili natečaja. Zaradi velikega števila prijavljencev in majhnega števila nagrad, ne bodo nagrajeni vsi kmetovalci. To je nekatere privedlo do prepričanja, da bi bilo veliko bolje, če bi namesto nagrad izplačali kmetovalcem prispevke, kakor se je to delalo pri politiki za večji hektarski donos pšenice v državi. Izkazalo se je, da je tak način veliko boljši kot nagrajevanje, ki lahko razočara marsikaterega kmetovalca.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

II. meddržavno srečanje v Bologni

Madžarski košarkarji premagali italijanske z rezultatom 59:53

Alesini in Lucev najboljša med Italijani

BOLOGNA, 25. — V II. meddržavnem košarkarskem dvoboju, je nocoj v športni palači v Bologni madžarska reprezentanca premagala italijansko z rezultatom 59:53 (29:27). Sodila sta Jugoslovan Stefanović in Egipčan Abdel Azim Ashri.

ITALIJA: Pomilio 3, Lucev 16, Macoratti 4, Pieri 5, Bertini 2, Alessini 11, Canna 8, Sardagna 2, Conti 2, Gambini, Volpato.

MADŽARSKA: Banhegy 11, Czinkan 13, Gabany 1, Judik 2, Greminger 9, Zsiros 8, Simon 6, Belcze 9, Temesvary.

Točkovanje v prvem polčasu (prve številke so za Italijo) 2:0, 3:0, 5:0, 5:1, 6:1, 7:1, 7:3, 8:3, 8:4, 8:6, 9:6, 9:8, 9:10, 9:12, 9:14, 10:14, 12:14, 12:15, 14:15, 14:17, 15:17, 17:17, 17:19, 17:21, 18:21, 20:21, 20:22, 22:22, 22:23, 22:25, 24:25, 26:25, 27:25, 27:27, 27:29.

Točkovanje v drugem polčasu: 27:31, 27:32, 29:32, 31:32, 32:32, 32:33, 32:35, 33:35, 35:35, 35:37, 36:37, 36:39, 36:41, 38:41, 38:43, 38:45, 40:45, 40:47, 42:47, 42:49, 43:49, 44:49, 44:50, 45:50, 46:50, 46:52, 48:52, 48:54, 48:55, 50:55, 50:56, 52:56, 52:57, 52:58, 52:59, 53:59.

BOB

Monti in Alvera druga po prvih dveh vožnjah

GARMISCH - PARTENKIRCHEN, 25. — Po prvih dveh vožnjah dvosedežnih bobov za svetovno prvenstvo, vodi Avstrija I s pol sekunde prednosti pred Italijo I (Monti - Alvera) in s skoraj dvema sekundama prednosti pred Italijo II (Zardini - Siorpaes), ki je v drugem spustu dosegla najboljši čas dneva in nadoknadila velik del zamude iz prvega spusta.

Avstrijski bob je vozil odlično in premagal vse favorite, ki so bili Italijani, Nemci in Američani. Paul Aste in Heinz Isser sta trenirala skupaj samo 8 dni v Garmischu. Tehnični rezultati:

Prva vožnja:

1. Avstrija I. (Paul Astz-Heinz Isser) 1'16"98; 2. Italija I. (Eugenio Monoi - Renzo Alverà) 1'17"22; 3. Švica I. (Hans Zoller - Heinz Leu) 1'17"67; 4. Švedska I. (Sven Erbs - Walter Aronsson) 1'18"34; 5. Polska I. (Soefan Ciapala - Josef Szymanski) 1'18"98; 6. Nemčija I. (Hans Rozsch - Alfred Hammer 1'19"05; 7. Švica II. 1'19"21; 8. Švedska II. 1'19"50; 9. Italija II. (Mariano Zardini - Siorpaes) 1'19"54; 10. ZDA II 1'19"76; 11. Spanija 1'19"85; 12. Nemčija II. 1'19"91; 13. ZDA I. 1'21"48; 14. V. Britanija I. 1' 21"77; 15. V. Britanija II. 1' 22"24; 16. Poljska II. 1'22"79; 17. Avstrija II. 1'23"15.

Druga vožnja

1. Italija II. 1'15"65; 2. Nemčija I. 1'16"49, 3. Avstrija I. 1' 16"52; 4. Italija I. 1'16"52; 5. Nemčija II. 1'17"12; 6. Švedska II. 1'17"30; 7. Švica II. 1' 17"62; 8. Švedska I. 1'17"95; 9. Švica I. 1'18"09; 10. V. Britanija I. 1'18"42; 11. ZDA I. 1' 18"58; 12. Poljska I. 1'18"65; 13. ZDA II. 1'19"62; 14. Španija 1' 19"84; 15. Avstrija II. 1'20"35; 16. Poljska II. 1'21"73; 17. V. Britanija II. 1'22"09.

—«»—

Danes v Trstu

NOGOMET

Triestina - Palermo, A liga, občinski stadion ob 14.30.
Ponziana - Portogruaro, II. kategorija, igrišče Ponziane ob 14.30.
Edera - Itala diletanti, igrišče Ponziane ob 10.30.
San Giovanni - Cormonese, igrišče pri Sv. Ivanu ob 14.30.
Istria - Libertas, igrišče pri Sv. Alojziju ob 14.30.
Sant'Anna - Ronchi, igrišče v Ul. Flavia ob 14.30.
Fortitudo - Juventina, v Miljah ob 14.30.
Cava Romana - Romana Silver, v Nabrežini ob 14.30.

KOSARKA

Stock - Chlorodont (Milan), žensko prvenstvo A serije, v Športni palači na Montebellu ob 17.30.
Stock - Goriziana, prijateljska tekma po tekmi Stock-Chlorodont.

KONJSKE DIRKE

Dir (trotto) na Montebellu. Začetek ob 14. uri. Glavna dirka «Premio liquori Stock», 330 tisoč lir, 2080 m. Tudi dirka za Totip.

TENIS

SYDNEY, 25. — Prvenstvo Avstralije v dvojicah sta osvojila Cooper in Frazer, ki sta premagala Emersona in Marka s 7:5, 6:8, 3:6, 6:3, 7:5.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

Kino v Križu

predvaja danes 26. t. m. ob 16.30 uri film:

«Najpodlejše izsiljevanje»

(Il ricatto più vile)

Igrajo: GLENN FORD, DONNA REED

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 26. t. m. ob 16. uri barvni Metro film:

«Prekleti dan»

Igrajo: SPENCER TRACY, ROBERT RYAN in ANNE FRANCIS

Odbojkarski turnir na stadionu «Prvi maj»

Ekipa Dijaškega doma osvojila prvo mesto

Nastopile so štiri moške in dve ženski ekipi

V sredo 22. in v četrtek 23. t. m. je bil na stadionu «Prvi maj» odbojkarski turnir, ki ga je organiziralo PD «S. Škamperle». Udeležile so se ga ekipe PD «I. Cankar», PD Skedenj, dijaškega doma in PD «S. Škamperle». Sodelovati bi moralo tudi Društvo slovenskih srednješolcev, ki pa zaradi slabe organizacije ni dobilo zadostnega števila igralcev (predstavili so se le trije).

Rezultati:

PD «S. Škamperle» - PD Skedenj 2:0 (15:7, 15:12)
Dijaški dom - PD «I. Cankar» 2:0 (15:4, 15:3)
PD Skedenj - PD «I. Cankar» 2:1 (13:15, 15:2, 15:4)
Dijaški dom - PD «S. Škamperle 2:1 (11:15, 16:14, 16:14)
PD «S. Škamperle - PD «I. Cankar» 2:0 (15:9, 15:8)
Dijaški dom - PD Skedenj 2:0 (15:11, 17:15)

Sodil je prof. Pavletič.

Posamezne ekipe so nastopile v naslednjih postavah:

PD «I. Cankar»: Babič, Šušterčič M., Šiškovič, Pavlovič Pilat, Volk, Cesar.
PD Skedenj: Patrizio, Germani, Sosič, Brajkovič, Pečarič, Bajc, Zocchi.
Dijaški dom: Pečar, Bonač, Svetina, Šušterčič D., Tomažetič, Zdravlič, Sibav.
PD «S. Škamperle»: Jurkič, Pavlica, Pahor, Mijot, Posega, Rupel

Prvo mesto je zasedla ekipa dijaškega doma s tremi zmagami, drugo ekipa PD «S. Škamperle» z dvema zmagama, tretje ekipa PD Skedenj z eno zmago, na četrto mesto pa se je plasiralo moštvo PD «I. Cankar».

Tekme so bile zanimive, borbene in opaziti je bilo napredek v primeri s tekmovanji prejšnjih let. Najzanimivejše srečanje je bilo med ekipo dijaškega doma in Svetoivančani. Ti so bili tehnično najbolj pripravljeni, vendar so jih nasprotniki premagali z bolj praktično in učinkovito igro. V priznanje so zmagovalci dobili kolajne.

V četrtek sta se pomerili tudi ekipi srednješolk in telovadkinj. Postavi: **Srednješolke:** Martelanc, Novak, Zlobec, Campagnali, Metlika, Štoka. **Telovadkinje:** Hmeljak, Širca, Battista E., Ipavec, Broj, Battista M., Pavletič. Zmagale so telovadkinje z rezultatom 2:1 (15:3, 7:15, 15:3). Vsem tekmovalkam se je poznalo, da so navajene malega igrišča v šoli pri Sv. Jakobu. Odlikovale pa so se pri srednješolkah Metlika, pri telovadkinjah pa Hmeljak in Battista E.

ALDO RUPEL

NOGOMET

Pasquale predsednik profesionalne nog. zveze

MILANO, 25. — Na današnjem izrednem občnem zboru italijanske profesionalne nogometne zveze, je bil za novega predsednika zveze izvoljen s 161 glasovi dr. Pasquale. Dosedanji predsednik grof Giulini je prejel 40 glasov.

Kino na Opčinah

predvaja danes 26. t. m. z začetkom ob 16. uri barvni film:

«Ogenj v Kartageni»

Igrajo: RHONDA FLEMING in STERLING HAYDEN

V ponedeljek 27. t. m. ob 18. uri ponovitev istega filma

Doberdobski vodovod bo imel novega gospodarja

Vse kraško omrežje bo pod upravo CAFO

Doberdobci so pripravljeni na povišanje tarife za vodo

V četrtek zvečer je bil v doberdobski občinski dvorani sestanek družinskih poglavarjev z županom tov. Andrejem Jarcem, ki jim je povedal namene občine glede notranjega vodovodnega omrežja. Župan je rekel, da je sedanja preskrba Doberdoba in Poljan z vodo pomanjkljiva, čeprav plačujejo družine po 800 lir na leto za vsakega prebivalca in vsako žival. Ker so cevi počene in se izgubljajo velike količine vode, je električna črpalka vedno v pogonu, kar prinaša občini velike stroške. Leta 1956 je plačala občina 1.200.000 lir, 1957. leta pa 800.000 lir za elektriko. Ta denar je šel iz občinskih žepov.

Pred dnevi je bil v Doberdobu sestanek s predstavniki gradiškega konzorcija CAFO, na katerem so govorili o tem, da bi CAFO prevzel poleg napeljave zunanjega omrežja in dobave vode tudi skrb za notranje omrežje v Doberdobu. Skratka: CAFO bi v celoti prevzel skrb za dobavo vode po vsej občini. Ker pa je bil ta predlog v zvezi s stroški, ker bi bilo treba popraviti notranje omrežje, namestiti števce po cestah (vse to s posojilom v znesku 11 milijonov lir, ki bi jih državni posojilnici odplačeval CAFO), bi konzorcij povišal tarifo na vodo na okoli 1.200 lir letno.

Četrtkov sestanek z družinskimi poglavarji je bil sklican z namenom, da družinski poglavarji povedo, če pristanejo na povišanje tarife, kot jo predlaga CAFO za svojo uslugo. Vsi prisotni so zahtevali od župana razna pojasnila, da so pregnali morebitne dvome, potem pa so soglasno pristali na vključitev notranjega omrežja v CAFO.

Sestal se je občinski odbor, ki je med drugim odobril nakup 50 kubičnih metrov gramoza, ki ga bodo posuli po občinskih cestah v Doberdobu, Dolu in Jamljah. Sklenili so tudi, da bo seja občinskega sveta v sredo ob 18.30.

—«»—

Prometna nesreča zaradi prehitevanja

Včeraj ob 17.15 sta pred bolnišnico «Fatebene fratelli» trčila Fiat 1400, ki ga je vozil 56 let star zdravnik Umberto Levi iz Ul. Roma 8, in motor, na katerem sta se vozila 20 let stari Mario Zuccolo in 56 let stari Mario Furlano, oba iz Vidma, a zaposlena pri nekem stavbnem podjetju v Gorici. Nesrečo je povzročil dr. Levi, ki je prehitel motociklista, nato pa nenadoma zavil na desno, ker je bil namenjen v bolnišnico. Obema motociklistoma so v bolnišnici nudili prvo pomoč.

Proslavitev «Dneva vajenca» v Gorici

Ob 10. uri bo govoril v industrijski šoli ravnatelj urada za delo

Kakor povsod v državi bodo tudi danes v Gorici priredili vrsto zanimivih manifestacij, ki bodo pripomogle k večjemu zanimanju za problematiko vajenstva, ki zajema veliko število mladine, ki se pripravlja na življenjski poklic.

V industrijski šoli «Leonardo da Vinci» bo ob 10. uri predaval o strokovni izobrazbi vajencev in njihovem položaju na splošno ravnatelj pokrajinskega urada za delo. Kasneje ob 12. uri si bodo zastopniki goriškin oblasti ogledali razne strokovne centre v Gorici, kjer se mladina izobrazuje in dopolnjuje teoretično znanje, ki je dandanes pri učenju kakršnekoli stroke nadvse potrebno. Goriška javnost je toplo vabljena, da se udeleži zborovanja v šoli «Leonarda da Vinci» in si ogleda tudi strokovne centre, ki bodo odprti javnosti tudi v ponedeljek.

—«»—

IZ CEDADA

Poštno poslopje bo dvonadstropno

V Čedadu so v novi zgradbi, v kateri bo imela sedež pošta, že sezidali pritličje in prvo nadstropje, pred dnevi pa so delo ustavili, ker so pričakovali na županstvu nove vesti iz Rima. Kot znano, je prvotni načrt omenjal dve nadstropji, v prvem naj bi bili poštni uradi, v drugem pa stanovanja za poštne uradnike. Skupni stroški bi znašali 42 milijonov lir. Toda ministrstvo za pošto je odklonilo plačilo tolikšne vsote in privolilo samo v gradnjo enonadstropne stavbe. Sele sedaj, po posredovanju občine v Rimu, so se na ministrstvu odločili in sklenili kriti vse stroške, tako, da bodo delavci nadaljevali z gradnjo drugega nadstropja, v katerem bodo stanovanja za poštne uslužbence. Zdi se, da bo nova pošta zgrajena še pred pomladjo.

PRISPEVAJTE ZA DIJAŠKO MATICO!

FITZROY MACLEAN

VOJNA NA BALKANU

42.

Nekaj izbranih poglavij

Novi dogovori

Prišla je pomlad, vreme se je zboljšalo. Sedaj so nas laže preskrbovali iz zraka in nas podpirali z letalstvom. Tudi v Jugoslaviji smo čutili politiko popolne pomoči, ki so jo bili odobrili v Kairu.

Po vsej deželi so partizanom metali že toliko materiala, da se je vse skupaj zares ujemalo s prednostnim sistemom, ki sva ga izdelala Tito in jaz na podlagi ocen o operativnih potrebah posameznih enot. Sistem sva tu in tam spremenila, če se nama je zdelo potrebno. Zlahka sva se domenila o raznih vprašanjih, težko pa je bilo prepričati krajevne poveljnike in britanske častnike, ki so živeli z njimi, da zares prejemajo pošten delež.

Tudi vnaprej so spuščali največ materiala pri Bosenskem Petrovcu v bližini Drvarja, kjer je bil štab Petega korpusa. Od tod smo ga s tovornimi konji ali vaškimi vozovi odpremljali dalje. Nekaj časa se je to dogajalo podnevi, toda sovražnik je kaj kmalu spoznal, za kaj gre. Brž ko je zvedel, da so letala spet odvrgla material, je poslal lovce; patruljirali so nad vsemi cestami in potmi, ki peljejo v Bosenski Petrovac. Eno ali dve naši karavani z blagom je ujel na odprtem in ju hudo obstreljeval.

Zato smo sklenili, da se bomo odslej premikali samo ponoči.

Včasih so material odvrgli prav v Drvarju ali v bližini Popovičevega štaba v vasici Mokra Noga, nekoliko globlje v dolini. Za pilote, ki so morali svoje delo opravljati tudi v najslabšem vremenu, ni bila naloga prav nič prijetna. Dolina je bila ozka. Obkrožali so jo visoki hribi, ki so jih pogosto pokrivali snežni oblaki. Vendar se je pilotom RAF in Letalskih sil ameriške vojske nekako posrečilo, da so svoje naloge z uspehom izpolnili, ne le tu, temveč po vsej Jugoslaviji.

Pogostoma smo prejeli poročilo, da bodo letala prišla šele ponoči. Včasih je bilo hudo važno, da smo material prejeli ob pravem času. Zato je vsako spuščanje pomenilo za nas velik dogodek. Predvsem smo morali pripraviti signalne ognje. Zatem smo se razvrstili po obronkih griča, po katerem je hudo bičal veter, ter čakali, da zaslišimo brnenje letal. Včasih letal sploh ni bilo in smo čakali zaman vse do svita. Vreme jim ni dopustilo, da bi se prebili do nas. Včasih so prišla natančno ob minuti. Brž ko smo zaslišali njihov glas, smo pohiteli, da bi čimprej prižgali ognje. Nekateri piloti so spustili svoj tovor iz precejšnje višine. Veter je odnesel padala miljo ali pa še več od kraja, kjer bi morala pristati. Zato se je pogostoma zgodilo, da so prišla v sovražnikove roke.

Drugi, izkušenejši piloti, so pridivjali naravnost v dolino, spustili svoje breme z višine nekaj sto metrov natančno nad ognje, nato pa se dvignili kvišku, da ne bi treščili v bližnji hrib. Včasih so se spustili tako nizko, da smo za trenutek opazili pri odprtih vratih dispečerja, kako meče škatle. Ko je jelo primanjkovati padal, je RAF sklenil, naj «prosto» spuščajo tovore, ki bi pri tem ne trpeli škode. Ta način pa je terjal od osebja na tleh izredno gibčnost. Bil je življenju nevaren. Včasih je več sto parov čevljev drvelo s hitrostjo nekaj sto milj na uro proti zemlji!

Včasih nam pa zaradi slabega vremena niso mogli poslati materiala več tednov. Tedaj smo v skrbeh čakali. Ob istem času so prihajala poročila od enot, ki so tako nujno potrebovala orožje in strelivo. Tudi naša skladišča s hrano so se včasih hudo spraznila, tako da je bilo za nas izredno važno onih nekaj preostalih konserv mesnate kaše in kosov čokolade. V takšnih okoliščinah se človek le s težavo premaguje, da ne bi potem, ko je pospravil kosilo, pričel razmišljati o tem, kaj bo večerjal.

Seveda smo take «suhe dni» le težko pojasnili partizanom. Zanje vremenske okoliščine, ki so bile pri nas večkrat ugodne, v Italiji pa neprimerne, niso pomenile ničesar, pa so bili vedno pripravljeni zvaliti krivdo za vse na kapitalistične intrige.

Navzlic začasnim zastojem so zračne pošiljke prihajale v vse večjih količinah. Prav tako je bila letalska podpora vse večja. Vse pogosteje smo slišali bobnenje več sto motorjev. Če smo se ozrli proti nebu, smo zagledali eskadrile Letečih trdnjav in Liberatorjev. Bleščali so se visoko nad nami na poti proti strateškim ciljem, da jih zasujejo z bombami. Včasih smo jih prešteli sto in še več. Poprej se prav gotovo nisi zmotil, če si vsako letalo nad Jugoslavijo imel za sovražnikovo in za znanilca nevolje. Sedaj so se partizani in domačini počasi navadili na to, da gledajo prijateljska letala. Posebni izvidnik je sedaj skrbneje pogledal aparate. Svoje opozorilo «Letala!» je zamenjal navadno z veselim klicem «Naši!», kadar koli so se pojavila letala RAF in Letalske sile ameriške vojske.

Sedaj smo lahko porabili letalsko podporo v taktične namene, in sicer v večjem obsegu, saj so pri vseh partizanskih formacijah bili tudi naši častniki. Po naših napotkih so imeli neposredno brezžično zvezo s poveljstvom RAF v Italiji. Tako je kmalu postala že navada, da so Beafighteri, Spitfirei ali Hurricani, oboroženimi z raketnimi bombami, pridirjali kakor bi mignil. Pomagali so partizanskim enotam, kadar so bile v škripcih, ali jim utirali pot do kake nemške utrjene postojanke.

Medtem je John Selby odpotoval v Severno Afriko, da bi izuril eskadro partizanskih pilotov-lovcev, ki so jo po sporazumu v Aleksandriji tudi ustanovili. Tito se je navdušil nad zamislijo, da bo imel lastno letalstvo. Poslal je mnogo svojih najboljših častnikov in John se je znašel pred precej pereče nalogo, kako spremeniti srčne, gverilske borce v pilote-lovce. To se mu je posrečilo nenavadno hitro, tako da so partizanski piloti že pred koncem vojne sodelovali pri zračnih operacijah nad Jugoslavijo. Letali so v Hurricanih, okrašenih z rdečo zvezdo sredi rdeče-belo-modrega kroga RAF.

(Nadaljevanje sledi)

TRST, nedelja
26. januarja 1958
Leto XIV. - Št. 23 (3868)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 30 lir
Tel. 94-638, 93-808, 37-338
Poštnina plačana v gotovini

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. - Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 60 din.

MALI OGLASI: 20 lir beseda. - NAROČNINA: mesečna 480, vnaprej, četrtletna 1300, polletna 2500, celoletna 4900 lir. - FLRJ: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB - 1 - Z - 375 - izdaja Založništvo tržaškega tiska O. ZOZ - Trst

Iz govora prvega tajnika KP SZ v Minsku

N. Hruščev navaja vprašanja razprave na konferenci na najvišji ravni

Sklicanje konference med Vzhodom in Zahodom na najvišji ravni je zelo nujno - Potem ko je navedel šest točk za razpravo, je Hruščev dejal, da SZ ne odklanja razprave tudi o drugih važnih problemih - Nekaj podatkov o poljedelski proizvodnji - V kratkem podpis sporazuma o širši kulturni in tehnični izmenjavi med ZDA in SZ

MOSKVA, 25. — Prvi tajnik KP SZ Nikita Hruščev je imel v sredo v Minsku govor, ki ga je danes agencija Tass objavila. Dele govora, ki se nanašajo na notranjo politiko, pa bo jutrišnja «Pravda» objavila na dveh straneh.

Hruščev je dejal, da smatra sklicanje konference med Vzhodom in Zahodom na najvišji ravni za zelo nujno. Na tej konferenci bi bilo treba proučiti vsa vprašanja, katerih rešitev bi vodila k mednarodnemu pomirjenju, ter ustvariti na ta način ugodne pogoje za popolno likvidacijo hladne vojne. Hruščev obtožuje zahodne vodilne kroge, da nočejo mednarodnega pomirjenja in da predlagajo razpravo o vprašanjih, za katera bo težko ali sploh nemogoče najti rešitev. «Kar zadeva nas, nadaljuje Hruščev, ki smo poborniki miru, hočemo nemudoma rešiti vprašanja, ki so dozorela, ter ustvariti prisrčno ozračje v mednarodnih odnosih.»

V zvezi z Eisenhowerjevo poslanico ameriškemu kongresu je izjavil Hruščev: «Možno je soglašati s predsednikom Eisenhowerjem, ko izjavlja, da so za mir potrebna dejanja in ne samo besede. Toda to mora biti res za obe strani. Sovjetska zveza dokazuje svojo željo po miru z dejanji, medtem ko vlade ZDA, Velike Britanije in Francije niso storile doslej skoraj nič, da bi odgovorile na konkretne korake Sovjetske zveze.»

«V primeru, da bi napadalci pričeli sovražnosti, je nadaljeval Hruščev, razpolaga SZ z orožjem, ki ne samo lahko uniči baze za izstrelitev vodenih izstrelkov, temveč lahko v odgovor zada odločilni udarec najbolj oddaljenim vojaškim ciljem.»

Sovjetska zveza je prekosila ZDA na raznih važnih znanstvenih področjih, je dostavil Hruščev. Izstrelitev satelita, je dejal, gotovo ni zadnja beseda sovjetske znanosti in tehnologije. Ves svet je bil presenečen zaradi teže drugega satelita, ki je bil šestkrat težji od prvega in je tehtal več kot pol tone. Hruščev je dejal, da ta številna ne pomenijo meje, ter je dostavil: «Lahko podvojimo in še več kot podvojimo težo satelita, kajti sovjetska medcelinska balistična raketa ima neizmerno moč, ki ji dovoljuje izstrelitev še mnogo težjih satelitov in tudi mnogo više; in mogoče bomo tudi to naredili.»

Hruščev je mnenja, da so sledeča vprašanja prispela do točke, ko bi bilo mogoče o njih razpravljati na konferenci na najvišji ravni: 1. Takojšnje prenehanje jedrskih poskusov. 2. Prenehanje «hladne vojne». 3. Zmanjšanje efektivnega števila tujih vojakov v Nemčiji in drugih evropskih državah. 4. Ustanovitev neatomske cone v Srednji Evropi. 5. Položaj na Bližnjem in Srednjem vzhodu in 6. Mednarodni gospodarski odnosi.

«Ne odklanjamo razprave o drugih važnih problemih, ki bi se lahko o njih razpravljalo na sestanku na visoki ravni, je dostavil Hruščev, in o katerih razprava bi lahko privedla do določenih pozitivnih rezultatov. Bistveno je, da vse države, velike in majhne spoštujejo neodvisnost in suverenost drugih držav, da ne pride do izboljšanja odnosov med velesilami na račun koristi malih držav.»

Potem je Hruščev dostavil da bi bila Sovjetska zveza v korist miru pripravljena proučiti vprašanje medcelinskega vodenega izstrelka, ki je po njegovem mnenju del najsplošnejšega vprašanja razorožitve, če bodo zahodne velesile pristale na prepoved jedrskega orožja in poskusov ter na likvidacijo svojih vojaških oporišč, ki obdajajo Sovjetsko zvezo in druge socialistične države.

Prvi tajnik KP SZ pa je govoril tudi o sovjetskih notranjih zadevah. Razen o tem, da je treba reorganizirati sovjetsko poljedelstvo, se je izrekel tudi za veliko protialkoholno kampanjo. Potem je govoril o gojitvi koruze, ki je važna tudi kot krmilo za domače živali, ter o reji kuncev, češ da imajo dobro meso in uporabljivo krzno. Nadalje je izrazil zadovoljstvo zaradi reorganizacije industrije, ki je imela za učinek povečanje proizvodnje same industrije.

Ko je govoril o dohodkih poljedelcev, je Hruščev navedel, da so ti dohodki narasli od 42.800 milijonov rubljev (okrog deset milijard dolarjev) v l. 1952 na 94.600 milijonov rubljev (okrog 27 milijard dolarjev) v 1956. Potem je navedel nekaj podatkov o povečanju poljedelske proizvodnje. V letih med 1954 in 1957 se je srednja proizvodnja žitaric povečala za 27 odstotkov v primeri s proizvodnjo v letih 1950—1953. Proizvodnja bombaža je narasla za 13 odst., mesa za 26 odst. in mleka za 29 odstotkov. Glede proizvodnje masla je Hruščev povedal, da je v l. 1957 presegla za 77.000 ton proizvodnjo v l. 1956 in za 282.000 ton proizvodnjo v l. 1957 zava je nakupila v l. 1957 za 550.000 ton žive živine več kot v l. 1956 in za 1.400.000 ton več kot v 1953.

Agencija TASS javlja, da bodo prihodnje dni verjetno podpisali v Washingtonu sporazum o širši kulturni in tehnični izmenjavi med ZDA in SZ. Kakor pravi agencija, je načelnik oddelka za sovjetske zadeve v ameriškem državnem departmaju Charles Steven izjavil nekemu sovjetskemu novinarju, da so med pogajanji v Washingtonu pripravili dvoletni načrt s tem v zvezi. Steven je tudi izrazil mnenje, da je sedaj opaziti orientacijo k zmanjšanju napetosti med obema državama.

Eisenhower za svetovni program o «atomih za mir»

WASHINGTON, 25. — Predsednik Eisenhower je danes predlagal mednarodni program, ki naj omogoči znanstvenikom vseh držav, «da posvetijo vse svoje sile in svoje znanje izboljšanju blaginje človeštva in ne uničevanju».

V izjavi, ki so jo objavili danes, pravi Eisenhower med drugim, da spodbujajoči napredek pri raziskovanjih za nadzorstvo sile vodikove bombe v miroljubne namene še bolj neizbežno terja izdelavo svetovnega programa o «atomih za mir».

Eisenhowerjeva izjava sledi skupnemu angleškemu-ameriškemu sporočilu o napredku na področju nadzorovanja termonuklearne reakcije.

Predsednik pravi dalje, da vsi Američani upajo, da bodo tudi druge države spodbujale svoje znanstvenike k podobnim raziskovanjem.

—«»—

KAIRO, 25. — Kairski radio javlja, da je sirski zunanji minister Bittar prišel nocoj v Kairo, kjer ga je sprejel državni minister za predsedniške zadeve Ali Sabri.

V poučenih krogih trdijo, da je Bittar prinesel s seboj prepis načrta za združitev med Sirijo in Egiptom.

Velik odmev na uspehe v Harwellu

Angleški tisk poudarja prednost angleških uspehov pred ameriškimi - Izjave znanstvenikov

(Nadaljevanje s 1. strani)

Predstavnik ameriške komisije za atomsko energijo ni hotel komentirati informacij iz Londona, ki prikazujejo nadzorstvo spajanja atomov devterija kot uspeh britanskih znanstvenikov. Skliceval se je na uradno izjavo, da «vir nevtronov (ki so jih pridobili v Harwellu) ni bil dokončno ugotovljen». «Vzroki so — izjavljajo — za domnevanje, da ti nevtroni prihajajo od termonuklearnih reakcij, utegnili pa bi tudi prihajati od drugih reakcij.»

S tem v zvezi izjavljajo v ameriški komisiji za atomsko energijo, da so temperaturo 6 milijonov stopinj, ki so jo dosegli v ZDA, obdržali samo za nekaj milijonink sekunde. Britanski znanstveniki pa so 5 milijonov stopinj lahko obdržali za nekaj tisočink sekunde. To je primerjava o sedanjem stanju raziskovanj v obeh državah. Pripominjajo, da bo treba doseči temperaturo vsaj sto milijonov stopinj (torej mnogokrat toliko, kakor je temperatura jedra sončne gmote) in jo obdržati več sekund, preden se bo lahko začelo praktično izkoriščanje dobljene energije.

Angleški tisk posveča obširne komentarje britanskemu sporočilu o «vpregi» energije, ki nastaja ob spajanju atomov devterija (težkega vodika). Večina listov poudarja, da so zaradi tega «triumfa» ameriški znanstveniki zelo zaostali za angleškimi.

«Ponovno, piše laburistični «Daily Herald», je Združeno kraljestvo tisto, ki vodi napredek človeštva. Danes bolj ko kdaj koli imamo pravico biti ponosni na triumfalni položaj Velike Britanije.»

«Times» pa piše, da si «britanski uspeh delijo tudi ameriški znanstveniki, s katerimi se izmenjujejo informacije, in morda tudi Rusi, s katerimi informacij ne izmenjujemo.»

Konservativni «Daily Telegraph» pa poziva oblast za atomsko energijo, naj ukine nepotrebne omejitve in naj sporoči ameriškim znanstvenikom svoje tajne dosežke. List zaključuje: «S časom se bo uvidelo, da bodo posledice naprave «Zeta» mnogo večje kakor posledice «sputnika».

Liberalni «News Chronicle» pa obžaluje, da je bila «reakcija nekaterih Američanov nevelikodušna». «Nesmiselno bi bilo, nadaljuje list, da bi ta novi uspeh ustvaril grenkobo med obema državama. S svoje strani moramo biti ponosni, za kar smo napravili, toda brez malo človekoljubnega poveličevanja.»

Ameriški «New York Times» piše, da prva uradna sporočila dokazujejo, da je človek sedaj dokončno na poti, po kateri bo stopil v stik «s tisto kozmično centralo energije, ki je sedaj dostopna samo Soncu in drugim velikim zvezdam».

«Ko bo končni smoter dosežen, poudarja list, bo nedvomno pomenil ogromen tehnični uspeh človeštva v zgodovini. Nikakor ne sme začuditi dejstvo, da znanstveniki na splošno gledajo na raziskovanje o spajanju vodika kot na najvažnejši znanstveni napor, kar jih je kdaj bilo.»

Švedski znanstvenik prof. Siegbahn je izjavil, da je Švedska zgradila na univerzi v Uppsali podobno napravo kakor «Zeta»; spomladi pa bo pripravljena druga naprava, ki bo dvakrat večja.

Prof. Per Ohlin, nameščen na omenjeni univerzi, pa je izjavil, da bodo švedski znanstveniki skušali «v enem ali dveh tednih» doseči enako termonuklearno reakcijo kakor v Harwellu. «Skušali bodo, je dodal znanstvenik, proizvesti energijo deset milijonov joulov, t. j. dvakrat toliko, kakor je energija, ki so jo dosegli Angleži.

Načelnik danskega atomskega preizkuševalnega središča dr. Kofod Hansen pa je izjavil, da rezultati, ki so jih dosegli v Veliki Britaniji, izboljšujejo za več tisočkrat do sedaj znane rezultate.

Norveški fizik prof. Roald Tangen je izjavil, da poročilo britanske in ameriške komisije za atomsko energijo ne vsebuje nič novega, kar bi se lahko označilo za «senzacionalno odkritje». «Dejstvo, da so Britanci uspeli doseči višjo temperaturo kakor doslej in jo obdržati za več časa kakor Američani, je morda novo,» je dodal prof. Tangen. «Toda nič ne potrjuje, kakor morem presoditi, da so Britanci dosegli termonuklearno reakcijo, ki bi sama na sebi ustvarjala vir energije. Z nestrpnostjo pričakujem popolno poročilo». Prof. Tangen je bil sodelavec znamenitega danskega znanstvenika Nilsa Bohra.

Japonski tisk tudi objavlja z velikim poudarkom rezultate angleških in ameriških znanstvenikov, toda na splošno podcenjuje njih važnost in izjavlja, da japonski znanstveniki «lahko napravijo ravno toliko». Japonski znanstveniki pa so razočarani zaradi pomanjkanja jasnosti in formalnih dokazov o dejanski spojitvi devterija, kakor to zagotavljata uradni izjavi.

V Moskvi so angleško-ameriško izjavo o «obrzdanju» termonuklearne energije sprejeli s pridržkom in čakajo na točnejše podatke. Poudarja se, da je Hruščev že poudaril, da ZDA ne bodo stalno zaostajale za Sovjetsko zvezo na področju znanosti. V Moskvi se tudi poudarja, da bodo v SZ ugodsprejeli vse znanstvene uspehe Zahoda, ki bodo usmerjeni v miroljubne namene. Ogromni znanstveni uspehi na eni in drugi strani bi morali poleg tega pripomoči k sestanku najvišjih predstavnikov Vzhoda in Zahoda za rešitev spornih vprašanj, da se v svetu ustvari trden in trajen mir.

Kar se tiče sovjetskega napredka glede «obrzdanja» termonuklearne energije, ni do sedaj nič znanega. Sovjetski znanstveniki se s tem vprašanjem bavijo že od leta 1950. Prve podatke je sporočil pred dvema letoma znanstvenik Kurčatov, ki je izjavil, da so tedaj uspeli doseči temperaturo nad milijon stopinj. Zdi pa se, da so sovjetski znanstveniki od tedaj pomembno napredovali.

Italijanski profesor Amaldi je izjavil, da je britanski uspeh res izrednega pomena. Temperatura pet do šest milijonov stopinj je samo približno tretjina temperature v notranjosti Sonca (15 milijonov stopinj). Za reakcijo pri spajanju se razume jedrska reakcija, ko se nekatera lahka jedra spojijo in ustvarijo nekoliko težja jedra in pri tem sprostijo energijo, prav kakor se to dogaja v notranjosti Sonca in drugih zvezd.

Prof. Amaldi je nato dejal, da je pridobivanje urana za atomske reakcije na podlagi «fiksije» (cepitve) zelo zapleteno in mnogo stane. Pri reakciji s spajanjem elementov pa se uporablja vrsta vodika, ki se imenuje težki vodik (ali devterij), ki je v majhnem odstotku v vsem vodiku v naravi in največ v morski vodi. Zato ni nobene omejitve za pridobivanje te vrste goriva. Vendar pa so angleški fiziki napravili le prvi temeljni korak. Potrebno bo še 10 ali 15 let, preden bodo lahko izdelali stroje, ki bodo lahko pridobivali energijo v industrijske namene.

Spopad med dijaki in policijo v Neaplju 21 ranjenih in 33 pridržanih dijakov

Vatikansko glasilo poglablja kardinalovo vmešavanje v politiko Italije Nenni obsoja grobo kršitev člena 7

(Od našega dopisnika)

NEAPELJ, 25. — Danes so se že dopoldne začele pred univerzo demonstracije univerzitetnih študentov proti državnim izpitom. Toda okrog poldne je prišlo do spopada med dijaki ter policijo in izid je bil: 21 oseb ranjenih in 33 dijakov pridržanih. Uradno poročilo pravi, da je policija hotela razpršiti študentovsko povorko, ki jo je sestavljalo več tisoč srednješolcev in katerim se je pridružilo več sto visokošolcev, ki se že dva dni zbirajo pred univerzitetnim poslopjem in oskrbujejo s hrano in s cigaretami svoje tovariše, ki so univerzo zasedli. Povorka se na poziv policije ni hotela raziti in sledi je občajni napad «celerinov»...

Parlamentarci vseh strank so se takoj zanimali za incident. Na sedežu medfakultetskega predstavništva raznih političnih skupin so se dijaki sestali in sklenili, da bodo nadaljevali akcijo in zasedbo univerze vsaj do ponedeljka popoldne, ko bo sestanek neapeljskega univerzitetnega kongresa. Jutri bodo obiskali prefekta v družbi z nekaterimi parlamentarci. Medtem je policija izpustila 11 pridržanih dijakov.

RIM, 25. — Glasila PSI, PSDI in Vatikana bodo objavila jutri uvodne članke o vmešavanju Cerkve v notranje zadeve Italije, ki ga je zagrešil tajnik Svetega Oficija kardinal Ottaviani v dnevniku Katoliške akcije. Nenni poudarja predvsem nezaslišano kršitev člena 7 republiške ustave, ki pravi: «Država in katoliška Cerkev sta vsaka zase neodvisni in suvereni.» «Ottavianijev članek je predvsem poziv vsem katoličanom, vsej Krščanski demokraciji, vsej vladi, naj se popolnoma podredijo Cerkvi... Kampanja Katoliške akcije v obrambo Cerkve hoče biti: ali v pomoč pri težavah KD, ali pa lepa in dobra pretveza, da se za besedno križarsko vojno skrijejo konkretne koristi, pohlep po oblasti, namen rušenja laične in ustavne države... Toda igra je nevarna,» piše Nenni v jutrišnjem «Avanti».

Saragat pa v svojem članku sedaj pismeno ponavlja tisto, kar je pred dvema dnevoma izjavil ustno in kardinala zagovarja ter pravi, da ima Cerkev celo «nalogo zaviranja raznih zlorab Krščanske demokracije» in pri tem svetuje Vatikanu in KD «večjo previdnost». Pri tem je najbrž mislil, da KD ne bi smela preveč dobesedno tolmačiti Ottavianijevega članka.

No, to tolmačenje najdemo v članku, ki je danes popoldne izšel v «Osservatore Romano» in v katerem se še bolj poudarja pravica vmešavanja in kritiziranja ministrov demokristjanske vlade. Če je bilo Ottavianijevo mnenje doslej osebno, je sedaj postalo mnogo bolj uradno. «Kardinalov članek pomeni plemenito vzpodbujanje katoličanov, naj bo vsak vedno na svojem mestu vreden najbolj težavnih odgovornosti... In prav tako je nepravično in neplemenito samovoljno tolmačiti članek sprico katoličanov, ki podpirajo Krščansko demokracijo tudi zato, ker se je KD v več kot enem težavnem primeru znašla skoraj sama v obrambi pravic vere in življenjskih koristi krščanske zavesti...», piše med drugim papežev dnevnik.

Krščanska demokracija pa je po tem vmešavanju dokazala, da se popolnoma podreja Vatikanu, ker ima v zameno — tako pripominjajo politični opazovalci — dvojno korist: 1. odstranjena je nevarnost, da bi Vatikan začel s poskusom ustanavljanja še ene katoliške stranke, o čemer se je večkrat govorilo spričo mnogih in hudih nasprotij v Krščanski demokraciji, in 2. Vatikan bo s pomočjo Katoliške akcije v prihodnji volilni kampanji v celoti in temeljito podprl Krščansko demokracijo z vsemi njenimi aktivisti in z vsem duhovništvom.

A. P.

Po zamenjavi oblasti spet mir v Venezueli

CARACAS, 25. — V Caracasu je bilo stanje še danes nekoliko napeto, čeprav ni bilo kakih nemirov. Zdi se, da je tudi včeraj odigral odločilno vlogo «patriotični odbor» pod vodstvom Fabricia Ojeda, ki je bil iniciator revolucionarnega gibanja in je ustanovil «čete» delavcev in vojakov. Vodja tega gibanja je pozval k miru in dosegel tudi, da sta bila iz začasne vlade odstranjena dva častnika, Roberto Casanova in Romero Villate.

Danes so poklicali v vladni odbor tri druge osebe, in sicer dva polkovnika in enega industrialca. Prva dva sta Arquque Pena in Numa Quevado, tretji pa Eugenio Mendoza. Verjetno bo prišlo še do drugih sprememb v tem odboru, ki je še vedno sestavljen iz petih vojaških in dveh civilnih oseb.

Baje je nova vlada ponudila bivšemu argentinskemu predsedniku Peronu «salvus conductus», da lahko zapusti Venezuelo. Ista usluga bi se nanašala tudi na dve drugi peronistični osebnosti, ki sta baje prav tako na dominikanskem veleposlaništvu, in sicer sta to John William Cooke ter Americo Barrios. Dopisniku AFP je Peron na dominikanskem veleposlaništvu izjavil, da se tam nahaja samo na obisku. Kolikor mu je znano, je dejal, ni kak politični preganjanec v državi, ki mu je dala zatočišče. Prišel je le na obisk k veleposlaniku Bennellyju in bo ostal tamkaj samo zaradi previdnosti, dokler je takšno stanje. Če ga bo nova venezuelska vlada proglasila za neljubo osebo, bo odšel. Na vprašanje, kam bi odšel v tem primeru, je Peron odgovoril, da za sedaj še ne ve, ker ni o tem razmišljal.

Bivši predsednik Perez Jimenez pa je, kot je znano, v Ciudad Trujillo. Njegov zastopnik je dejal, da Jimenez ne bo dajal nobenih intervjujev. Mogoče bo sprejel časnikarje čez dva ali tri dni.

Delegacija zunanjega ministrstva, ki so jo sestavljale ena vojaška in dve civilni osebi, se je veleposlaniku Nikaragve opravičila zaradi včerajšnjih incidentov proti sedežu veleposlaništva.

Jemen zavrnil ameriško pomoč

KAIRO, 25. — Dopisnik lista «Al Ahram» piše, da je jemenski kralj Ahmed zavrnil ameriško ponudbo za finančno in gospodarsko pomoč, ki bi znašala en milijon dolarjev. Pomoč je kralj zavrnil, ker so ZDA zahtevale pristanek za namestitev štirih radarskih postaj v jemenskem gorovju.

(Nadaljevanje z 2. strani)

slaništvo, ki je sporočilo, da je tam kot «obiskovalec» in ne kot politični begunec.

Z Jimenezom je izginil zadnji velik diktator v južnoameriških republikah. Ostajajo sedaj osamljeni še manjši samovoljneži: Batista na Kubi, Somoza v Nikaragui in Trujillo v dominikanski republiki, kamor je pribežal Jimenez.

V desetih letih obstoja je režim v Venezueli postal tako nevzdržen in nasilen, da so ga celo ZDA, ki so ga v začetku podpirale, v zadnjem času zavrgle. Za ZDA je Venezuela namreč važno področje izkoriščanja. V tej deželi so investirale milijardo in sto milijonov dolarjev za izkoriščanje venezuelskih petrolejskih vrelcev, ki so v njihovih rokah in ki jim prinašajo mastne dobičke, katere cenijo na najmanj 500 milijonov dolarjev letno. Da ne bi zgubile vsega, so se morale ZDA prilagoditi novi stvarnosti. Kakor smo pisali že v nedeljo v posebnem članku, so se proti Jimenezu postavile ne samo skupine vojaštva, pač pa tudi vsi sloji prebivalstva in celo Cerkev, ki se je bala, da bi zgubila svoj vpliv med ljudstvom, če bi še dalje zapirala oči pred stvarnostjo.

Prezgodaj je še, da bi napovedovali nadaljnji razvoj dogodkov. Vendar pa je treba poudariti, da bo moralo novo vodstvo upoštevati delež, ki ga je imelo ljudstvo pri zrušitvi nasilnega režima, ter da to ljudstvo ne bo dopustilo, da bi njegove žrtve kdo izigral.

Glavno bogastvo Venezuele je petrolej. V proizvodnji petroleja je Venezuela na drugem mestu na svetu in ga pridobiva letno 131 milijonov 520.000 ton.

7 dni v svetu

Posledice zgrešene politike

Nadvse prepričevalen primer posledic zgrešene politike imperialistične Francije, ki se je pred nekaj več kot enim letom morala sramotno umakniti iz egiptovske pustolovščine, smo doživeli prejšnji teden s piratsko ustavitvijo jugoslovanske ladje «Slovenija» sredi Sredozemskega morja. Pod pretvezo, da vozi orožje za alžirsko osvobodilno fronto so vojne ladje nasilno odpeljale «Slovenijo» v Oran in prav tako nasilno izkrcale pošiljko, ki je bila namenjena v Casablanco za neko marokansko tvrdko, ki je sklenila pogodbo za prodajo zaplenjenega orožja v Jemen. S pomočjo vojaških voditeljev se je francoska diplomacija ne malo osramotila, ker je najprej trdila, da je ladja vozila orožje skozi francosko, samovoljno do 50 km razširjeno cono teritorialnih voda, in ko je ta «dokaz» odpadel, ker je bila ladja ustavljena skoro 100 km daleč od alžirske obale, se sedaj v francoskem zunanjem ministrstvu izgovarjajo, da je zadeva zgolj politične narave, češ da je Jugoslavija prekršila prijateljske odnose s Francijo. Francoska teza je popolnoma nesprejemljiva in vse kaže, da bi osramočeni diplomati hoteli vso zadevo nekako potlačiti. Toda Jugoslavija vztrajno zahteva, da se zaplenjeno orožje vrne in izplača vsa škoda, ki jo je utrpela ladjarska «Slovenija», jugoslovanska plovna družba z Reke.

Italija

Glavna politična novica v italijanski republiki je vsekakor neverjetno predrzno napisan članek poglavarja vatikanskega inkvizicijskega sodišča kardinala Ottavianija, o čemer poročamo na drugi strani. Še bolj neverjetno pa je dejstvo, da je Saragat temu vatikanskemu vmešavanju v notranjo politiko Italije dal prav, zaradi česar so ga tudi liberalci in republikanci, in ne samo socialisti in komunisti proglasili za večjega inkvizitorja od samega velikega inkvizitorja. Vzroki Saragatovega odobravanja pa so v njegovem preglobokem atlantizmu, protisovjetizmu in protikomunizmu, čeprav je po drugi strani dal tudi pozitivno izjavo, da pristaja na poljski načrt o dezatomizaciji Srednje Evrope pod določenimi pogoji, kar pa ne more popraviti slabega vtisa njegove celotne politike, ki je zlasti od milanskega kongresa PSDI dalje zelo daleč od socialistične združitve.

V ponedeljek se je po predolgih božičnih in novoletnih počitnicah zopet sestal parlament, ki je med drugim razpravljal o agrarnih pogodbah in o znamenitem zakonskem osnutku socialistične senatorke Merlin, v katerem se predvideva odprava javnih hiš. Načrtu nasprotujejo samo skrajni desničarji, medtem ko ga krščanska demokracija zagovarja. Parlament zelo hitro z delom, ker bo v kratkem potekla njegova mandatna doba. Vendar pa vprašanje reforme senata še vedno ni rešeno. Fanfani bi hotel predčasen razpust in predčasne volitve in še vedno se mu upirajo mnogi njegovi parlamentarci. Tudi ni še sprejet spreminjevalni predlog k volilnemu zakonu za poslance Trsta, ki predvideva, da mora Trst kot posebno volilno okrožje izvoliti štiri poslance. Na podlagi doslej sprejetega enotnega besedila tega zakona se lahko zgodi, da bi imel Trst lahko samo dva poslanca, čeprav mu po številu prebivalstva pripadajo štirje.

Sovjetska zveza je poslala po Zolijevem odgovoru Bulganinu rimski vladi noto, katere vsebina še ni znana. Pravijo, da gre za zahtevo, naj Italija uredi svoj dolg, ki znaša 30 milijonov ameriških dolarjev, ki se ga je obvezala izplačati na podlagi mirovne pogodbe. Vladni krogi se izgovarjajo, da znaša vrednost italijanskega imetja «onstran železne zavese» več kot njena obveznost. Drugi pa trdijo, da vsebuje nota predlog o atomski nevtralizaciji Jadrana: Italija naj bi ne pristala na ameriška oporišča za atomske izstrelke, Sovjetska zveza pa jih ne bi gradila v Albaniji, kjer so baje že postavljena izstrelišča sovjetskih medcelinskih balističnih izstrelkov.

Nadvse zanimivi sta bili poročili zunanjega ministra Pelle in obrambnega ministra Tavianija o obveznostih, ki jih je Italija sprejela glede atomskih izstrelkov na njenem ozemlju v decembru na zadnjem zasedanju NATO v Parizu. Toda oba ministra sta bila v svojih izvajanjih precej meglena, tako da vse kaže, da morda Italija le ni sprejela konkretne obveznosti, temveč le na splošno obljubila, da bo na sprejem tega orožja pristala, toda šele takrat, ko bo Amerika izstrelke za dolge in srednje razdalje izdelovala v serijah. Z izstrelki na kratke razdalje je italijanska vlada že sedaj preskrbljena.

ZDA bodo zvišale vojaško pomoč Turčiji

WASHINGTON, 25. — V Washingtonu izjavljajo v pooblaščenih krogih, da so ZDA sklenile zvišati Turčiji pomoč, ki je znana pod imenom «podpora k obrambi». V finančnem letu, ki se bo začelo 1. julija, bo Turčija baje dobila 70 milijonov pomoči, medtem ko je pomoč v finančnem letu, ki se konča s 30. junijem, znašala 55 milijonov dolarjev.

—«»—

WASHINGTON, 25. — V ameriških pristojnih krogih zanikujejo govorice, da je ameriška vlada uradno povabila glavnega tajnika stranke Istiklal El Fassija na obisk v Washington. V poučenih krogih pa vendarle ne izključujejo možnosti, da je bil El Fassi povabljen v ZDA v okviru programa za kulturno izmenjavo med ZDA in Marokom.

—«»—

Rekordni izvoz iz LR Slovenije

LJUBLJANA, 25. — Ljudska republika Slovenija je lani dosegla največji do sedaj po vrednosti zabeleženi izvoz, in sicer nad 20 milijard in 700 milijonov dinarjev, t. j. za eno milijardo in 700 milijonov več, kot je bilo predvideno v gospodarskem načrtu, ter za 3,9 milijarde več kot leta 1956. To je rezultat splošnega napredka v industriji in kmetijstvu v preteklem letu. Kaže, da bo Slovenija izvozila leta 1958 blaga v vrednosti 23 milijard

—«»—

Ameriški načrt za NATO

WASHINGTON, 25. — V Washingtonu so objavili poročilo, ki se zavzema za večjo koordinacijo zunanje politike držav NATO

1. «NATO je trden, učinkovit in trajen, toda more in mora se se dalje okrepiti. Preden bo NATO postal idealni instrument zahodne obrambe, bo moral prehoditi še dolgo pot». 2. NATO ne sme ignorirati posebnih vprašanj, kakor sta Ciper in Alžir. Iskati mora konkretne rešitve. 3. Gospodarska vprašanja naj obravnavajo že obstoječi organizmi, kakor so OEEC, evropska plačilna zveza itd. Kar se tiče pomoči nezadostno razvitim deželam, je bolje dati prednost individualnim programom držav NATO, vendar je treba te programe do neke mere koordinirati. Vojaški značaj evropskega zavezništva mora še vedno imeti prednost pred vsemi drugimi platmi te organizacije. 4. ZDA morajo z bolj liberalno trgovinsko politiko podpirati razvoj skupnega tržišča in Evratoma. 5. ZDA in Velika Britanija ne smeta misliti na trajanje obrambnega sistema, pri katerem bi uporabljanje posebnega in nuklearnega orožja bilo rezervirano nekaterim privilegiranim državam. Ideja jedrske zaloge NATO je zanimiva, toda ne pomeni dokončne rešitve. 6. NATO mora odločno delovati, da se ustvari znanstveni «pool», kakor ga je predlagala decembra francoska vlada.

Pred ustanovitvijo začasne vlade v Alžiru?

ALZIR, 25. — Po informacijah, ki so jih predstavniki agencij zbrali v Alžiru, se zdi, da vojaški voditelji alžirske narodnoosvobodilne fronte proučujejo možnost ustanovitve začasne alžirske vlade, v kateri bi bile osebnosti osvobodilne fronte, ki so se dejansko borile v Alžiru.

Ko bi se vlada ustanovila, bi posredovala, da doseže priznanje od Tunizije in Maroka ter od vseh azijskih in afriških držav, ki so bile zastopane na konferenci v Kairu.

Medtem pa javljajo francoske vojaške oblasti, da so v zadnjih 24 urah ubili 65 Alžircev med raznimi spopadi.

—«»—

TRST - Ul. Moreri 7
Telefon št. 28 373
POŽAR ARTEMIO
TOVORNI PREVOZI
v vse kraje, tudi v inozemstvo

IMPEXPORT
TRST, UL. CICERONE 8
Tel. 38-136, 37-725; telegr. IMPEXPORT TRIESTE
UVAZA: Vsakovrstni les, drva za kurjavo, gradbeni material
IZVAZA: tekstil, kolonialno blago in raznovrstne stroje
SPECIALIZIRANO PODJETJE ZA VSAKOVRSTNE KOMPENZACIJE

TURISTI,
ki prihajate v Trst
Priporočamo vam, da se pri nabavi blaga in hišnih potrebščin obračate na tvrdke in trgovine, ki oglašajo v «PRIMORSKEM DNEVNIKU».
Postreženi boste z dobrim kvalitetnim in zajamčenim blagom.

Tvrdka LORENZI
TRST, Ul. S. Lazzaro 17, telefon 24-245

Izvaža:
KOLESA,
LAMBRETE,
VESPE,
AVTOMOBILE
MOTORJE
vse po izredno nizkih cenah.

Ribarič Ivan
IMPORT ◆ EXPORT
VSEH VRST LESA IN TRDIH GORIV
TRST — ULICA F. CRISPI 14 — TEL. 93-502
ULICA DELLE MILIZIE 19 — TEL. 96-510

Garaža «ROIANO»
TRST — Ul. Moreri 7
Telefon 35-608
○ POSTREŽNA POSTAJA
○ PRODAJA OLJ ZA MAZO
○ NAJEMANJE AVTOMOBILOV za krajevno postrežbo in za inozemstvo
— NOČNA SLUŽBA —

ALFREDO MELILLO - Trst - Ul. A. Caccia 3, Tel. 96-032
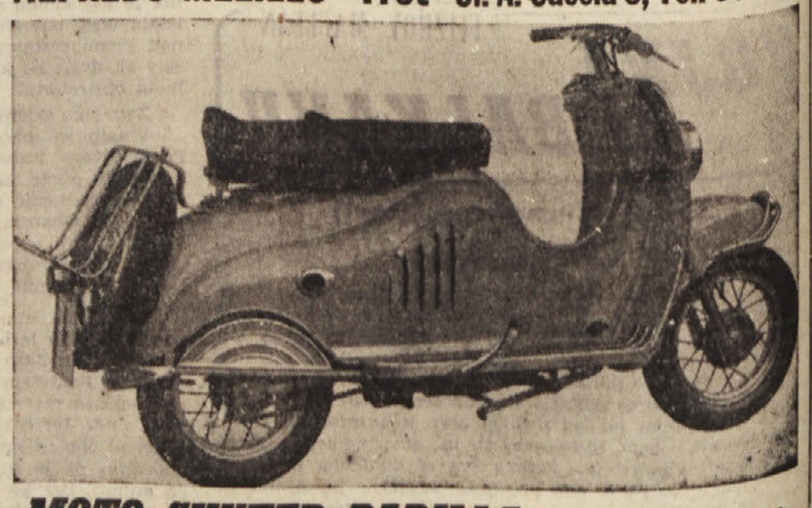
MOTO-SKUTER PARILLA
Dvotaktni motor, 150 kub. 1 cilinder, 7 HP. Baterija 4 amp/h — 6 V. Mesanica 5%. 4 prestave. Največja hitrost 90 km na uro. Teža 90 kg. dva sedeža, z velikima kolesoma 3 x 12. Rezervoar za 8 litrov. Potrošnja 2.8 za 100 km.
CENA 160.000 FRANCO MEJA